

**Prispevki k
didaktiki zgodovine**

Letnik XIX

1 /2021

Univerza v Ljubljani
**FILOZOFSKA
FAKULTETA**

2021, XIX-1
PRISPEVKI K DIDAKTIKI ZGODOVINE

*Letnik 19, številka 1
2021*

*Prispevki
k didaktiki zgodovine*

Vsi prispevki so avtorska dela in niso lektorirani.

ISSN: 1581-8721

*Oddelek za zgodovino
Filozofske fakultete*

Kazalo

<i>Predgovor</i>	4
SARA KOBAL: KAKO SE JE SPREMEMBAM PRILAGAJALA HABSBURŠKA MONARHIJA?	6
LEA MESERKO: KAKO SE JE ŠIRILA INDUSTRIALIZACIJA?	51
ANAMARIJA RUPNIK: POJAV SOCIALNEGA VPRAŠANJA IN DELAVSKEGA GIBANJA	90
URŠKA SVETINA: KAKŠNO JE BILO VSAKDANJE ŽIVLJENJE NA PREHODU IZ 19. V 20. STOLETJE?	118
KARIN GRADIŠNIK: KAKO SE JE POLEG ELITNE UVELJAVILA MNOŽIČNA KULTURA?	161
<i>Avtorji prispevkov</i>	207

Predgovor

V študijskem letu 2020/21 so študentje 2. letnika magistrskega pedagoškega (eno in dvopredmetnega) študijskega programa zgodovine pripravili učne priprave za srednje šole.

Tako so v pričujoči reviji objavljene učne priprave z vsemi prilogami, ki se lahko uporabljajo gimnazijah pri zgodovini.

Vse učne priprave se nanašajo na učbenik: Brodnik, V. et al. (2010). Zgodovina 3: dolgo 19. stoletje. Učbenik za zgodovino v 3. letniku gimnazij. Ljubljana: Mladinska knjiga.

Učne priprave niso lektorirane.

Urednica: Danijela Trškan

UČNE PRIPRAVE

Univerza v Ljubljani
**EILOZOESKA
FAKULTETA**

Oddelek za zgodovino

Didaktika zgodovine II

UČNA PRIPRAVA:

KAKO SE JE SPREMEMBAM PRILAGAJALA HABSBURŠKA MONARHIJA?

IME IN PRIIMEK: Sara Kobal

DATUM: 21. 12. 2020

I. OSNOVNI PODATKI:

Šola:	Srednja šola	
Razred:	3. letnik splošne gimnazije	
Datum:	21. 12. 2020	
Predmet:	Zgodovina	
Učna tema	Širša tema iz učnega načrta:	Vzpon meščanstva in uveljavitev parlamentarizma
	Poglavje iz učbenika:	Vzpon meščanstva in uveljavitev parlamentarizma
Učna enota – naslov učne ure:	Kako se je spremembam prilagajala habsburška monarhija?	
Učne oblike:	<ul style="list-style-type: none"> - Frontalna učna oblika, - individualna učna oblika, - parna učna oblika 	
Učne metode:	<ul style="list-style-type: none"> - metoda razlage - metoda razgovora - metoda slikovne demonstracije - metoda dela s slikovnimi viri - metoda grafičnih izdelkov - metoda demonstracije gibljivih slik - metoda dela z gibljivimi slikami 	
Učne tehnike:	Nevihta možganov oz. viharjenje idej ali brainstorming.	
Cilji iz učnega načrta:	<ul style="list-style-type: none"> - »primerjajo različne razvojne stopnje parlamentarizma v 19. stoletju; /.../ - ključne dogodke in pojave umestijo v ustrezen zgodovinski čas in prostor; /.../ - oblikujejo svoje sklepe, mnenja, stališča, interpretacije; /.../ - razvijajo sposobnost različnih oblik komunikacije; - razvijajo socialne spretnosti pri različnih oblikah sodelovalnega učenja; - razvijajo pozitiven odnos do pomena spoštovanja človekovih pravic, enakosti in demokracije.« <p>(Učni načrt, 2008, str. 30)</p>	
Cilji učne ure oz. pričakovani učni dosežki	Izobraževalni učni cilji	<p><i>Ob koncu učne ure učenec zna:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>pojasniti, kako je habsburška monarhija reagirala na marčno revolucijo,</i> - <i>obrazložiti pojme: silvestrski patent, oktobrska diploma, februarski patent in dualizem,</i> - <i>primerjati Bachov absolutizem z Metternichovim absolutizmom,</i> - <i>razložiti odpravo Bachovega absolutizma,</i> - <i>pojasniti vzpostavitev parlamentarnega življenja in opisati volilni sistem,</i> - <i>našteti vzroke za dualistično preureditev države,</i> - <i>opisati dualistično ureditev.</i>
	Funkcionalni učni cilji	<p><i>Ob koncu učne ure učenec zna:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>upoštevati navodila;</i>

		<ul style="list-style-type: none"> - aktivno poslušati; - odgovarjati na različna vprašanja; - zapisati učno snov v zvezek; - razbirati informacije z zemljevida; - sodelovati v paru; - izdelati avtentično nalogo; - reševati različne naloge na preverjalnem listu.
	Vzgojni učni cilji	<p>Ob koncu učne ure učenec zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> - pokazati ustrezen odnos do preteklosti; - pokazati spoštljiv odnos do različnih oblik vladanja; - pokazati spoštljiv odnos do volilne pravice.
Učne etape:		<ul style="list-style-type: none"> - uvajanje, - obravnavanje nove učne snovi, - urjenje, - preverjanje
Vsebinski poudarki:		<ol style="list-style-type: none"> 1. Prva faza vladavine Franca Jožefa je bila v znamenju Bachovega absolutizma 2. Z zatonom Bachovega absolutizma se je obnovilo parlamentarno življenje 3. Vojne in notranjepolitični pritiski so pripeljali do dualistične preureditve države
Učna sredstva:	Učila:	<ul style="list-style-type: none"> - PowerPoint predstavitev (z zapisom učne snovi) - Preverjalni list
	Učni pripomočki:	<ul style="list-style-type: none"> - Računalnik - LCD projektor - Projekcijsko platno
Medpredmetne povezave z vsebinami:		<p>Slovenščina (dijaki govorijo, pišejo in berejo v slovenskem jeziku, izdelajo članek).</p> <p>Angleščina (dijaki si ogledajo videoposnetek v angleškem jeziku).</p> <p>Geografija (na PowerPoint predstavitvi sta prikazana zemljevida Habsburške monarhije in Avstro-Ogrske)</p>
Novi pojmi s pojasnilom:		<p>Silvestrski patent: listina, izdana 31. decembra 1851, ki je ukinila oktroirano ustavo in nekatere napredne reforme iz časa revolucije.</p> <p>Oktobrska diploma: listina, 20. oktobra 1860, ki predvideva preoblikovanje države v ustavno monarhijo.</p> <p>Februarski patent: zakon, izdan 26. februarja 1861, ki monarhijo centralizira in ponovno obudi parlamentarno življenje.</p> <p>Dualizem: zveza dveh suverenih držav v isti monarhiji.</p>
Viri in literatura za učno pripravo:	Učni načrt	<p>Učni načrt. Gimnazija: splošna gimnazija. (2008). Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo in šport: Zavod RS za šolstvo:</p> <p>http://eportal.mss.edus.si/msswww/programi2019/programi/media/pdf/un_gimnazija/un_zgodovina_28_0_ur_gimn.pdf (Dostop: 28. 11. 2020)</p>
	Učna priprava	<ul style="list-style-type: none"> - Brodnik V. (et al.). Zgodovina 3: dolgo 19. stoletje. Učbenik za zgodovino v 3. letniku gimnazij. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2020, str. 78–83. - Taylor, A. J. P. Habsburška monarhija

	<p>1809–1918. Zgodovina avstrijskega cesarstva in Avstro-Ogrske. Ljubljana: Tiskarna ljudske pravice, 1956, str. 98, 116.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Cvirn, J., Studen, A. Zgodovina 3: učbenik za 3. letnik gimnazije. Ljubljana: DZS, 2004, str. 54–55, 71–73. - Unterreiner, K. Cesar Franc Jožef 1830–1916. Miti in resnica. Ljubljana: Založba Karantanija, 2010, str. 47. - The Birth of Austria-Hungary, YouTube. Datum dostopa: 28. 11. 2020. URL: https://www.youtube.com/watch?v=SFxJh0fFaXU&t=153s
PowerPoint	<p>Drsnica 1:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Zemljevid Habsburške monarhije. https://sl.wikipedia.org/wiki/Habsbur%C5%A1ka_monarhija#/media/Slika:Growth_of_Habsburg_territories.jpg (Dostop: 28. 11. 2020). - Franc Jožef. https://www.demokracija.si/fokus/kako-je-avstrijski-cesar-franc-jozef-preprecil-izvolitev-prostozidarja-za-papeza-poglejte-kako-so-se-mu-prostozidarji-mascevali.html (Dostop: 28. 11. 2020). - Alexander Bach. https://sl.wikipedia.org/wiki/Alexander_Bach#/media/Slika:Alexander_von_Bach.jpg (Dostop: 28. 11. 2020). - Zastava Avstro-Ogrske. https://sl.wikipedia.org/wiki/Avstro-Ogrska#/media/Slika:Flag_of_Austria-Hungary_(1869-1918).svg (Dostop: 28. 11. 2020). <p>Drsnica 6:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Alexander Bach. https://sl.wikipedia.org/wiki/Alexander_Bach#/media/Slika:Alexander_von_Bach.jpg (Dostop 7. 12. 2020). <p>Drsnica 7:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Južna železnica. https://sl.wikipedia.org/wiki/Ju%C5%BEna_%C5%BEeleznica#/media/Slika:Horovnica_viaduct_by_Varoni.jpg (Dostop: 7. 12. 2020). <p>Drsnica 8:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ureditev države na deželni ravni. Brodnik V. (et al.). Zgodovina 3: dolgo 19. stoletje. Učbenik za zgodovino v 3. letniku

gimnazij. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2020, str. 80.

Drsnica 12:

- Volitve.
<https://www.vectorstock.com/royalty-free-vector/voting-box-vector-5181061> (Dostop: 7. 12. 2020).

Drsnica 13:

- Državna ureditev Avstrijskega cesarstva po letu 1861.
Brodnik V. (et al.). Zgodovina 3: dolgo 19. stoletje. Učbenik za zgodovino v 3. letniku gimnazij. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2020, str. 81.

Drsnica 15:

- The Birth of Austria-Hungary.
<https://www.youtube.com/watch?v=SFxJh0fFaXU&t=153s> (Dostop: 28. 11. 2020).

Drsnica 16:

- Avstrijsko-pruska vojna leta 1866.
https://en.wikipedia.org/wiki/Austro-Prussian_War#/media/File:Schlacht-bei-koeniggraetz-von-georg-bleibtreu.jpg (Dostop: 7. 12. 2020).

Drsnica 17:

- Kronanje Franca Jožefa in Elizabete Bavarske.
<https://novice.svet24.si/clanek/novice/svet/5654e0a845bd7/franc-jozef-nas-cesar-in-kralj> (Dostop: 7. 12. 2020).

Drsnica 18:

- Zemljevid Avstro-Ogrske.
<https://insajder.com/file/avstroogerskajpg> (Dostop: 28. 11. 2020).

Drsnica 19:

- Grb Avstro-Ogrske.
http://www.grboslovje.si/novice/article_2013_11_22_0007.php (Dostop: 7. 12. 2020).

II. POTEK UČNE URE

UVODNI DEL: UVAJANJE

ČAS	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE	UČILA
5 minut	<i>Pozdravljeni. Za začetek današnje ure bom na drsnici postopoma prikazovala slike in na podlagi teh slik boste poskušali ugotoviti temo današnje učne ure.</i>	Dijaki poslušajo.	Frontalna učna oblika. Metoda razlage.	
	Dijakom postopoma prikazujem slike.	Dijaki gledajo slike.	Frontalna učna oblika. Metoda slikovne demonstracije.	PowerPoint: drsnica 1
	<i>Ozemlje katere monarhije prikazuje prva slika?</i>	Dijaki odgovorijo: <i>Habsburške monarhije.</i>	Frontalna učna oblika. Metoda dela s slikovnimi viri.	PowerPoint: drsnica 1
	<i>Kako se imenuje vladar, ki je prikazan na drugi sliki?</i>	Dijaki odgovorijo: <i>Franc Jožef.</i>		
	<i>Koga prikazuje tretja slika?</i>	Dijaki odgovorijo: <i>Alexandra Bacha.</i>		
<i>Kako se imenuje država, ki ji pripada zastava, prikazana pod četrto sliko?</i>	Dijaki odgovorijo: <i>Avstro-Ogrska.</i>			
	<i>Na podlagi teh namigov poskušajte ugotoviti, kaj bo tema današnje ure.</i>	Dijaki odgovarjajo: <i>Habsburška</i>	Frontalna učna oblika. Tehnika viharjean	

	<i>monarhija v času Franca Jožefa, Bachov absolutizem, nastanek Avstro-Ogrske itd.</i>	ja idej.	
<i>Pravilno ste ugotovili, da bomo danes obravnavali dogajanje na ozemlju habsburške monarhije v času vladanja Franca Jožefa. Pravilno ste tudi ugotovili, da si bomo pogledali obdobje Bachovega absolutizma in nastanek Avstro-Ogrske. Pogledali si bomo torej, kako je habsburška monarhija reagirala na marčno revolucijo prek uvedbe parlamentarnega življenja in dualistične preureditve države ter kakšne spremembe je pri tem doživljala tudi na gospodarskem, družbenem in kulturnem področju.</i>	Dijaki poslušajo.	Frontalna učna oblika. Metoda razlage.	
<i>Naslov današnje učne ure je Kako se je spremembam prilagajala habsburška monarhija?</i>	Dijaki poslušajo.	Frontalna učna oblika. Metoda razlage.	PowerPoint: drsnica 2
<i>Prosim, zapišite si naslov v zvezek. Med učno uro si v zvezek zapisujte tudi sprotno razlago. V pomoč naj vam bo besedilo na drsnicah.</i>	Dijaki poslušajo. Dijaki si v zvezek zapišejo naslov učne ure.	Frontalna učna oblika. Metoda razlage. Individualna učna oblika.	
<i>Danes bomo obravnavali tri vsebinske poudarke. Pri prvem vsebinskem poudarku si bomo pogledali prvo fazo vladavine Franca Jožefa, ki je bila v znamenju Bachovega absolutizma. Pri drugem vsebinskem poudarku si bomo pogledali zaton Bachovega absolutizma in posledično obnovitev parlamentarnega življenja. Pri tretjem vsebinskem poudarku pa si bomo pogledali dualistično preureditev države in vzroke, ki so do te preureditve pripeljali. Ob koncu tretjega vsebinskega poudarka boste izdelali še avtentično nalogo, v zaključnem delu pa boste rešili</i>	Dijaki poslušajo.	Frontalna učna oblika. Metoda razlage.	PowerPoint: drsnica 3

<p><i>preverjali list.</i></p> <p><i>Ob koncu današnje ure boste znali:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Pojasniti, kako je habsburška monarhija reagirala na marčno revolucijo,</i> - <i>Obrazložiti pojme: silvestrski patent, oktobrska diploma, februarški patent in dualizem,</i> - <i>Primerjati Bachov absolutizem z Metternichovim absolutizmom,</i> - <i>Razložiti odpravo Bachovega absolutizma,</i> - <i>Pojasniti vzpostavitev parlamentarnega življenja in opisati volilni sistem,</i> - <i>Našteti vzroke za dualistično preureditev države,</i> - <i>Opisati dualistično ureditev.</i> <p><i>Sedaj pa začnimo z obravnavo učne snovi.</i></p>	<p>Dijaki poslušajo.</p>	<p>Frontalna učna oblika. Metoda razlage.</p>	<p>PowerPoint: drsnica 4</p>
--	--------------------------	---	----------------------------------

GLAVNI DEL: OBRAVNAVANJE UČNE SNOVI / URJENJE IN SPROTNO PONAVLJANJE ALI SPROTNO PREVERJANJE

1. VSEBINSKI POUČILSKA:	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE	UČILA
<p>Prva faza vladavine Franca Jožefa je bila v znamenju Bachovega absolutizma</p>	<p><i>Naslov prvega vsebinskega poučilskaja je Prva faza vladavine Franca Jožefa je bila v znamenju Bachovega absolutizma.</i></p>	<p>Dijaki poslušajo. in si zapisujejo snov.</p>	<p>Frontalna učna oblika. Metoda razlage.</p>	<p>PowerPoint: drsnica 5</p>
<p>7 minut</p>	<p><i>Kaj je sledilo zadušitvi revolucije v letu 1848/1849?</i></p> <p><i>Drži. Kaj je bila posledica te državne represije?</i></p>	<p>Dijaki odgovorijo: <i>Sledilo je obdobje močne državne represije.</i></p>	<p>Frontalna učna oblika. Metoda razgovora.</p>	

<p><i>Kakšna državna ureditev je ostala v veljavi?</i></p> <p><i>Kateri narod pa si je še zlasti želel federalistično urejene države?</i></p>	<p>Dijaki odgovorijo: <i>Ukinjene so bile mnoge demokratične pridobitve revolucije.</i></p> <p>Dijaki odgovorijo: <i>Država je bila še naprej centralistično urejena.</i></p> <p>Dijaki odgovorijo: <i>Madžari.</i></p>		
<p><i>Kot ste pravilno ugotovili, je zadušitvi revolucije v letu 1848/49 sledilo obdobje močne državne represije. Ukinjene so bile mnoge demokratične pridobitve revolucije, država pa je bila še naprej centralistično urejena.</i></p>	<p>Dijaki poslušajo in si zapisujejo snov.</p>	<p>Frontalna učna oblika. Metoda razlage.</p>	<p>PowerPoint: drsnica 5</p>
<p><i>31. decembra 1851 je cesar Franc Jožef izdal silvestrski patent, ki je ukinil oktroirano ustavo in nekatere napredne reforme iz časa revolucije.</i></p>	<p>Dijaki poslušajo in si zapisujejo snov.</p>	<p>Frontalna učna oblika. Metoda razlage.</p>	<p>PowerPoint: drsnica 5</p>
<p><i>Na drsnici so našteje nekatere pomembnejše reforme v času marčne revolucije v letu 1848/1849. Katera od reform ni bila ukinjena s silvestrskim patentom?</i></p>	<p>Dijaki odgovorijo: <i>Odprava fevdalizma.</i></p>	<p>Frontalna učna oblika. Metoda razgovora.</p>	<p>PowerPoint: drsnica 5</p>
<p><i>Drži, odprava fevdalizma je bila edina od naštetih pridobitev revolucije, ki je silvestrski patent ni ukinil. Predvsem zaradi sprejetja silvestrskega patenta je habsburška monarhija, v primerjavi z mnogimi drugimi evropskimi državami, v</i></p>	<p>Dijaki poslušajo in si zapisujejo snov.</p>	<p>Frontalna učna oblika. Metoda razlage.</p>	<p>PowerPoint: drsnica 5</p>

<i>razvoju ustavnosti in parlamentarizma zelo zaostajala.</i>			
<i>Z ukinitvijo naprednejših pridobitev marčne revolucije je nastopilo obdobje Bachovega absolutizma oziroma neoabsolutizma.</i>	Dijaki poslušajo in si zapisujejo snov.	Frontalna učna oblika. Metoda razlage.	PowerPoint: drsnica 6
<i>Po kom je bil poimenovan Bachov absolutizem?</i>	Dijaki odgovorijo: <i>Poimenovan je bil po Alexandru Bachu.</i>	Frontalna učna oblika. Metoda razgovora.	
<i>Drži, Bachov absolutizem je bil poimenovan po Alexandru Bachu, tedanjemu notranjem ministru. Torej to obdobje ni bilo poimenovano po aktualnemu vladarju, ampak po ključnem političnem voditelju znotraj države.</i>	Dijaki poslušajo in si zapisujejo snov.	Frontalna učna oblika. Metoda razlage.	PowerPoint: drsnica 6
<i>Ali se spomnite, katero obdobje se prav tako ni imenovalo po aktualnem vladarju?</i>	Dijaki odgovorijo: <i>Metternichov absolutizem.</i>	Frontalna učna oblika. Metoda razgovora.	
<i>In prav v duhu Metternichovega absolutizma je Franc Jožef preoblikoval državo. Sam je namreč odraščal v tem času. Vzgojen je bil z vero v neomejeno vladarsko suverenost in nasprotovanje demokratičnim reformam. Cesarju je bila po tem prepričanju oblast dana od Boga in samo Bog mu je to oblast lahko vzel. V času neoabsolutizma so glavno besedo ob cesarju in notranjem ministru Bachu imele še državna birokracija, vojska in katoliška cerkev. Ta je z meddržavnim sporazumom oziroma konkordatom med monarhijo in papežem, sklenjenim leta 1855, pridobila velike pristojnosti na področju šolstva in zakonskega prava. Takšnega nadzora cerkev ni imela že od najhujših dni protireformacije.</i>	Dijaki poslušajo in si zapisujejo snov.	Frontalna učna oblika. Metoda razlage.	PowerPoint: drsnica 6
<i>Bachov absolutizem je bil v marsičem podoben Metternichovemu</i>	Dijaki poslušajo in si zapisujejo	Frontalna učna	PowerPoint:

<i>absolutizmu.</i>	snov.	oblika. Metoda razlage.	drsnica 7
<i>Katere značilnosti, ki smo jih obravnavali pri Metternichovem absolutizmu, bi valjaje tudi za Bachov absolutizem?</i>	Dijaki odgovorijo: <i>Politična vladavina se je opirala na uradniški aparat, krepila sta se cenzura in policijski nadzor nad prebivalstvom.</i>	Frontalna učna oblika. Metoda razgovora.	
<i>Drži. Bach je svojo politično vladavino opiral predvsem na močni uradniški aparat, ki se je krepil že od reform Marije Terezije. Habsburška monarhija je namreč vse do razpada veljala za uradniško državo, Franc Jožef pa za njenega »prvega uradnika«.</i> <i>Prav tako ste pravilno ugotovili, da se je v času Bachovega absolutizma ponovno krepila tudi cenzura in policijski nadzor, na podeželju pa so ustanovili žandarmerijo oziroma orožništvo, ki je skrbelo za red in mir, predvsem pa je pazilo, da ni kdo govoril čez državo in cesarja.</i>	Dijaki poslušajo in si zapisujejo snov.	Frontalna učna oblika. Metoda razlage.	PowerPoint: drsnica 7
<i>V primerjavi z Metternichom pa je Bach posebno pozornost posvečal gospodarskemu razvoju. Tako je v tem času prišlo do uvajanja gospodarskega liberalizma, ki je zagovarjal gospodarsko svobodo, odpravljene so bile carine med avstrijskim in madžarskim delom države, odpravljene pa so bili tudi cehi. Pomembne so bile tudi investicije v infrastrukturo. V tem času je bil namreč dokončan še zadnji del proge južne železnice, katere sliko vidite na drsnici.</i>	Dijaki poslušajo in si zapisujejo snov.	Frontalna učna oblika. Metoda razlage. Metoda slikovne demonstracije.	PowerPoint: drsnica 7
<i>Bach je izvedel reforme tudi na področju politične uprave. Na drsnici vidite shemo ureditve države na deželni ravni v času</i>	Dijaki gledajo shemo.	Frontalna učna oblika. Metoda	PowerPoint: drsnica 8

<i>Bachovega absolutizma.</i>		razlage. Metoda slikovne demonstracije.	
<i>Glede na shemo, katera je bila najnižja enota v ureditvi?</i>	Dijaki odgovorijo: <i>Najnižja enota so bile občine.</i>	Frontalna učna oblika. Metoda dela s slikovnimi viri (shema).	PowerPoint: drsnica 8
<i>Ali morda veste, kdaj so se občine oblikovale?</i>	Dijaki odgovorijo: <i>Oblikovale so se leta 1850.</i>	Metoda razgovora.	
<i>Drži.</i>			
<i>Prosim, da si shemo prepisete v zvezek.</i>	Dijaki prepisejo shemo v zvezek.	Individualna učna oblika. Metoda grafičnih izdelkov.	PowerPoint: drsnica 8
<i>Bach je poleg politične uprave reformiral tudi sodstvo in šolstvo. Na področju šolstva je uzakonil osnovnošolske učbenike v materinščini, medtem ko je na srednješolski in višješolski ravni nemščina še naprej ostala glavni učni jezik.</i>	Dijaki poslušajo in si zapisujejo snov.	Frontalna učna oblika. Metoda razlage.	PowerPoint: drsnica 9
<i>Da ponovimo: Kaj je sledilo zadušitvi revolucije v letu 1848/1849?</i>	Dijaki odgovorijo: <i>Sledilo je obdobje močne državne represije.</i>	Frontalna učna oblika. Metoda razgovora.	
<i>Kdaj je bil sprejet silvestrski patent?</i>	Dijaki odgovorijo: <i>Patent je bil sprejet 31. decembra 1851.</i>		
<i>Po kom se je imenoval Bachov absolutizem?</i>			

	<p><i>Kdo je imel v času neoabsolutizma, poleg cesarja in ministra Bacha, še glavno besedo?</i></p> <p><i>Na kaj je Bach opiral svojo politično vladavino?</i></p> <p><i>Odlično.</i></p>	<p>Dijaki odgovorijo: <i>Po notranjem ministru Alexandru Bachu.</i></p> <p>Dijaki odgovorijo: <i>Državna birokracija, vojska in Katoliška cerkev.</i></p> <p>Dijaki odgovorijo: <i>Na uradniški aparat.</i></p>		
--	---	---	--	--

2. VSEBINSKI POUK:	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE	UČILA
<p>Z zatonom Bachovega absolutizma se je obnovilo parlamentarno življenje</p> <p>8 minut</p>	<p><i>Sedaj pa si bomo pogledali zaton Bachovega absolutizma in kakšne so bile posledice.</i></p>	<p>Dijaki poslušajo in si zapisujejo snov.</p>	<p>Frontalna učna oblika. Metoda razlage.</p>	<p>PowerPoint: drsnica 10</p>
	<p><i>Konec petdesetih let 19. stoletja je bila monarhija v znamenju vojn na področju severne Italije, hkrati pa je leta 1857 izbruhnila gospodarska kriza. Tako so zunanji in notranjepolitični dejavniki prisilili mladega Franca Jožefa v korenite spremembe države.</i></p>	<p>Dijaki poslušajo in si zapisujejo snov.</p>	<p>Frontalna učna oblika. Metoda razlage.</p>	<p>PowerPoint: drsnica 10</p>
	<p><i>Katera je bila po vašem mnenju najpomembnejša sprememba?</i></p>	<p>Dijaki odgovorijo: <i>Odprava Bachovega absolutizma.</i></p>	<p>Frontalna učna oblika. Metoda razgovora.</p>	

<p><i>Drži. Kaj pa se je zgodilo z notranjim ministrom Bachom?</i></p>	<p>Dijaki odgovorijo: <i>Minister je bil odstavljen.</i></p>		
<p><i>Drži. Cesar je odslovil notranjega ministra Bacha in imenoval novo vlado, katere naloga je bila s čim manjšimi spremembami utrditi finančno in politično stanje v državi. Na podlagi tako zunanje-političnih kot notranje-političnih težav monarhije so se znotraj države razširile politično-nacionalne struje, ki so vplivale na prestrukturiranje države.</i></p>	<p>Dijaki poslušajo in si zapisujejo snov.</p>	<p>Frontalna učna oblika. Metoda razlage.</p>	<p>PowerPoint: drsnica 10</p>
<p><i>Sprva so se uveljavili zagovorniki federalizma, saj je Franc Jožef 20. oktobra 1860 izdal cesarjev manifest in diplomu o notranji ureditvi državnopravnih odnosov monarhije, ki se je imenovala oktobrski diploma. Z njima je dokončno odpravil neoabsolutizem. Oktobrski diploma je predvidevala preoblikovanje države v ustavno monarhijo, sklical naj bi se tudi stočlanski parlament. Ta naj bi deloval bolj kot posvetovalni organ, glavne odločitve v državi pa bi še vedno sprejemal cesar. Oktobrski diploma je zaradi uvajanja federalizma in favoriziranja tradicionalnih elit naletela na odpor pri nemškem liberalnem meščanstvu, ki si je želelo centralistično urejene države. Diplomi je nasprotoval tudi del madžarske liberalno usmerjene opozicije, ki je zahtevala večjo samostojnost Ogrske.</i></p>	<p>Dijaki poslušajo in si zapisujejo snov.</p>	<p>Frontalna učna oblika. Metoda razlage.</p>	<p>PowerPoint: drsnica 11</p>
<p><i>Glede na ves odpor proti oktobrski diplomi menite, da jo je Franc Jožef uveljavil v praksi?</i></p> <p><i>Drži. Kakšna državna ureditev se je torej ponovno uveljavila?</i></p>	<p>Dijaki odgovorijo: <i>Ne, Franc Jožef diplome v praksi ni uveljavil.</i></p>	<p>Frontalna učna oblika. Metoda razgovora.</p>	

	Dijaki odgovorijo: <i>Monarhija se je ponovno centralizirala.</i>		
<i>Drži.</i>			
<i>Franc Jožef je 26. februarja 1861 izdal februarско ustavo oziroma februarски patent, ki je monarhijo ponovno centraliziral. Februarска ustava je v monarhiji ponovno obudila parlamentarno življenje. Uvedla je volilno pravico, ki pa je bila omejena z davčnim in inteligenčnim cenzusom.</i>	Dijaki poslušajo in si zapisujejo snov.	Frontalna učna oblika. Metoda razlage.	PowerPoint: drsnica 12
<i>Ali so volilno pravico imeli vsi državljani?</i>	Dijaki odgovorijo: <i>Ne, volilno pravico so imeli le moški.</i>	Frontalna učna oblika. Metoda razgovora.	
<i>Kdo pa je bil, zaradi davčnega in inteligenčnega cenzusa, favoriziran?</i>	Dijaki odgovorijo: <i>Favorizirani so bili višji sloji.</i>		
<i>Kdo pa je bil zapostavljen?</i>	Dijaki odgovorijo: <i>Kmetje.</i>		
<i>Drži. Pred številčnejšim kmečkim prebivalstvom so bili favorizirani predstavniki veleposesti in meščanstva, volilno pravico pa so imeli le moški.</i>	Dijaki poslušajo in si zapisujejo snov.	Frontalna učna oblika. Metoda razlage.	PowerPoint: drsnica 12
<i>Za boljše razumevanje si bomo sedaj pogledali shemo državne ureditve Avstrijskega cesarstva po letu 1861. Kot vidite, pa je shema le delno izpopolnjena, saj bomo manjkajoče dele dopolnili skupaj. Za pomoč sem manjkajoče besede že zapisala poleg sheme, tako da jih morate le pravilno razporediti.</i>	Dijaki poslušajo in gledajo shemo.	Frontalna učna oblika. Metoda slikovne demonstracije. Metoda razlage.	PowerPoint: drsnica 13
<i>Se kdo javi, da reši nalogo?</i>	Dijak se javi in reši nalogo: <i>Volilni moške; deželni zbor, ki ga</i>	Frontalna učna oblika. Metoda dela s slikovni	PowerPoint: drsnica 13

	<i>sestavljajo poslanci s podeželja, poslanci mest, poslanci veleposesti; volijo; državni zbor.</i>	mi viri (shema).	
<i>Volilni sistem pa je prav tako favoriziral t.i. »zgodovinske« narode pred »nezgodovinskimi«.</i>	Dijaki poslušajo in si zapisujejo snov.	Frontalna učna oblika. Metoda razlage.	PowerPoint: drsnica 14
<i>Kateri narodi so spadali pod »zgodovinske«?</i> <i>Kateri narodi so spadali pod »nezgodovinske«?</i> <i>Kaj pa menite, da je bila posledica takih delitev?</i>	Dijaki odgovorijo: <i>Pod »zgodovinske« narode so spadali Nemci, Poljaki in Italijani.</i> Dijaki odgovorijo: <i>Pod »nezgodovinske« narode so spadali Čehi, Slovenci, Rutenci (Ukrajinci), Hrvati.</i> Dijaki odgovorijo: <i>Posledica so bila narodna trenja.</i>	Frontalna učna oblika. Metoda razgovora.	
<i>Drži. Pod »zgodovinske« narode so spadali Nemci, Poljaki in Italijani, pod »nezgodovinske« narode pa so spadali Čehi, Slovenci, Rutenci (Ukrajinci), Hrvati. Posledica teh delitev so bila narodna trenja, ki so postajala vedno bolj pogosta in so postopno prerasla v najpomembnejše notranjepolitično vprašanje cesarstva.</i>	Dijaki poslušajo in si zapisujejo snov.	Frontalna učna oblika. Metoda razlage.	PowerPoint: drsnica 14
<i>Kateri narodi pa so, po vašem mnenju, najbolj nasprotovali centralistični ureditvi monarhije in dominantnemu položaju nemškega meščanstva?</i>		Frontalna učna oblika. Metoda razgovora	

	Dijaki odgovorijo: <i>Temu so najbolj nasprotovali Madžari, Čehi in Slovenci.</i>	a.	
<i>Drži. Madžarska liberalna stranka, ki je imela absolutno večino v deželnem zboru, je od Franca Jožefa že aprila 1861 zahtevala obnovitev ogrske suverenosti iz leta 1848, saj so Madžari že iz časa revolucije 1848/1849 prenašali svoj podrejeni položaj. Krepila se je tudi opozicija na Češkem, kjer so liberalci in staro konservativno plemstvo zavračali sistem po februarskem patentu. Čehi so se upirali dunajskemu centralizmu in zagovarjali čim večjo avtonomijo dežel. Češka politika je kmalu postala radikalna in šla tako daleč, da se češki poslanci od leta 1863 niso več udeleževali zasedanj dunajskega državnega zbora. Kot ste pravilno ugotovili, pa so centralistični ureditvi in vplivu nemštva v njej nasprotovali tudi Slovenci.</i>	Dijaki poslušajo in si zapisujejo snov.	Frontalna učna oblika. Metoda razlage.	PowerPoint: drsnica 14
<p><i>Še ponovimo.</i></p> <p><i>Kateri zunanji in notranjepolitični dejavniki so prisilili Franca Jožefa v korenite spremembe države?</i></p> <p><i>Kdaj je bila izdana oktobrska diploma?</i></p> <p><i>Kdaj je bil sprejet februarski patent?</i></p> <p><i>S čim je bila volilna pravica</i></p>	<p>Dijaki odgovorijo: <i>Vojne na področju severne Italije in gospodarska kriza, ki je izbruhnila leta 1857.</i></p> <p>Dijaki odgovorijo: <i>20. oktobra 1860.</i></p> <p>Dijaki odgovorijo: <i>26. februarja 1861.</i></p>	Frontalna učna oblika. Metoda razgovora.	

	<p>omejena?</p> <p>Kdo je imel volilno pravico?</p>	<p>Dijaki odgovorijo: <i>Volilna pravica je bila omejena s inteligenčnim in davčnim cenzusom.</i></p> <p>Dijaki odgovorijo: <i>Volilno pravico so imeli samo moški.</i></p>		
--	---	---	--	--

3. VSEBINSKI POUK:	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE	UČILA
Vojne in notranjepolitični pritiski so pripeljali do dualistične preureditve države	<i>Poglejmo si še zadnji vsebinski poudarek. Naslov tretjega vsebinskega poudarka je Vojne in notranjepolitični pritiski so pripeljali do dualistične preureditve države.</i>	Dijaki poslušajo in si zapisujejo snov.	Frontalna učna oblika. Metoda razlage.	PowerPoint: drsnica 15
15 minut	<i>Sedaj si bomo pogledali krajši del videoposnetka. Pozorno ga spremljajte, saj vam bom nato zastavila nekaj vprašanj, ki se vežejo na videoposnetek.</i>	Dijaki poslušajo razlago. Dijaki gledajo videoposnetek.	Frontalna učna oblika. Metoda razlage. Metoda demonstracije gibljivih slik.	Videoposnetek, PowerPoint: drsnica 15
	<i>Kateri zunanjepolitični dejavniki, ki so navedeni v videoposnetku, so bili, poleg notranjih, tisti, ki so cesarja ponovno prisilili v korenite spremembe državne ureditve?</i>	Dijaki odgovorijo: <i>Vojna proti Prusiji leta</i>	Frontalna učna oblika. Metoda dela z gibljivimi slikami.	

<p><i>Glede na videoposnetek, kakšne so bile posledice teh vojn za Avstrijsko cesarstvo?</i></p>	<p><i>1866 in izključitev Avstrijskega cesarstva iz nemškega združevalnega procesa ter vojne na področju severne Italije.</i></p> <p>Dijaki odgovorijo: <i>V teh vojnah je Avstrijsko cesarstvo izgubilo ozemlja v severni Italiji in vplivno območje nekdanje Nemške zveze.</i></p>		
<p><i>Drži. Vojna proti Prusiji leta 1866 in izključitev Avstrijskega cesarstva iz nemškega združevalnega procesa ter vojne na področju severne Italije so bili dejavniki, ki so cesarja prisilili v korenite spremembe državne ureditve. Da bi nadomestila izgubljena vplivna območja, pa se je monarhija začela obračati proti Balkanu kot novemu ekspanzijskemu področju.</i></p>	<p>Dijaki poslušajo in si zapisujejo snov.</p>	<p>Frontalna učna oblika. Metoda razlage.</p>	<p>PowerPoint: drsnica 16</p>
<p><i>Kaj je storil Franc Jožef, da bi rešil svoj imperij? Pomagajte si z videom.</i></p>	<p>Dijaki odgovorijo: <i>Vstopil je v pogajanja z Madžari.</i></p>	<p>Frontalna učna oblika. Metoda dela z gibljivimi slikami.</p>	
<p><i>Drži. Da bi preprečil madžarsko odcepitev, je konec leta 1865 Franc Jožef po daljšem premoru ponovno sklical madžarski deželni zbor. Spomladi 1866 je bila sestavljena komisija, katere naloga je bila pripraviti avstrijsko-madžarski sporazum.</i></p>	<p>Dijaki poslušajo in si zapisujejo snov.</p>	<p>Frontalna učna oblika. Metoda razlage.</p>	<p>PowerPoint: drsnica 17</p>
<p><i>Čehi in drugi slovanski narodi so zagovarjali federalistično ureditev.</i></p>	<p>Dijaki poslušajo in si zapisujejo snov.</p>	<p>Frontalna učna oblika. Metoda</p>	

		razlage.	
<i>Kakšno ureditev pa so zagovarjali vodilni krogi v državi s cesarjem na čelu?</i>	Dijaki odgovorijo: <i>Dualistično ureditev.</i>	Frontalna učna oblika. Metoda razgovora.	
<i>Drži. Med vodilnimi krogi v državi so se okrepili zagovorniki dualistične ureditve, zlasti zaradi sočasne vojne s Prusijo. Franc Jožef in njegova soproga Elizabeta Bavarska (Sisi), ki se je vneto zavzemala za madžarske interese, sta bila 8. junija 1867 v budimpeški Matjaževi cerkvi slavnostno kronana za madžarski kraljevi par.</i>	Dijaki poslušajo in si zapisujejo snov.	Frontalna učna oblika. Metoda razlage.	PowerPoint: drsnica 17
<i>Na drsnici vidite zemljevid. Dobro si ga oglejte.</i>	Dijaki gledajo zemljevid.	Frontalna učna oblika. Metoda slikovne demonstracije.	PowerPoint: drsnica 18
<i>Kaj je dualizem potrdil? Pomagajte si z zemljevidom, ki je na drsnici.</i>	Dijaki odgovorijo: <i>Dualizem je potrdil zvezo dveh držav v isti monarhiji, in sicer Avstro-Ogrski.</i>	Frontalna učna oblika. Metoda dela s slikovnimi viri.	PowerPoint: drsnica 18
<i>Ali sta bili ti dve državi suvereni?</i>	Dijaki odgovorijo: <i>Da, državi sta bili suvereni.</i>	Metoda razgovora.	
<i>Drži. Dualizem je potrdil zvezo dveh suverenih držav v isti monarhiji, in sicer Avstro-Ogrski.</i>	Dijaki poslušajo in si zapisujejo snov.	Frontalna učna oblika. Metoda razlage.	PowerPoint: drsnica 19
<i>Ali veste kakšno je bilo uradno ime Avstro-Ogrske?</i>		Frontalna učna oblika.	

	Dijaki odgovorijo: <i>Ne.</i>	Metoda razgovora.	
<i>Uradno se je avstrijski del imenoval Kraljestva in dežele, zastopane v državnem zboru, madžarski del pa se je imenoval dežele krone svetega Štefana, ki se je delil na Madžarsko kraljestvo in kraljestvo Hrvaška-Slavonija. Zaradi dolgega uradnega imena se je od vpeljave dualizma naprej za državo uveljavilo ime Avstro-Ogrska.</i>	Dijaki poslušajo in si zapisujejo snov.	Frontalna učna oblika. Metoda razlage.	PowerPoint: drsnica 19
<i>Kako pa se je še imenoval avstrijski del države in kako madžarski del?</i> <i>Drži. Franc Jožef je imel v tako urejeni monarhiji dvojno funkcijo. Ali veste kakšno?</i> <i>Drži.</i>	Dijaki odgovorijo: <i>Avstrijski del se je imenoval Cislajtanija, madžarski pa Translajtanija.</i> Dijaki odgovorijo: <i>Bil je avstrijski cesar in madžarski kralj.</i>	Frontalna učna oblika. Metoda razgovora.	
<i>Notranjo ureditev vsakega dela je določala posebna ustava, predpisane pa so bile naslednje skupne zadeve Avstro-Ogrske: diplomacija, obramba, finance, trgovina, transport, kovanje denarja itd.</i>	Dijaki poslušajo in si zapisujejo snov.	Frontalna učna oblika. Metoda razlage.	PowerPoint: drsnica 20
<i>Za kritje skupnih izdatkov so uvedli sistem kvot, ki je upošteval gospodarsko neravnovesje med obema deloma države.</i>	Dijaki poslušajo in si zapisujejo snov.	Frontalna učna oblika. Metoda razlage.	PowerPoint: drsnica 21
<i>Kateri del je prispeval več za skupne stroške?</i>	Dijaki odgovorijo: <i>Avstrijski del je prispeval več.</i>	Frontalna učna oblika. Metoda razgovora.	
<i>Drži. Za skupne stroške je avstrijski del prispeval 70 odstotkov, madžarski pa 30 odstotkov skupne</i>	Dijaki poslušajo in si zapisujejo snov.	Frontalna učna oblika.	PowerPoint: drsnica

<i>vsote. Razdelitev deležev financiranja se je ponovno izpogajala vsakih deset let.</i>		Metoda razlage.	21
<p><i>Sedaj, ko smo se naučili, kako je nastala Avstro-Ogrska monarhija, pa sledi avtentična naloga, ki jo boste naredili v dvojicah.</i></p> <p><i>Predstavljajte si, da ste zaposleni pri enem od časopisov, ki so izhajali v letu 1867. Za časopis morate napisati kratek članek (do 10 vrstic), v katerem poročate o nastanku Avstro-Ogrske. Članek mora vsebovati domiselni naslov in podnaslov, ki bo bralce pritegnil k branju, uvod, v katerem boste na kratko predstavili ključno temo, glavni del, v katerem boste, poleg poročanja o sami ustanovitvi, predstavili tudi ozadje nastanka Avstro-Ogrske ter zaključek, v katerem boste napovedali, kaj bo nova državna ureditev doprinesla.</i></p> <p><i>Članek zapišite v zvezek. Časa imate 5 minut, nato pa bo en par prebral svoj zapis.</i></p> <p><i>V pare se razdelite tako, kot sedite. Začnite z delom.</i></p>	Dijaki poslušajo navodila.	Frontalna učna oblika. Metoda razlage.	PowerPoint: drsnica 22
Medtem, ko dijaki v parih pišejo članek, se sprehajam po razredu in opazujem njihovo delo.	Dijaki pišejo članek.	Parna učna oblika.	
<i>Čas je potekel. Se kateri od parov javi, da prebere članek?</i>	Dijaki poslušajo.	Frontalna učna oblika. Metoda razlage.	Avtentična naloga.
	En par se javi in prebere avtentično nalogo. Ostali dijaki poslušajo.	Metoda besedne demonstracije.	
<i>Odlično. Na drsnici si sedaj lahko preberete članek, ki sem jo napisala jaz.</i>	Dijaki poslušajo.	Frontalna učna oblika. Metoda razlage.	PowerPoint: drsnica 23
	Dijaki potihoma	Individu	

		preberejo članek na drsnici.	alna učna oblika.	
	<i>S tem ko ste napisali članek, pa ste hkrati ponovili snov, ki smo jo obravnavali pri tem vsebinskem poudarku, tako da dodatnih vprašanj za ponavljanje snovi ne bom postavljala.</i>	Dijaki poslušajo.	Frontalna učna oblika. Metoda razlage.	

ZAKLJUČNI DEL: ZAKLJUČNO PONAVLJANJE ALI PREVERJANJE

ČAS	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE	UČILA
10 minut	<i>Sedaj sledi še zaključni del današnje učne ure, v katerem je na vrsti preverjanje vašega znanja, ki ste ga usvojili to uro.</i> <i>Razdelila vam bom preverjalne liste, ki vsebujejo šest nalog. Za reševanje imate na voljo 5 minut.</i>	Dijaki poslušajo navodila.	Frontalna učna oblika. Metoda razlage.	Preverjalni list. PowerPoint: drsnica 24
	Sprehajam se po razredu in opazujem dijake.	Dijaki rešujejo naloge na preverjalnem listu.	Individualna učna oblika.	Preverjalni list.
	<i>Čas za reševanje je potekel. Sedaj bomo pregledali rešitve nalog, ki bodo zapisane tudi na drsnicah. Pozorno spremljajte, v primeru, da ste napačno odgovorili, si zraven napišite pravilno rešitev, saj naloge povzemajo celotno današnjo snov in služijo kot učno gradivo. Ob vsaki nalogi vam bom razložila tudi način točkovanja.</i>	Dijaki poslušajo navodila.	Frontalna učna oblika. Metoda razlage.	
	Določim dijaka, ki prebere rešitve prve naloge. Poslušam odgovore in jih po potrebi dopolnim.	Dijak prebere rešitve. Ostali dijaki poslušajo in preverjajo svoje odgovore.	Frontalna učna oblika. Metoda razgovora.	Preverjalni list. PowerPoint: drsnica 24
	<i>Za vsako pravilno povezano trditev prejmete eno točko. Skupaj 4 točke. S to nalogo smo preverili drugi učni cilj, ali znate obrazložiti pojme: silvestrski patent, oktobrska diploma,</i>	Dijaki poslušajo in si točkujejo odgovore.	Frontalna učna oblika. Metoda razlage.	Preverjalni list. PowerPoint:

<i>februarski patent in dualizem.</i>			drsnica 24
Določim dijaka, ki prebere rešitve druge naloge. Poslušam odgovore in jih po potrebi dopolnim.	Dijak prebere rešitve. Ostali dijaki poslušajo in preverjajo svoje odgovore.	Frontalna učna oblika. Metoda razgovora.	Preverjalni list. PowerPoint: drsnica 25
<i>Za vsako pravilno označeno trditev z DA ali NE prejmete 0,5 točke, torej skupaj 2 točki. Za pravilno popravljeno trditev prejmete 1 točko. Če sta pravilno popravljene obe trditvi, prejmete 2 točki. Skupaj ima naloga 4 točke. S to nalogo smo preverili več učnih ciljev. Preverili smo prvi cilj, ali znate pojasniti, kako je habsburška monarhija reagirala na marčno revolucijo. Preverili smo tudi peti cilj, ali znate pojasniti vzpostavitev parlamentarnega življenja in opisati volilni sistem ter šesti cilj, ali znate naštetih vzroke za dualistično preureditev države.</i>	Dijaki poslušajo in si točkujejo odgovore.	Frontalna učna oblika. Metoda razlage.	Preverjalni list. PowerPoint: drsnica 25
Določim dijaka, ki prebere rešitve tretje naloge. Poslušam odgovore in jih po potrebi dopolnim.	Dijak prebere rešitve. Ostali dijaki poslušajo in preverjajo svoje odgovore.	Frontalna učna oblika. Metoda razgovora.	Preverjalni list. PowerPoint: drsnica 26
<i>Za vsako pravilno primerjavo prejmete 1 točko, a mora biti primerjava v celoti pravilna. V nasprotnem primeru prejmete 0 točk. S to nalogo smo preverili tretji učni cilj, ali znate primerjati Bachov absolutizem z Metternichovim absolutizmom.</i>	Dijaki poslušajo in si točkujejo odgovore.	Frontalna učna oblika. Metoda razlage.	Preverjalni list. PowerPoint: drsnica 26
Določim dijaka, ki prebere rešitve četrte naloge. Poslušam odgovore in jih po potrebi dopolnim.	Dijak prebere rešitve. Ostali dijaki poslušajo in preverjajo svoje odgovore.	Frontalna učna oblika. Metoda razgovora.	Preverjalni list. PowerPoint: drsnica 26
<i>Za vsak pravilno naveden dokument prejmete 1 točko. Skupaj 2 točki. S to nalogo smo preverili četrti učni cilj, ali znate razložiti odpravo</i>	Dijaki poslušajo in si točkujejo odgovore.	Frontalna učna oblika. Metoda	Preverjalni list. PowerPo

<i>Bachovega absolutizma.</i>		razlage.	int: drsnica 26
Določim dijaka, ki prebere rešitve pete naloge. Poslušam odgovore in jih po potrebi dopolnim.	Dijak prebere rešitve. Ostali dijaki poslušajo in preverjajo svoje odgovore.	Frontaln a učna oblika. Metoda razgovor a.	Preverjal ni list. PowerPo int: drsnica 27
<i>Za vsak pravilno obkrožen odgovor prejmete 1 točko. Skupaj tri točke. S to nalogo smo preverili peti učni cilj, ali znate opisati volilni sistem.</i>	Dijaki poslušajo in si točkujejo odgovore.	Frontaln a učna oblika. Metoda razlage.	Preverjal ni list. PowerPo int: drsnica 27
Določim dijaka, ki prebere rešitve šeste naloge. Poslušam odgovore in jih po potrebi dopolnim.	Dijak prebere rešitve. Ostali dijaki poslušajo in preverjajo svoje odgovore.	Frontaln a učna oblika. Metoda razgovor a.	Preverjal ni list. PowerPo int: drsnica 28
<i>Za vsako ustrezno dopolnjeno besedo prejmete 0,5 točke. Skupaj prejmete 4 točke. S to nalogo smo preverili sedmi učni cilj, ali znate opisati dualistično ureditev.</i>	Dijaki poslušajo in si točkujejo odgovore.	Frontaln a učna oblika. Metoda razlage.	Preverjal ni list. PowerPo int: drsnica 28
Po končanem pregledovanju preverjalnega lista ocenim, ali dijaki snov, usvojeno v tej učni uri, znajo slabo/dobro/odlično.	Dijaki poslušajo.	Frontaln a učna oblika. Metoda razlage.	
<i>S preverjalnim listom, pa tudi s sprotim ponavljanjem v zaključku vsebinskih poudarkov ter z izdelavo avtentične naloge ste pokazali, da ste usvojili vse izobraževalne učne cilje današnje učne ure in da znate (ocenim z odlično/dobro/slabo):</i> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Pojasniti, kako je habsburška monarhija reagirala na marčno revolucijo;</i> - <i>obrazložiti pojme: silvestrski patent, oktobrska diploma, februarski patent in dualizem;</i> - <i>primerjati Bachov</i> 	Dijaki poslušajo.	Frontaln a učna oblika. Metoda razlage.	PowerPo int: drsnica 29

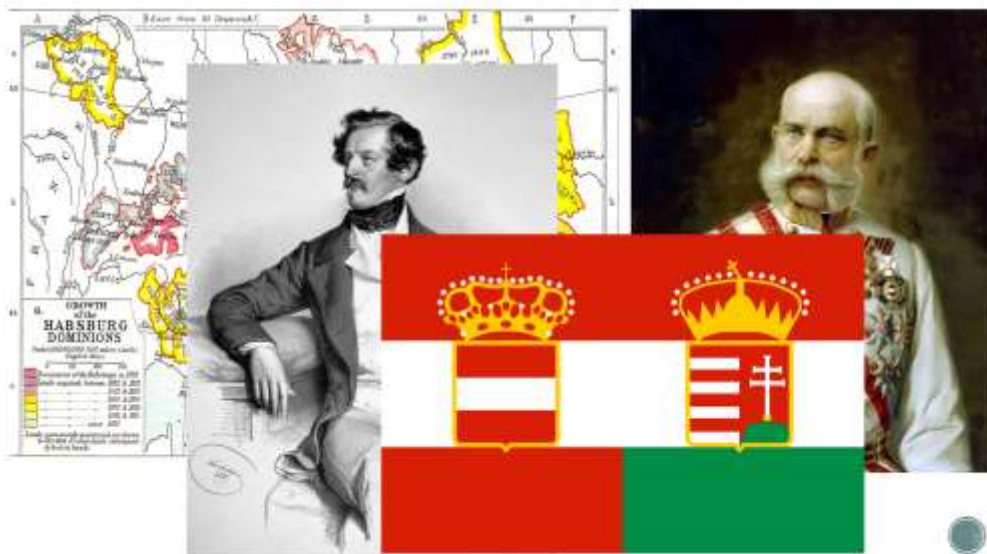
<p><i>absolutizem z Metternichovim absolutizmom;</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>razložiti odpravo Bachovega absolutizma;</i> - <i>pojasniti vzpostavitev parlamentarnega življenja in opisati volilni sistem,</i> - <i>našteti vzroke za dualistično preureditev države;</i> - <i>opisati dualistično ureditev.</i> 			
<p><i>V tej učni uri ste pokazali tudi, da ste usvojili vse zastavljene funkcionalne učne cilje in da znate (ocenim z odlično/dobro/slabo):</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>upoštevati navodila;</i> - <i>aktivno poslušati;</i> - <i>odgovarjati na različna vprašanja;</i> - <i>zapisati učno snov v zvezek;</i> - <i>razbirati informacije z zemljevida;</i> - <i>sodelovati v paru;</i> - <i>izdelati avtentično nalogo;</i> - <i>reševati različne naloge na preverjalnem listu.</i> 	Dijaki poslušajo.	Frontaln a učna oblika. Metoda razlage.	
<p><i>Prav tako pa ste v tej učni uri pokazali tudi, da ste usvojili vse zastavljene vzgojne učne cilje in da znate (ocenim z odlično/dobro/slabo):</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>pokazati ustrezen odnos do preteklosti;</i> - <i>pokazati spoštljiv odnos do različnih oblik vladanja;</i> - <i>pokazati spoštljiv odnos do volilne pravice.</i> <p>Zahvalim se jim za sodelovanje in jim zaželim lep dan.</p>	Dijaki poslušajo.	Frontaln a učna oblika. Metoda razlage.	

III. SEZNAM PRILOG

PRILOGA 1 :	PowerPoint predstavitev z zapisom učne snovi
PRILOGA 2 :	Preverjalni list
PRILOGA 3 :	Preverjalni list – rešitve

PRILOGA 1: PowerPoint predstavitev z zapisom učne snovi

Drsnica 1:

Drsnica 2:

Drsnica 3:

Vsebinski poudarki

- 1. Prva faza vladavine Franca Jožefa je bila v znamenju Bachovega absolutizma
- 2. Z zatonom Bachovega absolutizma se je obnovilo parlamentarno življenje
- 3. Vojne in notranjepolitični pritiski so pripeljali do dualistične preureditve države

Drsnica 4:

Cilji učne ure

- Pojasniti, kako je habsburška monarhija reagirala na marčno revolucijo,
- Obrazložiti pojme: silvestrski patent, oktobrska diploma, februarški patent in dualizem,
- Primerjati Bachov absolutizem z Metternichovim absolutizmom,
- Razložiti odpravo Bachovega absolutizma,
- Pojasniti vzpostavitev parlamentarnega življenja in opisati volilni sistem,
- Našteti vzroke za dualistično preureditev države,
- Opisati dualistično ureditev.

Drsnica 5:

1. Prva faza vladavine Franca Jožefa je bila v znamenju Bachovega absolutizma

- Zadušitev revolucije → obdobje močne državne represije.
- Ukinitve mnogih demokratičnih pridobitev revolucije.
- Še naprej centralistično urejena država.
- **Silvestrski patent** (31. december 1851): ukine oktroyirano ustavo in nekatere napredne reforme iz časa revolucije.

Pomembnejše reforme v času marčne revolucije v letu 1848/1849

Svoboda tiska in združevanja

Odprava fevdalizma

Sklic parlamenta

Ministri odgovorni parlamentu

Prisega uradnikov na ustavo

Ustanovljene narodne garde

Drsnica 6:

1. Prva faza vladavine Franca Jožefa je bila v znamenju Bachovega absolutizma

- Ukinitve naprednejših pridobitev marčne revolucije → nastopi obdobje Bachovega absolutizma oziroma neoabsolutizma.
- Bachov absolutizem → poimenovan po notranjem ministru Alexandru Bachu.
- Državna birokracija, vojska in katoliška cerkev.

Alexander Bach

Drsnica 7:

1. Prva faza vladavine Franca Jožefa je bila v znamenju Bachovega absolutizma

- Primerjava Bachovega absolutizma in Metternichovega absolutizma:
 - Opiranje na uradniški aparat,
 - Krepitev cenzure in policijskega nadzora nad prebivalstvom,
 - Bach posveča več pozornosti gospodarskemu razvoju.

Južna železnica

Drsnica 8:

1. Prva faza vladavine Franca Jožefa je bila v znamenju Bachovega absolutizma

Ureditev države na deželni ravni

Drsnica 9:

1. Prva faza vladavine Franca Jožefa je bila v znamenju Bachovega absolutizma

- Reforma sodstva in šolstva.
- Na področju šolstva:
 - uzakonjeni osnovnošolski učbeniki v materinščini,
 - na srednješolski in višješolski ravni → nemščina še naprej glavni učni jezik.

Drsnica 10:

2. Z zatonom Bachovega absolutizma se je obnovilo parlamentarno življenje

- Konec petdesetih let 19. stoletja:
 - vojne na področju severne Italije,
 - izbruh gospodarske krize leta 1857.
- Zunanji in notranjepolitični dejavniki → korenite spremembe države:
 - odslopitev notranjega ministra Bacha,
 - imenovanje nove vlade → utrditev finančnega in političnega stanja v državi.
- Zunanjepolitične in notranjepolitične težave → razširitev politično-nacionalnih struj → prestrukturiranje države.

Drsnica 11:

2. Z zatonom Bachovega absolutizma se je obnovilo parlamentarno življenje

- **Cesarjev manifest in oktobrska diploma** (20. oktober 1860)
→ dokončna odprava neoabsolutizma.
- Oktobrska diploma:
 - predvideva preoblikovanje države v ustavno monarhijo,
 - uvaja federalizem in favorizira tradicionalne elite.
- Diplomi nasprotujejo:
 - nemško liberalno meščanstvo → želeli centralistično urejeno državo.
 - del madžarske liberalno usmerjene opozicije → zahteva večjo samostojnost Ogrske.

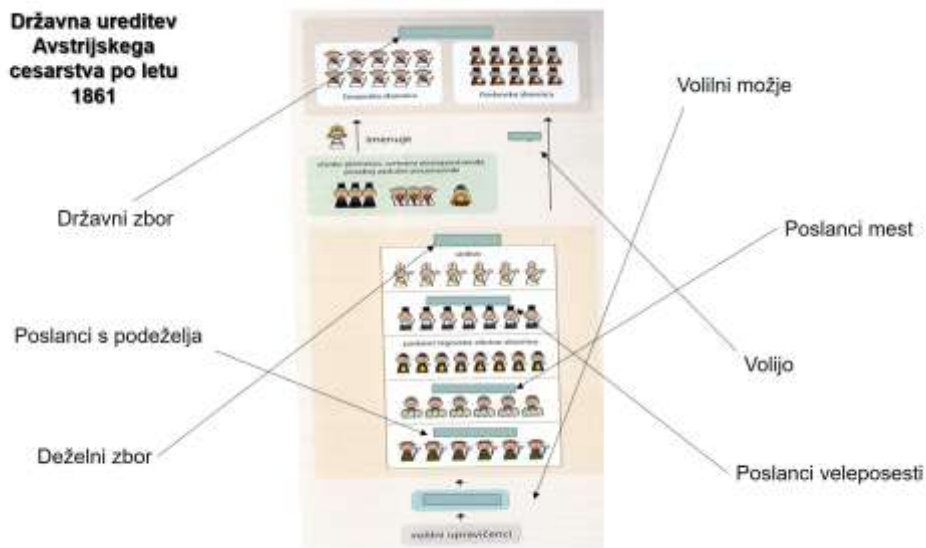
Drsnica 12:

2. Z zatonom Bachovega absolutizma se je obnovilo parlamentarno življenje

- **Februarska ustava** oziroma **februarski patent** (26. februar 1861):
 - centralizacija monarhije,
 - obujeno parlamentarno življenje.
 - uvedena volilna pravica → omejena z davčnim in inteligenčnim cenzusom:
- Številčno kmečko prebivalstvo < predstavniki veleposesti in meščanstva
- volilno pravico imajo le moški.

Drsnica 13:

Drsnica 14:

2. Z zatonom Bachovega absolutizma se je obnovilo parlamentarno življenje

- Volilni sistem: »zgodovinski« narodi > »nezgodovinski« narodi.
- »Zgodovinski« narodi: Nemci, Poljaki in Italijani.
- »Nezgodovinski« narodi: Čehi, Slovenci, Rutenci (Ukrajinci), Hrvati.
- Narodna trenja → najpomembnejše notranjepolitično vprašanje cesarstva.
- Centralistična ureditev monarhije in dominanten položaj nemškega meščanstva → nasprotovanje Madžarov, Čehov in Slovencev.

Drsnica 15:

3. Vojne in notranjepolitični pritiski so pripeljali do dualistične preureditve države

Videoposnetek:

<https://www.youtube.com/watch?v=SFxJh0fFaXU&t=129s>

Drsnica 16:

3. Vojne in notranjepolitični pritiski so pripeljali do dualistične preureditve države

- Zunanjepolitični dejavniki, ki vodijo v spremembe državne ureditve:
 - vojna proti Prusiji leta 1866,
 - izključitev Avstrijskega cesarstva iz nemškega združevalnega procesa,
 - vojne na področju severne Italije.
- Balkan kot novo ekspanzijsko področje.

Avstrijsko-pruska vojna leta 1866

Drsnica 17:

3. Vojne in notranjepolitični pritiski so pripeljali do dualistične preureditve države

- Preprečitev madžarske odcepitve → konec leta 1865 ponovno sklican madžarski deželni zbor.
- Sestava komisije (spomladi 1866) → priprava avstrijsko-madžarskega sporazuma.
- Franc Jožef in Elizabeta Bavarska (8. junij 1867): kronana za madžarski kraljevi par.

Kronanje Franca Jožefa in Elizabete Bavarske

Drsnica 18:

Drsnica 19:

3. Vojne in notranjepolitični pritiski so pripeljali do dualistične preureditve države

- Dualizem: potrdi zvezo dveh suverenih držav v isti monarhiji, Avstro-Ogrski.
- Avstrijski del = Kraljestva in dežele, zastopane v državnem zboru.
- Madžarski del = dežele krone svetega Štefana → delitev na Madžarsko kraljestvo in kraljestvo Hrvaška-Slavonija.
- Avstro-Ogrska = okrajšava uradnega imena.

Grb Avstro-Ogrske

Drsnica 20:

3. Vojne in notranjepolitični pritiski so pripeljali do dualistične preureditve države

- Notranjo ureditev vsakega dela določa posebna ustava.
- Skupne zadeve Avstro-Ogrske:
 - diplomacija,
 - obramba,
 - finance,
 - trgovina,
 - transport,
 - kovanje denarja itd.

Drsnica 21:

3. Vojne in notranjepolitični pritiski so pripeljali do dualistične preureditve države

- Kritje skupnih izdatkov → sistem kvot → upošteva gospodarsko neravnovesje med obema deloma države.
- Za skupne stroške:
 - avstrijski del prispeva 70 odstotkov,
 - madžarski del prispeva 30 odstotkov.

Drsnica 22:

Avtentična naloga

- Predstavljajte si, da ste zaposleni pri enem od časopisov, ki so izhajali v letu 1867. Za časopis morate napisati kratek članek (do 10 vrstic), v katerem poročate o nastanku Avstro-Ogrske. Članek mora vsebovati domiselni naslov in podnaslov, ki bo bralce pritegnil k branju, uvod, v katerem boste na kratko predstavili ključno temo, glavni del, v katerem boste, poleg poročanja o sami ustanovitvi, predstavili tudi ozadje nastanka Avstro-Ogrske ter zaključek, v katerem boste napovedali, kaj bo nova državna ureditev doprinesla.
- Na voljo imate 5 minut.

Drsnica 23:

Primer rešene avtentične naloge

POZDRAVLJENA AVSTRO-OGRSKA!

Rešitev je v kompromisu

8. junija 1867 je v budimpeški Matjaževi cerkvi potekalo slavnostno kronanje cesarja Franca Jožefa in njegove soproge Elizabete Bavarske za madžarski kraljevi par. S tem svečanim dogodkom je bila ustanovljena Avstro-Ogrska.

Po dveh izgubljenih vojnah, v Prusiji in severni Italiji ter izključitvi iz nemškega združevalnega procesa, je cesar Franc Jožef, v želji po rešitvi svojega imperija, začel s pogajanjem z Ogrsko. Pogajanja so prinesla poravnavo, ki je Madžarom zagotovila veliko neodvisnost. Nastala je Avstro-Ogrska, ki je habsburško cesarstvo preoblikovala v dvojno monarhijo. Nova državna ureditev bo zagotovila enakopravnejši položaj za vse narode v monarhiji.

Drsnica 24:

Preverjalni list - rešitve

1. Poveži pojme v levem stolpcu z ustrežno razlago v desnem stolpcu tako, da vpišete črko ustrezne razlage na črtico pred pojmom.

b oktobrska diploma	a. Listina, ki je ukinila oktroirano ustavo.
c dualizem	b. Listina, ki predvideva preoblikovanje države v ustavno monarhijo.
č februarški patent	c. Zveza dveh suverenih držav v isti monarhiji.
a silvestrski patent	č. Zakon, ki monarhijo centralizira in obudi parlamentarno življenje.

Vsaka pravilno povezana trditev je vredna 1 točko.

4/4

Drsnica 25:

2. Pravilne trditve označi z DA, nepravilne pa z NE. Nepravilne trditve popravi.

- Zadušitvi revolucije v letu 1848/1849 je relativno hitro sledilo obdobje močne državne represije.

DA.

- Bachov absolutizem se je imenoval po zunanjem ministru Alexandru Bachu.

NE. Bachov absolutizem se je imenoval po notranjem ministru Alexandru Bachu.

- Februarska ustava je uvedla volilno pravico, ki pa je bila omejena z davčnim in inteligenčnim cenzusom. Ta je favorizirala številčno kmečko prebivalstvo pred predstavniki veleposesti in meščanstva.

NE. Favorizirani so bili predstavniki veleposesti in meščanstva pred številčnejšim kmečkim prebivalstvom.

- Zunanjepolitični dejavniki, ki so cesarja prisilili v ponovne spremembe državne ureditve, so bili vojna proti Prusiji in izključitev Avstrijskega cesarstva iz nemškega združevalnega procesa ter vojne na področju severne Italije.

DA.

Vsaka pravilna oznaka trditve z DA ali NE je vredna 0,5 točke. Pravilno popravljeni trditvi sta vredni 1 točko.

4/4

Drsnica 26:

3. Navedi tri primerjave Metternichovega in Bachovega absolutizma.

Oba absolutizma sta svojo politično vladavino opirala na močni uradniški aparat.

Oba absolutizma sta krepila cenzuro in policijski nadzor.

V primerjavi z Metternichom je Bach posebno pozornost posvečal gospodarskemu razvoju.

Vsaka pravilna primerjava je vredna 1 točko. Primerjava mora biti v celoti pravilna.

3/3

4. S katerima dokumentoma je Franc Jožef dokončno odpravil neoabsolutizem?

S cesarjevim manifestom in oktobrsko diplomo/ S cesarjevim manifestom in diplomo o notranji ureditvi državnopravnih odnosov monarhije.

Vsak pravilno naveden dokument je vreden 1 točko.

2/2

Drsnica 27:

5. Volilni sistem je favoriziral »zgodovinske« narode pred »nezgodovinskimi«. Kateri narodi so veljali za »nezgodovinske«? Obkroži črke pred pravilnimi odgovori.

- a. Rutenci
- b. Nemci
- c. Čehi
- d. Poljaki
- e. Hrvati

Vsak pravilno obkrožen odgovor je vreden 1 točko.

3/3

Drsnica 28:

6. Ustrezno dopolni besedilo.

Avstro-Ogrska je nastala 8. junija 1867. Uradno se je avstrijski del imenoval Kraljestva in dežele, zastopane v državnem zboru, madžarski del pa se je imenoval dežele krone svetega Štefana, ki se je delil na Madžarsko kraljestvo in kraljestvo Hrvaška-Slavonija. Zaradi dolgega uradnega imena se je od vpeljave dualizma naprej za državo uveljavilo ime Avstro-Ogrska. Notranjo ureditev vsakega dela je določala posebna ustava, predpisane pa so bile naslednje skupne zadeve Avstro-Ogrske: diplomacija, obramba, finance, trgovina, transport, kovanje denarja itd.

Vsaka ustrezno dopolnjena beseda je vredna 0,5 točke.

4/4

Usvojeni cilji učne ure

- ✓ Pojasniti, kako je habsburška monarhija reagirala na marčno revolucijo;
- ✓ Obrazložiti pojme: silvestrski patent, oktobrska diploma, februarski patent in dualizem;
- ✓ Primerjati Bachov absolutizem z Metternichovim absolutizmom;
- ✓ Razložiti odpravo Bachovega absolutizma;
- ✓ Pojasniti vzpostavitev parlamentarnega življenja in opisati volilni sistem;
- ✓ Našteti vzroke za dualistično preureditev države;
- ✓ Opisati dualistično ureditev.

PRILOGA 2: Preverjalni list

KAKO SE JE SPREMEMBAM PRILAGAJALA HABSBURŠKA MONARHIJA?

Skupno število točk: ___/20

Pozorno preberi navodila in reši naloge. Za reševanje imaš na voljo 5 minut.

1. Poveži pojme v levem stolpcu z ustrežno razlago v desnem stolpcu tako, da vpišete črko ustrezne razlage na črtico pred pojmom.

__ oktobrska diploma	a. Listina, ki je ukinila oktroirano ustavo.
__ dualizem	b. Listina, ki predvideva preoblikovanje države v ustavno monarhijo.
__ februarški patent	c. Zveza dveh suverenih držav v isti monarhiji.
__ silvestrski patent	č. Zakon, ki monarhijo centralizira in obudi parlamentarno življenje.

/4

2. Pravilne trditve označi z DA, nepravilne pa z NE. Nepravilne trditve popravi.

- Zadušitvi revolucije v letu 1848/1849 je relativno hitro sledilo obdobje močne državne represije.

- Bachov absolutizem se je imenoval po zunanjem ministru Alexandru Bachu.

- Februarska ustava je uvedla volilno pravico, ki pa je bila omejena z davčnim in inteligenčnim cenzusom. Ta je favorizirala številčno kmečko prebivalstvo pred predstavniki veleposesti in meščanstva.

- Zunanjepolitični dejavniki, ki so cesarja prisilili v ponovne spremembe državne ureditve, so bili vojna proti Prusiji in izključitev Avstrijskega cesarstva iz nemškega združevalnega procesa ter vojne na področju severne Italije.

/4

3. Navedi tri primerjave Metternichovega in Bachovega absolutizma.

/3

4. S katerima dokumentoma je Franc Jožef dokončno odpravil neoabsolutizem?

/2

5. Volilni sistem je favoriziral »zgodovinske« narode pred »nezgodovinskimi«. Kateri narodi so veljali za »nezgodovinske«? Obkroži črke pred pravilnimi odgovori.

- a. Rutenci
- b. Nemci
- c. Čehi
- d. Poljaki
- e. Hrvati

/3

6. Ustrezno dopolni besedilo.

Avstro-Ogrska je nastala 8. junija _____. Uradno se je avstrijski del imenoval Kraljestva in dežele, zastopane v _____ zboru, madžarski del pa se je imenoval dežele krone svetega _____, ki se je delil na Madžarsko kraljestvo in kraljestvo _____-Slavonija. Zaradi dolgega uradnega imena se je od vpeljave _____ naprej za državo uveljavilo ime Avstro-Ogrska. Notranjo ureditev vsakega dela je določala posebna _____, predpisane pa so bile naslednje skupne zadeve Avstro-Ogrske: diplomacija, _____, finance, _____, transport, kovanje denarja itd.

/4

PRILOGA 3: Preverjalni list – rešitve

KAKO SE JE SPREMEMBAM PRILAGAJALA HABSBURŠKA MONARHIJA?

Skupno število točk: ____/20

Pozorno preberi navodila in reši naloge. Za reševanje imaš na voljo 5 minut.

1. Poveži pojme v levem stolpcu z ustrežno razlago v desnem stolpcu tako, da vpišete črko ustrezne razlage na črtico pred pojmom.

_b_ oktobrska diploma	a. Listina, ki je ukinila oktroirano ustavo.
_c_ dualizem	b. Listina, ki predvideva preoblikovanje države v ustavno monarhijo.
_č_ februarski patent	c. Zveza dveh suverenih držav v isti monarhiji.
_a_ silvestrski patent	č. Zakon, ki monarhijo centralizira in obudi parlamentarno življenje.

Vsaka pravilno povezana trditev je vredna 1 točko.

4/4

2. Pravilne trditve označi z DA, nepravilne pa z NE. Nepravilne trditve popravi.

- Zadušitvi revolucije v letu 1848/1849 je relativno hitro sledilo obdobje močne državne represije.

__DA. _____

- Bachov absolutizem se je imenoval po zunanjem ministru Alexandru Bachu.

__NE. Bachov absolutizem se je imenoval po notranjem ministru Alexandru Bachu. __

- Februarska ustava je uvedla volilno pravico, ki pa je bila omejena z davčnim in inteligenčnim cenzusom. Ta je favorizirala številčno kmečko prebivalstvo pred predstavniki veleposesti in meščanstva.

__NE. Favorizirani so bili predstavniki veleposesti in meščanstva pred številčnejšim kmečkim prebivalstvom. __

- Zunanjepolitični dejavniki, ki so cesarja prisilili v ponovne spremembe državne ureditve, so bili vojna proti Prusiji in izključitev Avstrijskega cesarstva iz nemškega združevalnega procesa ter vojne na področju severne Italije.

__DA. _____

Vsaka pravilna oznaka trditve z DA ali NE je vredna 0,5 točke. Pravilno popravljene trditve sta vredni 1 točko.

4/4

3. Navedi tri primerjave Metternichovega in Bachovega absolutizma.

Oba absolutizma sta svojo politično vladavino opirala na močni uradniški aparat.

Oba absolutizma sta krepila cenzuro in policijski nadzor.

V primerjavi z Metternichom je Bach posebno pozornost posvečal gospodarskemu razvoju.

Vsaka pravilna primerjava je vredna 1 točko. Primerjava mora biti v celoti pravilna.

3/3

4. S katerima dokumentoma je Franc Jožef dokončno odpravil neoabsolutizem?

S cesarjevim manifestom in oktobrsko diplomo/ S cesarjevim manifestom in diplomo o notranji ureditvi državnopravnih odnosov monarhije.

Vsak pravilno naveden dokument je vreden 1 točko.

2/2

5. Volilni sistem je favoriziral »zgodovinske« narode pred »nezgodovinskimi«. Kateri narodi so veljali za »nezgodovinske«? Obkroži črke pred pravilnimi odgovori.

- a. Rutenci
- b. Nemci
- c. Čehi
- d. Poljaki
- e. Hrvati

Vsak pravilno obkrožen odgovor je vreden 1 točko.

3/3

6. Ustrezno dopolni besedilo.

Avstro-Ogrska je nastala 8. junija ___1867___. Uradno se je avstrijski del imenoval Kraljestva in dežele, zastopane v ___državnem___ zboru, madžarski del pa se je imenoval dežele krone svetega ___Štefana___, ki se je delil na Madžarsko kraljestvo in kraljestvo ___Hrvaška___-Slavonija. Zaradi dolgega uradnega imena se je od vpeljave ___dualizma___ naprej za državo uveljavilo ime Avstro-Ogrska. Notranjo ureditev vsakega dela je določala posebna ___ustava___, predpisane pa so bile naslednje skupne zadeve Avstro-Ogrske: diplomacija, ___obramba___, finance, ___trgovina___, transport, kovanje denarja itd.

Vsaka ustrezno dopolnjena beseda je vredna 0,5 točke.

4/4

Univerza v Ljubljani

**FILOZOFSKA
FAKULTETA**

Oddelek za zgodovino

Didaktika zgodovine II

**UČNA PRIPRAVA:
KAKO SE JE ŠIRILA INDUSTRIALIZACIJA?**

IME IN PRIIMEK: LEA MESERKO

DATUM: 9.12.20

I. OSNOVNI PODATKI:

Šola:	Srednja šola	
Razred:	3. letnik gimnazije	
Datum:	17. 12. 2020	
Predmet:	Zgodovina	
Učna tema	Širša tema iz učnega načrta:	Izbirna tema: Blišč in beda industrijskega razvoja.
	Poglavje iz učbenika:	Blišč in beda industrijskega razvoja.
Učna enota – naslov učne ure:	Kako se je širila industrializacija?	
Učne oblike:	<ul style="list-style-type: none"> - frontalna učna oblika - individualna učna oblika - skupinska učna oblika 	
Učne metode:	<ul style="list-style-type: none"> - metoda razlage, - metoda razgovora, - metoda slikovne demonstracije, - metoda dela s slikovnimi viri, - metoda besedne demonstracije. 	
Učne tehnike:	- nevihta možganov oz. brainstorming.	
Cilji iz učnega načrta:	<p>»Dijaki/-nje:</p> <ul style="list-style-type: none"> - primerjajo posamezne stopnje industrijskega razvoja; - ugotavljajo in utemeljijo, kateri izumi so pomenili prelom v tehničnem razvoju; - analizirajo spremembe v družbenem življenju in oblikujejo mnenje o pozitivnih in negativnih spremembah.« <p>(Učni načrt, 2008, str. 52)</p>	
Cilji učne ure oz. pričakovani učni dosežki	Izobraževalni učni cilji	<p><i>Ob koncu učne ure učenec zna:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - naštetih glavne značilnosti prvega vala industrializacije, - naštetih značilnosti prve industrijske revolucije, - razložiti spremembe tekom drugega vala industrializacije, - naštetih pomembne znanstvenike in izumitelje druge industrijske revolucije, - naštetih značilnosti druge industrijske revolucije, - pojasniti razliko med industrializacijo in industrijsko revolucijo, - pojasniti izraz monopoli, - pojasniti, kako so države spodbujale razvoj domačega gospodarstva, - na fotografijah prepoznati pomembne izumitelje in izume industrializacije.

Učenec (ednina) zna ... (nedoločnik)	Funkcionalni učni cilji	<p><i>Ob koncu učne ure učenec zna:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>upoštevati navodila.</i> - <i>prepoznati pomembne informacije iz slik in drugih virov</i> - <i>odgovarjati na različna vprašanja</i> - <i>aktivno poslušati, opazovati, pisati.</i> - <i>reševati različne naloge na preverjalnem listu.</i> - <i>pokazati sposobnost različnih oblik komunikacije</i>
	Vzgojni učni cilji	<p><i>Ob koncu učne ure učenec zna:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>pokazati pozitiven odnos do družbenih sprememb,</i>
Učne etape:	<ul style="list-style-type: none"> - Uvajanje - obravnavanje nove učne snovi - urjenje - preverjanje 	
Vsebinski poudarki:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Prvi val industrializacije in prva industrijska revolucija 2. Drugi val industrializacije 3. Tretji val industrializacije in druga industrijska revolucija 4. Spremenjena organizacija gospodarstva 	
Učna sredstva:	Učila:	<ul style="list-style-type: none"> - Učbenik (Brodnik et. al., 2020, str. 224–231), - PowerPoint predstavitev z zapisom učne snovi, - učni list z zapisom učne snovi, - preverjalni list.
	Učni pripomočki:	<ul style="list-style-type: none"> - LCD projektor, - računalnik, - projekcijsko platno, - diaproyektor.
Medpredmetne povezave z vsebinami:	<p><u>Slovenščina</u>: učenci govorijo, pišejo in berejo v slovenskem jeziku. Povezava s slovensko književnostjo – pesmi, ki pričajo o prihodu železnice itd.</p> <p><u>Fizika</u>: poznavanje naravnih in drugih virov energije.</p> <p><u>Angleščina</u>: angleški izumitelji, izgovarjava imen v angleščini.</p>	
Novi pojmi s pojasnilom:	<p><u>Industrializacija</u>: uvajanje, širjenje industrijske dejavnosti na določenem območju,</p> <p><u>Industrijska revolucija</u>: korenite spremembe v tehnologiji, kjer stare oblike dela zamenjajo nove, bolj napredne,</p>	

	<p>Monopol: združenja podjetij, katerih namen je bil odpraviti medsebojno konkurenco,</p> <p>Trust: posebne vrste monopoli, podjetja, ki so se povezala v truste, so vzpostavljala novo upravo, ki je skrbela za proizvodnjo, poslovanje, investicije...</p>	
<p>Viri in literatura za učno pripravo:</p>	<p>Učni načrt</p>	<p><i>Učni načrt. Program splošna gimnazija. Zgodovina. (2008). Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo in šport: Zavod RS za šolstvo:</i> http://eportal.mss.edus.si/msswww/programi2010/programi/media/pdf/un_gimnazija/un_zgodovina_280_ur_gimn.pdf (Dostop: 10. december 2020)</p>
	<p>Učna priprava</p>	<p>Brodnik Vilma et. al. <i>Zgodovina 3: dolgo 19. stoletje. Učbenik za zgodovino v 3. letniku gimnazij.</i> Ljubljana: Mladinska knjiga, 2020, str. 224–231.</p> <p>Berzelak, Stane. <i>Zgodovina za 2. Letnik gimnazije: Srednji in novi vek.</i> Ljubljana: Modrijan, 2008, str. 153–158.</p> <p>Fran. https://fran.si/ (Dostop: 11. december 2020).</p> <p>Zgodovina slovenske železnice. https://www.slo-zeleznice.si/images/skupina/pdf/timeline.pdf (Dostop: 11. december 2020).</p> <p>Stara imena mesecev. https://www.leemeta.si/blog/zanimivosti/stara-imena-mesecev (Dostop: 11. december 2020)</p> <p>Brata Rusjan in prvi polet z letalom. http://zgodovina.si/brata-rusjan-in-prvi-polet-z-letalom/ (Dostop: 11. december 2020)</p>
	<p>PowerPoint</p>	<p>Drsnica 1: - Parni stroj. https://www.dkfindout.com/uk/science/amazing-inventions/steam-engine/ (Dostop: 11. december 2020)</p> <p>Drsnica 2: - Industrijsko mesto. https://brewminate.com/wp-content/uploads/2018/01/012218-83-Industrial-Revolution.jpg (Dostop: 11. december 2020)</p> <p>Drsnica 5: - Prvi parnik. https://connecticuthistory.org/steaming-across-the-atlantic/ (Dostop: 11. december 2020)</p> <p>- Prva lokomotiva. https://www.abc.net.au/classic/programs/music-in-time/music-in-time/11565718 (Dostop: 11. december 2020)</p>

	<p>Drsnica 6: - Model Siemens-Martinove peči. https://old.delo.si/images/slike/picture/iman/2006_08/o_siemensmartin1a_1024.jpg (Dostop: 11. december 2020)</p> <p>Drsnica 9: - Nikola Tesla. https://www.rtvlo.si/znanost-in-tehnologija/tesla-moz-ki-je-izumil-20-stoletje/304065 (Dostop: 11. december 2020) - Avtomobil Benz Velo. https://en.wikipedia.org/wiki/Benz_Velo#/media/File:Benz_Velo_1894.jpg (Dostop: 11. december 2020)</p> <p>Drsnica 10: -Brata Rusjan. http://zgodovina.si/brata-rusjan-in-prvi-polet-z-letalom/ (Dostop: 11. december 2020)</p> <p>Drsnica 11: -Skica prvega traktorja https://en.wikipedia.org/wiki/Tractor#/media/File:Ivel_Tractor_1902.JPG (Dostop: 11. december 2020)</p> <p>Drsnica 12: - Marie Curie. https://sl.wikipedia.org/wiki/Marie_Sk%C5%82odowska-Curie#/media/Slika:Marie_Curie_(Nobel-Chem).jpg (Dostop: 11. december 2020)</p> <p>Drsnica 14: Karikatura ameriških trustov. https://www.senate.gov/artandhistory/art/common/image/Ga_cartoon_38_00392.htm (Dostop: 11. december 2020)</p>
Učni list	<p>Vsebina je sestavljena iz: Brodnik Vilma et. al. <i>Zgodovina 3: dolgo 19. stoletje. Učbenik za zgodovino v 3. letniku gimnazij</i>. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2020, str. 224–231.</p> <p>Fran: https://fran.si/ (Dostop: 11. december 2020).</p> <p>Berzelak, Stane. <i>Zgodovina za 2. Letnik gimnazije: Srednji in novi vek</i>. Ljubljana: Modrijan, 2008, str. 153-158.</p>
Preverjalni list	<p>Parni stroj. https://www.dkfindout.com/uk/science/amazing-inventions/steam-engine/ (Dostop: december 2020)</p> <p>Karikatura ameriških trustov. https://www.senate.gov/artandhistory/art/common/image/Ga_cartoon_38_00392.htm (Dostop: december 2020)</p>

II. POTEK UČNE URE
UVODNI DEL: UVAJANJE

ČAS	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE	UČILA
5 minut.	<p><i>Za začetek današnje učne ure vam bom na PowerPointu pokazala fotografijo, ki si jo boste dobro ogledali. Nato se boste obrnili k svojim sosedom in pokomentirali fotografijo. Sami ali s sosedom poskušajte ugotoviti, kaj fotografija prikazuje.</i></p> <p>Pripravim PowerPoint in fotografijo.</p> <p><i>Sedaj si lahko pogledate fotografijo na PowerPointu.</i></p> <p><i>Če ste si fotografijo že dobro ogledali, imate sedaj na voljo minuto časa, da sami ali s sosedom pokomentirate fotografijo in razmislite, kaj fotografija prikazuje.</i></p> <p><i>Kar začnite.</i></p> <p>(Hodim po razredu, opazujem in preverjam, da učenci počnejo to, kar jim je bilo naročeno).</p>	<p>Učeni poslušajo.</p> <p>Učenci sedijo in poslušajo.</p> <p>Učenci pogledajo sliko.</p> <p>Učenci poslušajo.</p> <p>Učenci sami ali v paru pričnejo razmišljati in govoriti o fotografiji.</p>	<p>Frontalna učna oblika, metoda razlage.</p> <p>Metoda razlage. Metoda slikovne demonstracije.</p> <p>Metoda razlage.</p> <p>Individualna ali parna učna oblika.</p> <p>Metoda dela s slikovnimi viri.</p>	Drsnica 1.

<p><i>Sedaj vas prosim, da s pogovorom zaključite in se obrnete proti tabli.</i></p> <p><i>Kaj menite, da je prikazano na sliki, ki ste si jo ogledali?</i></p> <p><i>Podali ste kar nekaj zanimivih odgovorov. Nekateri ste pravilno ugotovili, da slika prikazuje parni stroj.</i></p> <p><i>Morda veste, zakaj sem izbrala ravno fotografijo parnega stroja?</i></p> <p><i>Ima kdo od vas kakšno idejo, zakaj je pomemben parni stroj?</i></p>	<p>Učenci poslušajo in se normalno posedejo na svojih mestih.</p> <p>Učenci odgovarjajo: <i>stroj, kolo, parni stroj.</i></p> <p>Učenci poslušajo.</p> <p>Učenci odgovorijo: <i>da/ne.</i></p> <p>Učenci odgovorijo: <i>prikazuje napredek tehnologije.</i></p>	<p>Frontalna učna oblika. Metoda razlage.</p> <p>Metoda dela s slikovnimi viri.</p> <p>Metoda razlage.</p> <p>Metoda razgovora.</p>	
<p><i>Tako je. Danes bomo govorili o tehnološkem napredku, današnja učna ura pa nosi naslov: Kako se je širila industrializacija?</i></p> <p><i>Tekom učne ure, si bomo pogledali 4 vsebinske poudarke:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> <i>1. Industrijska revolucija nastopi v več valovih</i> <i>2. Drugi val industrializacije.</i> <i>3. Tretji val industrializacije in druga industrijska revolucija</i> <i>4. Spremenjena organizacija gospodarstva</i> 	<p>Učenci poslušajo.</p>	<p>Frontalna učna oblika. Metoda razlage.</p>	<p>Drsnica 2.</p> <p>Drsnica 3.</p>
<p><i>Po koncu današnje učne ure boste znali:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <i>- naštetih glavne značilnosti prvega vala industrializacije,</i> <i>- naštetih značilnosti prve industrijske revolucije,</i> <i>- razložiti spremembe tekom drugega vala industrializacije,</i> 	<p>Učenci poslušajo.</p>	<p>Frontalna učna oblika. Metoda razlage.</p>	<p>Drsnica 3.</p>

	<p>- naštetiti pomembne znanstvenike in izumitelje druge industrijske revolucije,</p> <p>- naštetiti značilnosti druge industrijske revolucije,</p> <p>- pojasniti razliko med industrializacijo in industrijsko revolucijo,</p> <p>- pojasniti izraz monopoli, pojasniti, kako so države spodbujale razvoj domačega gospodarstva,</p> <p>- na fotografijah prepoznati pomembne izumitelje in izume industrializacije.</p> <p>Na koncu učne ure vam bom razdelila tudi učne liste, na katerih bo današnji zapis snovi, tako, da si med uro ne rabite posebej zapisovati snovi, temveč aktivno poslušajte in sodelujte.</p>	Učenci poslušajo.	Metoda razlage.	
--	--	-------------------	-----------------	--

GLAVNI DEL: OBRAVNAVANJE UČNE SNOVI / URJENJE IN SPROTNO PONAVLJANJE ALI SPROTNO PREVERJANJE

1. VSEBINSKI POUDARE K: Prvi val industrializacije in prva industrijska revolucija. (5 minut).	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE	UČILA
	<p>18. stoletje so zaznamovale številne spremembe v svetu. Človek je začel uporabljati različne stroje, kar je v nadaljnjih stoletjih povsem spremenilo podobo sveta ter vsakdanje življenje ljudi.</p> <p>Kaj pomeni izraz industrializacija?</p> <p>Res je. Beseda industrializacija se</p>	<p>Učenci poslušajo.</p> <p>Učenci odgovorijo: širjenje industrijske revolucije.</p> <p>Učenci poslušajo.</p>	<p>Frontalna učna oblika. Metoda razlage.</p> <p>Metoda razgovora.</p> <p>Metoda</p>	<p>Drsnica 4.</p>

	<p><i>nanaša na širjenje industrijske revolucije. Beseda industrijska revolucija pa se nanaša na korenite spremembe v proizvodnji, kjer stare oblike dela in strojev zamenjajo nove.</i></p> <p><i>Pred začetkom industrializacije, sta bila voda in veter glavni sili, ki sta poganjali razne obrate in naprave. Največji problem pa je bil, da so bili obrati zaradi tega izpostavljeni naravnim nesrečam ko so poplave, neurja itd. zaradi tega, so ljudje stremeli k izboljšavam in izumom, ki jih bomo spoznali tekom današnje učne ure</i></p>	Učenci poslušajo.	<p>razlage.</p> <p>Metoda razlage.</p>	
	<p><i>Proces industrializacije je močno vplival tako na gospodarski napredek kot na razvoj družbe in kulture. Industrializacija se je po Evropi in svetu širila v več valovih. Prva industrijska revolucija in z njo prvi val industrializacije, sta povezana predvsem z uporabo parne energije .</i></p> <p><i>Morda veste, kje se je parna energija najprej začela uporabljati?</i></p> <p><i>Tako je. Parna energija je pripomogla k razvoju prometa in proizvodnje, predvsem pa je pripomogla k razvoju strojev v tekstilni industriji.</i></p>	<p>Učenci poslušajo.</p> <p>Učenci odgovorijo: v prometu, tovarnah.</p> <p>Učenci poslušajo.</p>	<p>Frontalna učna oblika. Metoda razlage.</p> <p>Metoda razgovora.</p> <p>Metoda razlage.</p>	Drsnica 4.
	<p><i>Ali kdo izmed vas ve, kdo je izumil prvi parni stroj?</i></p> <p><i>Pravilno. Patent parnega stroja je</i></p>	<p>Učenci odgovorijo: James Watt.</p> <p>Učenci poslušajo.</p>	<p>Frontalna učna oblika. Metoda razgovora.</p> <p>Metoda</p>	Drsnica 4.

	<p><i>Watt izdelal že leta 1769, leta 1782 pa je bil stroj dodelan in pripravljen za uporabo.</i></p> <p><i>Parni stroj pa je v prihodnje služil za pogon različnih strojev, morda veste, kater sta bila najpomembnejša?</i></p> <p><i>Res je. Stroji in izumi, ki smo jih zdaj navedli, so bili bistveni za prvi val industrializacije.</i></p> <p><i>Na PowerPointu si lahko ogledate sliko prvega parnika in lokomotive.</i></p> <p><i>Sedaj bomo še na hitro preverili, koliko ste si zapomnili. Kdo je izumil parni stroj in kdaj?</i></p> <p><i>V katerem valu industrializacije je bil parni stroj izumljen?</i></p>	<p>Učenci odgovorijo: lokomotiva in parnik.</p> <p>Učenci poslušajo.</p> <p>Učenci si ogledajo slike.</p> <p>Učenci odgovorijo: James Watt, leta 1769.</p> <p>Učenci odgovorijo: v prvem valu industrializacije.</p>	<p>razlage.</p> <p>Metoda razgovora.</p> <p>Metoda razlage.</p> <p>Metoda slikovne demonstracije.</p> <p>Metoda razgovora.</p>	<p>Drsnica 5.</p>
--	---	--	--	-------------------

2. VSEBINSKI POUDARE K: Drugi val industrializacije (13 minut).	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE	UČILA
	<p><i>V drugem valu industrializacije sta se začela širiti železniški promet in težka industrija. Železniško omrežje je bilo nujno, za razvoj industrializacije.</i></p> <p><i>S temi napredki, se je začela v vse večjem obsegu razvijati težka industrija.</i></p> <p><i>Morda veste, katera kovina je imela tukaj najpomembnejšo vlogo?</i></p>	<p>Učenci poslušajo.</p> <p>Učenci odgovorijo: železo.</p>	<p>Frontalna učna oblika. Metoda razlage.</p> <p>Metoda razgovora.</p>	<p>Drsnica 6.</p>

<p><i>Železa so za potrebe industrije potrebovali v ogromnih količinah. Potrebovali so ga za izgradnjo železnic ter raznih strojev. V drugi polovici 19. Sstoletja, so metalurgi razvili nov način za pridobivanje jekla iz železove rude.</i></p> <p><i>Kaj mislite, na kakšen način so pridobivali jeklo, ter druge vrste kovin?</i></p> <p><i>Tako je. Da pa so velike količine železove rude sploh lahko topili, so bili nujni novi postopki dela. Tu poznamo dva pomembna izumitelja, to sta Bessemer in Siemens-Martin. Bessemerjev in Siemens-Martinov postopek taljenja sta bila ključnega pomena za pridobivanje jekla, po čim nižjih stroških.</i></p> <p><i>Na Poewrpointu si lahko ogledate skico Siemens-Martinove peči.</i></p>	<p>Učenci poslušajo.</p> <p>Učenci odgovorijo: s taljenjem.</p> <p>Učenci poslušajo.</p> <p>Učenci si ogledajo fotografijo.</p>	<p>Frontalna učna oblika. Metoda razlage.</p> <p>Metoda razgovora.</p> <p>Metoda razlage.</p> <p>Metoda slikovne demonstracije.</p>	<p>Drsnica 6.</p> <p>Drsnica 6.</p>	
<p><i>Zakaj je bila pomembna cenejša proizvodnja?</i></p> <p><i>Cenejša proizvodnja je res omogočila večjo uporabo jekla v industriji. Razne države so tako lahko izkoristile železovo rudo in</i></p>	<p>Učenci odgovorijo: ker so pridobili več jekla v krajšem času.</p> <p>Učenci poslušajo.</p>	<p>Frontalna učna oblika. Metoda razgovora.</p> <p>Metoda razlage.</p>	<p>Drsnica 6.</p>	

<p><i>razvile svoje industrijske obrate. Med državami, kjer so ti nastali so bile Anglija, Belgija, Porurje, Posarje in Gornja Šlezija.</i></p>			
<p><i>Ena najpomembnejših posledic, ki jih je prinesel drugi val industrializacije, je zagotovo gradnja železnic.</i></p> <p><i>Morda veste, kdaj je bila zgrajena železnica čez slovensko ozemlje?</i></p> <p><i>Prvi odsek železnice je peljal iz Gradca v Celje in sicer je prvi vlak v Celje pripeljal 1846. Tri leta kasneje pa je bil zgrajen tudi odsek do Ljubljane, kamor je prvi vlak pripeljal leta 1849.</i></p>	<p>Učenci poslušajo.</p> <p>Učenci odgovorijo: v 19. stoletju.</p> <p>Učenci poslušajo.</p>	<p>Frontalna učna oblika. Metoda razlage.</p> <p>Metoda razgovora,</p> <p>Metoda razlage.</p>	<p>Drsnica 6.</p>
<p><i>Na PowerPointu imate odlomek Erica Hobsbawma, ki govori o pomenu železnic v 19. stoletju. Enega od vas bi prosila, da odlomek prebere na glas.</i></p> <p>Enega od učencev prosim, da prebere odlomek.</p> <p><i>Sedaj pa imam za vas pripravljeno nalogo, ki jo boste reševali v skupinah. Do zdaj smo spoznali kar nekaj novih izumov, spoznali pa smo tudi glavne sile, ki so bili v tem času na voljo.</i></p> <p><i>Razdeljeni boste v štiri skupine. Vsaka skupina bo pripravila izdelek, lahko je to plakat, risba, skica n koncu pa bo vsaka skupina svoje delo predstavila.</i></p> <p><i>Vsaka skupina naj si odlomek prebere, vaša naloga pa bo, da oblikujete plakat oziroma oglas, ki bi se nanašal na prvo vožnjo vlaka na Slovenskem – zamislite si, da bi vaš plakat objavili v takratnih časopisih. Plakate lahko narišete, nanj naredite kakšno skico, ali pa le pisno</i></p>	<p>Učenci poslušajo.</p> <p>Učenec s predstavitve prebere odlomek.</p> <p>Učenci poslušajo.</p>	<p>Frontalna učna oblika. Metoda razlage.</p> <p>Metoda besedne demonstracije.</p> <p>Metoda razlage</p>	<p>Drsnica 7.</p>

<p><i>napoveste prvo vožnjo vlaka po Južni železnici. Poleg lahko zapišete tudi kakšno zanimivo misel ali pesem, za pomoč lahko uporabite internet na pametnih telefonih.</i></p> <p>Učence razdelim v skupine, med njih razdelim večje papirje ter jih še enkrat povprašam, če razumejo navodila. (Po Zoomu učence razdelim v skupine, za izdelavo naloge pa učenci uporabijo aplikacijo Slikar ali PowerPoint – kakor želijo, v čemer so bolj veščji).</p> <p><i>So vam navodila jasna, ali ima kdo še kakšno vprašanje?</i></p>	<p>Učenci se presedejo po skupinah.</p> <p>Učenci odgovorijo: <i>da/ne</i></p>	<p>Metoda razgovora.</p>	
<p>Učenci pričnejo z izdelavo izdelka, medtem hodim po razredu in preverjam napredek, ter učencem pomagam v primeru nejasnosti.</p>	<p>Učenci izdelujejo plakate.</p>	<p>Skupinska učna oblika.</p>	
<p><i>Tako. Vaših 5 minut je poteklo, zdaj pa bo vsaka skupina na kratko predstavila svoj izdelek.</i></p>	<p>Učenci poslušajo in zaključijo z delom.</p>	<p>Frontalna učna oblika. Metoda razlage.</p>	
<p>Prvo skupino povabim k predstavitvi.</p> <p>Ko skupina konča, k predstavitvi povabim drugo skupino.</p> <p>Tretjo skupino povabim, da predstavi svoj izdelek.</p>	<p>Učenci prve skupine predstavijo svoje delo, ostali dijaki poslušajo.</p> <p>Učenci druge skupine predstavijo svoje delo, ostali dijaki poslušajo.</p> <p>Učenci tretje skupine predstavijo svoje delo, ostali dijaki poslušajo.</p>	<p>Frontalna učna oblika. Metoda razlage.</p>	

<p>Po koncu, povabim še zadnjo skupino, da predstavi svojo nalogo.</p>	<p>Učenci četrte skupine predstavijo svoje delo, ostali dijaki poslušajo.</p>		
<p><i>Svoje delo ste zelo dobro opravili. Sedaj vas prosim, da se posedete na svoja mesta, vaše izdelke pa bom ob koncu ure pobrala.</i></p> <p><i>Za konec, pa sem vam na PowerPoint prilepila še mojo idejo oglasa za prihod vlaka, kot možno rešitev naloge, ki si jo sedaj lahko ogledate.</i></p> <p>Na PowerPoint predstavitvi pokažem možno rešitev naloge.</p> <p><i>Na kratko še ponovimo, kakšna industrija se je začela razvijati v drugem valu industrializacije?</i></p> <p><i>Kaj je bilo izumljeno, za hitrejšo in cenejšo izdelavo železa?</i></p> <p><i>Kdo pa jo je izumil?</i></p>	<p>Učenci poslušajo in se posedejo na svoja mesta.</p> <p>Učenci poslušajo.</p> <p>Učenci na PowerPointu pogledajo rešitev avtentične naloge.</p> <p>Učenci odgovorijo: <i>težka industrija.</i></p> <p>Učenci odgovorijo: <i>nov model peči za taljenje.</i></p> <p>Učenci odgovorijo: <i>metalurga Bessemer in Siemens Martin.</i></p>	<p>Frontalna učna oblika. Metoda razlage.</p> <p>Metoda slikovne demonstracije.</p> <p>Metoda razgovora.</p>	<p>Drsnica 8.</p>

<p>3. VSEBINSKI POUKARE K: Tretji val industrializacije in druga industrijska revolucija (6</p>	<p>UČITELJ</p>	<p>UČENEC</p>	<p>UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE</p>	<p>UČILA</p>
--	-----------------------	----------------------	--	---------------------

minut).				
	<p><i>Druga industrijska revolucija sovпада s tretjim valom industrializacije po svetu. Zaznamujeta ga raba električne energije in začetki avtomobilizma, v industriji je parni pogon zamenjala električna energija.</i></p> <p><i>Morda veste, kaj pomembnega je bilo iznajdeno v tem obdobju, povezanega z električno energijo?</i></p> <p><i>Ali kdo izmed vas ve, kdo jo je izumil?</i></p> <p><i>Žal vaš odgovor ni čisto pravilen. Žarnico je pravzaprav izumil Joseph Swan, Edison pa je bil tisti, ki jo je patentiral in začel množično proizvajati.</i></p> <p><i>Edison je imel v tem obdobju tekmeča, za katerega ste gotovo že slišali. Prihaja namreč iz območja današnje Hrvaške. Prikazan je tudi na PowerPointu.</i></p> <p><i>Se vam kaj svita, kdo je bil njegov tekmeč?</i></p> <p><i>Tako je. Nikola Tesla je izumil večfazni sistem za prenos električne energije, trifazni elektromotor, transformator, generator, antene itd.</i></p>	<p>Učenci poslušajo.</p> <p>Učenci odgovorijo: <i>žarnica.</i></p> <p>Učenci odgovorijo: <i>Thomas Edison.</i></p> <p>Učenci poslušajo.</p> <p>Učenci si ogledajo fotografijo.</p> <p>Učenci odgovorijo: <i>Nikola Tesla.</i></p> <p>Učenci poslušajo.</p>	<p>Frontalna učna oblika. Metoda razlage.</p> <p>Metoda razgovora.</p> <p>Metoda razlage.</p> <p>Metoda razlage in slikovne demonstracije.</p> <p>Metoda razgovora.</p> <p>Metoda razlage.</p>	<p>Drsnica 9.</p>
	<p><i>Iznajdba žarnice je omogočila uporabo električne energije za javno razsvetlavo, ki je zamenjala plinsko. Električna je pomenila napredek tudi v javnem prometu, saj je po veliko mestih začel voziti tramvaj. Kot nov vir za pogon ladij, lokomotiv, letal in različnih strojev, je v tem času postala nafta. S tem se je začela razvijati naftna industrija v ZDA, Rusiji in na Bližnjem vzhodu.</i></p>	<p>Učenci poslušajo.</p>	<p>Frontalna učna oblika. Metoda razlage.</p>	<p>Drsnica 9.</p>

<p><i>Morda veste, kdo je izvedel prve uspešne poskuse poletov z letalom?</i></p> <p><i>Tako je. Prve poskuse poleta sta izvedla brata Wright, leta 1903 v Združenih državah Amerike. Šest let kasneje, leta 1909, je Francoz Louis Bleriot uspešno preletel Rakovski preliv, istega leta pa se je prvi polet izvedel tudi Edvard Rusjan na Slovenskem. Leta 1927, pa je Američan Charles Lindbergh že preletel Atlantik.</i></p> <p><i>Na PowerPointu imate prikazano sliko bratov Rusjan.</i></p>	<p>Učenci odgovorijo: <i>brata Wright.</i></p> <p>Učenci poslušajo.</p> <p>Učenci si ogledajo sliko na PowerPointu.</p>	<p>Metoda razgovora.</p> <p>Metoda razlage.</p> <p>Metoda slikovne demonstracije.</p>	
<p><i>Razvoj tehnologije pa je bil zelo pomemben tudi za kmetijstvo.</i></p> <p><i>Morda veste zakaj?</i></p> <p><i>Tako je. Za kmetijstvo je izrednega pomena iznajdba traktorja. Na fotografiji na PowerPointu imate prikazan enega prvih modelov traktorjev iz leta 1902. Poleg tega, so bila odkrita tudi umetna gnojila, ki so povečale donos žita in drugih poljščin.</i></p>	<p>Učenci poslušajo in odgovorijo:</p> <p><i>namesto konjev za vleko so začeli uporabljati stroje.</i></p> <p>Učenci poslušajo.</p>	<p>Frontalna učna oblika. Metoda razlage.</p> <p>Metoda razgovora.</p> <p>Metoda razlage. Metoda slikovne demonstracije.</p>	<p>Drsnica 11.</p>
<p><i>Poleg tega, se je tehnološki napredek pokazal tudi v medicini, vojski, kemiji itd. V medicini so začeli izvajati aseptične operacije, uporabljati so začeli narkozo, rentgenske žarke, cepivo proti koleri, steklini in črnim kozam, začeli so izdelovati aspirin...</i></p> <p><i>Na področju kemije je izstopala ženska znanstvenica Marie Curie, ki je s svojim možem Pierom odkrila</i></p>	<p>Učenci poslušajo.</p>	<p>Frontalna učna oblika. Metoda razlage.</p>	<p>Drsnica 12.</p>

<p><i>polonij in radij in nato osvojila kar 2 Nobelovi nagradi.</i></p> <p><i>Marie lahko vidite tudi na sliki na PowerPointu.</i></p> <p><i>Kemijske elemente je leta 1869 Dimitrij Mendeljev uredil v periodni sistem elementov.</i></p> <p><i>Morda poznate kakšnega pomembnega izumitelja, ki je izumljal na področju medicine?</i></p> <p><i>Pravilno. Pasteur je izumil zdravilo proti steklini. Pomemben je tudi Felix Hoffmann, ki je izumil aspirin, pa tudi Wilhelm Conrad Röntgen, izumitelj rentgenskih žarkov.</i></p> <p><i>Tako je. Veliko novosti pa je nastopil tudi v vojaški industriji, to so daljnometni top, strojnice, granate, dinamit, tanki in oklepne ladje.</i></p> <p><i>Tehnološki napredek torej ni bil pomemben zgolj zaradi novih tehnologij, ampak je posledično spreminjal in višal tudi življenjski standard. Že samo spremembe na področju medicine so bile tukaj velike pomena. Poleg tega pa je bila za dvig standarda pomembna iznajdba elektrike, za tem telefona, radia, filmske tehnologije in podobno.</i></p> <p><i>Če še na hitro ponovimo glavne informacije, kaj predvsem zaznamuje drugo industrijsko revolucijo?</i></p> <p><i>Katera izumitelja izstopata z izumi na področju električne energije?</i></p>	<p>Učenci si ogledajo fotografijo.</p> <p>Učenci poslušajo.</p> <p>Učenci odgovorijo: <i>Louis Pasteur.</i></p> <p>Učenci poslušajo.</p> <p>Učenci odgovorijo: <i>raba električne energije in avtomobilizem.</i></p> <p>Učenci odgovorijo: <i>Thomas Edison in</i></p>	<p>Metoda slikovne demonstracije.</p> <p>Metoda razlage.</p> <p>Metoda razgovora.</p> <p>Metoda razlage.</p> <p>Metoda razgovora.</p>	
---	--	---	--

	<p><i>Kaj je odkrila Marie Currie?</i></p> <p><i>Kdo je prvi izvedel uspešen letalski polet na Slovenskem?</i></p>	<p><i>Nikola Tesla.</i></p> <p>Učenci odgovorijo: <i>Radij in polonij.</i></p> <p>Učenci odgovorijo: <i>brata Rusjan.</i></p>		
--	--	---	--	--

4. VSEBINSKI POUDAREK: Spremenjena organizacija gospodarstva (6 minut).	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE	UČILA
	<p><i>Uvajanje raznih novih tehnologij v proizvodnjo je zahtevalo velike stroške, ki pa jih je uspelo kriti le velikim podjetjem. Med letoma 1873 in 1896 so izbruhnile tri gospodarske krize, ki so povzročile hiperprodukcijo, veliko podjetij je propadlo, delavci pa so izgubljali delo. Da bi ponovno vzpostavili gospodarsko konjunkturo, so trgovci in podjetniki iskali nove trge in izdelovali nove proizvode. Ko je ponovno prišlo do povpraševanja in prodaje, so se ponovno odprla tudi delovna mesta.</i></p>	<p>Učenci poslušajo.</p>	<p>Frontalna učna oblika. Metoda razlage.</p>	<p>Drsnica 13.</p>
	<p><i>Podjetja so se takrat začela povezovati v monopole.</i></p> <p><i>Morda veste kaj so bili monopoli?</i></p> <p><i>Monopoli so bila združenja podjetij, katerih namen je bil odpraviti medsebojno konkurenco. Monopoli so torej izključili konkurenco, usklajevali in določali cene, povezali kapital in povečali gospodarsko moč. Da bi države zaščitile domačo proizvodnjo, so začele uvajati carine.</i></p>	<p>Učenci poslušajo</p> <p>Učenec odgovori: <i>da/ne.</i></p> <p>Učenec posluša.</p>	<p>Frontalna učna oblika. Metoda razlage.</p> <p>Metoda razgovora</p> <p>Metoda razlage.</p>	<p>Drsnica 13.</p>

<p><i>V Nemčiji so se podjetja povezala v kartele. Nastali so v elektroindustriji, kemijski industriji in v proizvodnji jekla. Tudi tu so za zaščito uvedli carine.</i></p>	<p>Učenec posluša.</p>	<p>Frontalna učna oblika. Metoda razlage.</p>	<p>Drsnica 13.</p>
<p><i>V Združenih državah Amerike so nastajali posebne vrste monopoli, imenovani trusti. Podjetja, ki so se povezala v truste, so vzpostavljala novo upravo, ki je skrbela za proizvodnjo, poslovanje, investicije itd. Podjetniki so v truste vlagali kapital, nazaj pa so dobili vrednostne papirje – delnice. Lastništvo delnic je omogočalo delitev dobička ob uspešnem poslovanju, ali pa delitve delnic ob izgubi kapitala pri neuspešnem poslovanju.</i></p>	<p>Učenec posluša.</p>	<p>Frontalna učna oblika. Metoda razlage.</p>	<p>Drsnica 13.</p>
<p><i>Na PowerPointu imate karikaturu, ki prikazuje truste v ZDA. Oglejte si sliko in razmislite, zakaj tak prikaz trustov.</i></p> <p><i>Zdaj, ko ste si ogledali karikaturu, ima kdo od vas kakšno idejo, zakaj takšen prikaz?</i></p>	<p>Učenci si ogledujejo karikaturu.</p> <p>Učenci odgovorijo: <i>trusti so prikazani kot debeli gospodje, saj s je k njim stekal kapital na račun katerega so bogatili.</i></p>	<p>Frontalna učna oblika. Metoda razlage.</p> <p>Metoda slikovne demonstracije</p> <p>Metoda dela s slikovnimi viri.</p>	<p>Drsnica 14.</p>
<p><i>Tako je. Simbolično prikazuje, da se je kapital zlival določenim posameznikom ali podjetjem, ti pa so s kapitalom nato razpolagali.</i></p> <p><i>Najvišja oblika monopolov so postali koncerni, v katere so se povezovali trusti različnih gospodarskih panog, prometa,</i></p>	<p>Učenci poslušajo.</p>	<p>Frontalna učna oblika. Metoda razlage.</p>	<p>Drsnica 13.</p>

<i>trgovine...</i>			
<p><i>Zaradi potrebe po modernizaciji, so podjetja potrebovala velike finančne investicije. Investicije je omogočal bančni kapital, zbran v velikih bankah. S povezavo industrijskega in bančnega kapitala je nastal finančni kapital.</i></p> <p><i>Domačo proizvodnjo so države zaščitile s carinami, dohodke pa so večale s prevzemanjem preskrbe s plinom, vodo, pošto, elektriko, telefonom. Države so začele investirati v rudarstvo, predvsem težko industrijo in banke.</i></p> <p><i>Za konec še ponovimo, s čim se je soočilo gospodarstvo konec 19. stoletja?</i></p> <p><i>Kaj so monopoli?</i></p> <p><i>Kako so se imenovali monopoli v ZDA?</i></p>	<p>Učenci poslušajo.</p> <p>Učenci odgovorijo: s tremi gospodarskimi krizami.</p> <p>Učenci odgovorijo: združenja podjetij, katerih namen je bil odpraviti medsebojno konkurenco.</p> <p>Učenci odgovorijo: trusti.</p>	<p>Frontalna učna oblika. Metoda razlage.</p> <p>Metoda razgovora.</p>	<p>Drsnica 13.</p>

ZAKLJUČNI DEL: ZAKLJUČNO PONAVLJANJE ALI PREVERJANJE

ČAS	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE	UČILA
10 minut	<p><i>Za konec bom med vas razdelila preverjalne liste, ki jih boste individualno rešili. Z reševanjem boste preverili, koliko ste se danes naučili. Natančno preberite navodila in odgovorite na vprašanja. Za reševanje imate na voljo 5 minut.</i></p>	<p>Učenci poslušajo navodila.</p>	<p>Frontalna učna oblika. Metoda razlage.</p>	

Hodim po razredu, preverjam napredek dijakov in opazujem njihovo delo.	Rešujejo preverjalni list.	Individu alna učna oblika.	Preverjalni list.
<i>Tako. Vaš čas za reševanje je potekel. Sedaj bomo rešitve skupaj preverili. Šli bomo po vrsti, začeli bomo zadaj, vsak pa bo prebral eno nalogo.</i>	Poslušajo.	Frontaln a učna oblika. Metoda razlage.	
Eden od dijakov prebere rešitve prve naloge. <i>Če ste pravilno zapisali vse štiri odgovore, dobite 2 točki, pol točke za vsak odgovor.</i>	Učenci poslušajo sošolca in si popravijo in točkujejo nalogo. Učenci poslušajo.	Frontaln a učna oblika. Metoda razgovor a. Metoda razlage.	Preverjalni list z rešitvami.
Naslednji dijak prebere drugo nalogo. <i>Če imate pravilne vse odgovore ste si prisluzili 4 točke. Vsak pravilen odgovor se vam točkuje z 0,5 točke.</i>	Učenci poslušajo sošolca in si popravijo in točkujejo nalogo. Učenci poslušajo.	Frontaln a učna oblika. Metoda razlage.	Preverjalni list z rešitvami.
Naslednjega dijaka prosim, da prebere rešitve tretje naloge. Učence po potrebi popravim. <i>Dve bistveni spremembi druge industrijske revolucije sta bili elektrika in avtomobilizem. Če imate oba odgovora pravila, ste dosegli 1 točko.</i>	Učenci poslušajo sošolca in si popravijo in točkujejo nalogo. Učenci poslušajo.	Frontaln a učna oblika. Metoda razlage.	Preverjalni list z rešitvami.
Po vrsti naslednji prebere nalogo številka 4.	Učenci poslušajo sošolca in si popravijo in točkujejo nalogo.	Frontaln a učna oblika. Metoda	Preverjalni list z rešitvami.

Za 5 pravih odgovorov dobite 5 točk, vsakemu pravilnemu odgovoru torej pripada 1 točka.	Učenci poslušajo.	razlage.	
Še enega od učencem povabim, da prebere svoje rešitve naloge številka 5.	Učenci poslušajo sošolca in si popravijo in točkujajo nalogo.	Frontalna učna oblika.	Preverjalni list z rešitvami.
<i>Če ste pravilno razložili kaj so monopoli in pripisali kakšen je bil njihov namen, ste dosegli 2 točki.</i>	Učenci poslušajo.	Metoda razlage.	
Naslednjega učenca pokličem, ta nato prebere svoje rešitve naloge št. 6.	Učenci poslušajo sošolca in si popravijo in točkujajo nalogo.	Frontalna učna oblika.	Preverjalni list z rešitvami.
<i>Trusti so bili posebna vrsta monopolov v ZDA, v katera so podjetja vlagala kapital. Kot smo omenili že tekom učne ure, so trusti prikazani kot debeluh, saj se je vanje stekal kapital, posledično pa so določeni posamezniki račun tega hitro. Bogateli. Če ste enako napisali tudi na svoje preverjalne liste, si napišete 3 točke. Če ste zapisali le kaj trusti so, pa vam pripada 1 točka.</i>	Učenci poslušajo.	Metoda razlage.	
Še enega od dijakov prosim, da prebere rešitve zadnje naloge na preverjalnem listu.	Učenci poslušajo sošolca in si popravijo in točkujajo nalogo.	Frontalna učna oblika.	Preverjalni list z rešitvami.
<i>2 trditvi sta bili napačni, ena pravilna. Prva in zadnja trditev sta napačni. Prva trditev bi bila pravila: Industrijska revolucija je izraz za korenite in konkretne spremembe v proizvodnji, kjer stare oblike dela in strojev zamenjajo nove. Pri zadnji nalogi pa je bila napak naslednja, med leti 1873 in 1896 so se zgodile 3 gospodarske krize in ne le dve.</i>	Učenci poslušajo in si po potrebi popravijo napake.	Metoda razlage.	

<p><i>Če ste pravilno označili pravilno in popravili napačne trditve, ste si prislužili 3 točke.</i></p>			
<p>Na koncu razdelim učne liste z zapisom učne snovi in pojasnim, kaj se morajo naučiti in kako je sestavljen učni list.</p>	<p>Poslušajo.</p>	<p>Frontalna učna oblika. Metoda razlage.</p>	<p>Učni list: zapis učne snovi.</p>
<p><i>Preverjalni list smo preverili, sedaj pa bomo še preverili, če ste osvojili vse zadane cilje današnje učne ure. S preverjalnim listom smo preverili naslednje cilje:</i></p> <p><i>S prvo nalogo smo preverili, da znate:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - naštetih glavne značilnosti prvega vala industrializacije, - naštetih značilnosti prve industrijske revolucije, - na slikah prepoznati izume in navesti njihove izumitelje. <p><i>Z drugo nalogo smo preverili naslednji učni cilj:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - razložiti znate spremembe tekom drugega vala industrializacij. <p><i>S tretjo nalogo smo preverili poznavanje druge industrijske revolucije, dosegli ste naslednje cilje, znate:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - naštetih pomembne znanstvenike in izumitelje druge industrijske revolucije, - naštetih značilnosti druge industrijske revolucije. <p><i>Pri sedmi nalogi smo preverili, če znate:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - pojasniti razliko med industrializacijo in industrijsko revolucijo. <p><i>Pri šesti nalogi, če znate:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - pojasniti izraz monopoli ter pojasniti, kako so države spodbujale razvoj domačega gospodarstva. 	<p>Poslušajo.</p>	<p>Frontalna učna oblika. Metoda razlage.</p>	
<p><i>Pri četrti in peti nalogi?</i></p>	<p>Učenci zastavijo</p>	<p>Frontalna</p>	

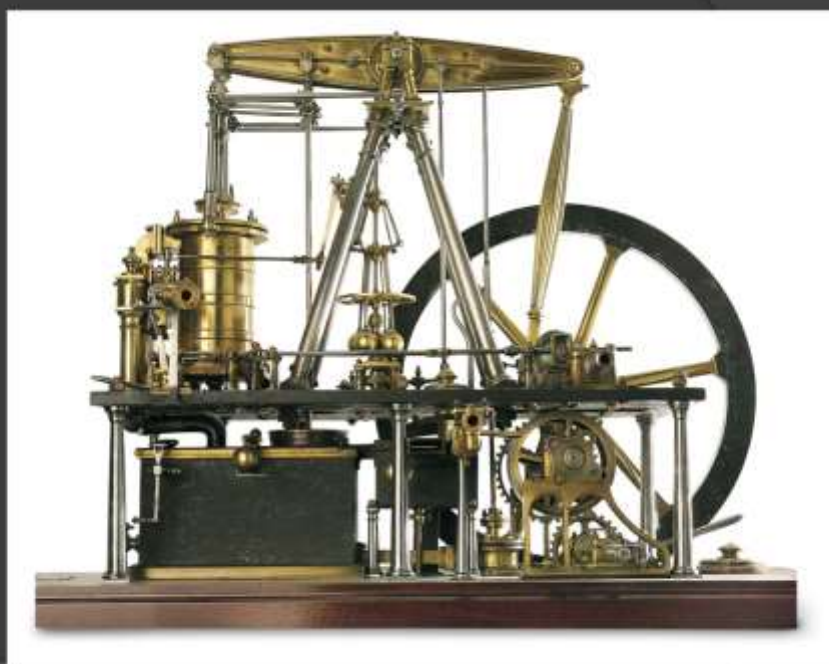
	Učencem na koncu postavim še vprašanje, če kdo česarkoli ne razume, da rešimo težave.	vprašanja v primeru, da jih imajo.	a učna oblika. Metoda razgovora.	
--	---	------------------------------------	----------------------------------	--

III. SEZNAM PRILOG

PRILOGA 1 :	<i>Power Point z zapisom učne snovi.</i>
PRILOGA 2 :	<i>Rešitev avtentične naloge.</i>
PRILOGA 3:	<i>Preverjalni list.</i>
PRILOGA 4:	<i>Preverjalni list z rešitvami.</i>
PRILOGA 5:	<i>Učni list z zapisom snovi.</i>

PRILOGA 1: Power Point z zapisom učne snovi.

Drsnica 1:

Drsnica 2:

BLIŠČ IN BEDA INDUSTRIJSKEGA RAZVOJA

KAKO SE JE ŠIRILA INDUSTRIALIZACIJA

Učbenik str. 224-231

Drsnica 3:

Vsebinski poudarki.

Prvi val industrializacije in prva industrijska revolucija

Drugi val industrializacije

Tretji val industrializacije in druga industrijska revolucija

Spremenjena organizacija gospodarstva

Cilji učne ure:

- našteti glavne značilnosti prvega vala industrializacije,
- našteti značilnosti prve industrijske revolucije,
- razložiti spremembe tekom drugega vala industrializacije,
- našteti pomembne znanstvenike in izumitelje druge Industrijske revolucije,
- našteti značilnosti druge industrijske revolucije,
- pojasniti razliko med industrializacijo in industrijsko revolucijo,
- pojasniti izraz monopoli,
- pojasniti, kako so države spodbujale razvoj domačega gospodarstva,
- na fotografijah prepoznati pomembne izumitelje in izume industrializacije.

Drsnica 4:

Prvi val industrializacije in prva industrijska revolucija

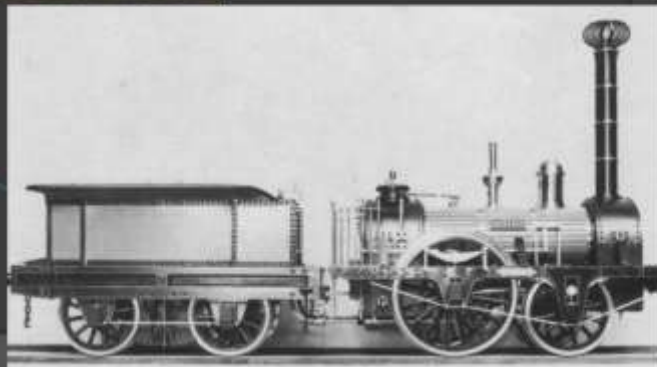
- Industrializacija in industrijska revolucija
 - ↓
 - Širjenje industrijske revolucije
 - ↓
 - Korenite spremembe v proizvodnji – stare oblike dela se umaknejo novim, bolj naprednim
- Pred začetkom industrializacije sta glavna vira voda in veter
- 1769 James Watt izdelava prvi parni stroj
 - Uporaba za lokomotive in parnike

Drsnica 5:

Prvi parnik, SS Savannah,
1819

Prva parna
lokomotiva, 1830

Drsnica 6:

Drugi val industrializacije

- Širjenje železniškega prometa in težke industrije
- Potreba po železu:
 - Izumitelja Bessemer in Siemens-Martin
- Gradnja železnic
 - Južna železnica, 1849
prihod prvega vlaka
v Ljubljano

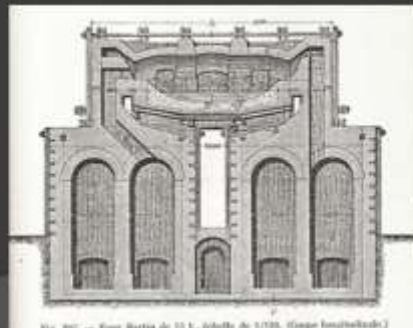

Fig. 250. — Four Bessemer de 15 t., modèle de 1/100. [Géog. Ins./Schöberle.]

Drsnica 7:

- “Če gledamo s stališča zgodovine, je železnica otrok rudarstva, v prvi vrsti severne Anglije. [...] Nobena novost industrijske revolucije ni tako spodbudila domišljije kakor železnica, kar dokazuje tudi to, da je bila edini produkt industrializacije, ki je prežela imaginarij pesnikov [...] Železne ceste, po katerih so puhajoče kače s hitrostjo vetra divjale prek dežel in celin, katerih nasipi in predori, mostovi in postaje so predstavljali sistem javnih gradenj [...], so simbolizirale zmagoslavje in tehnološko razvitost človeštva.

Hobsbawm, Eric. Čas revolucije. Evropa 1789-1848. Ljubljana: Založba Sophia, 2010, str. 49-50

Drsnica 8:

**PRVI VLAK NA
SLOVENSKEM**

pod izgradnjo v Ljubljano

16. februar 1849

Drsnica 9:

Tretji val industrializacije in druga industrijska revolucija

- Druga industrijska revolucija sovpada s tretjim valom industrializacije
- Raba električne energije
 - Žarnica (izumi Joseph Swan, patentira Thomas Edison)
 - Nikola Tesla: večfazni sistem za prenos električne energije, trifazni elektromotor, transformator, generator, anten
- Začetki avtomobilizma
 - Gottlieb Daimler in Karl Benz (motor z notranjim izgorevanjem za lahka goriva)

Drsnica 10:

- Izboljšanje ladijskega prometa (Josef Ressel izumi ladijski vijak, ki poveča hitrost ladij)
- Napredki v letalstvu:
 - 1903 prvi uspešni poleti bratov Wright v ZDA
 - 1909 prvi polet na Slovenskem (Edvard Rusjan)
 - 1927 prvi polet čez Atlantik

Drsnica 11:

- ◉ Spremembe na področju kmetijstva

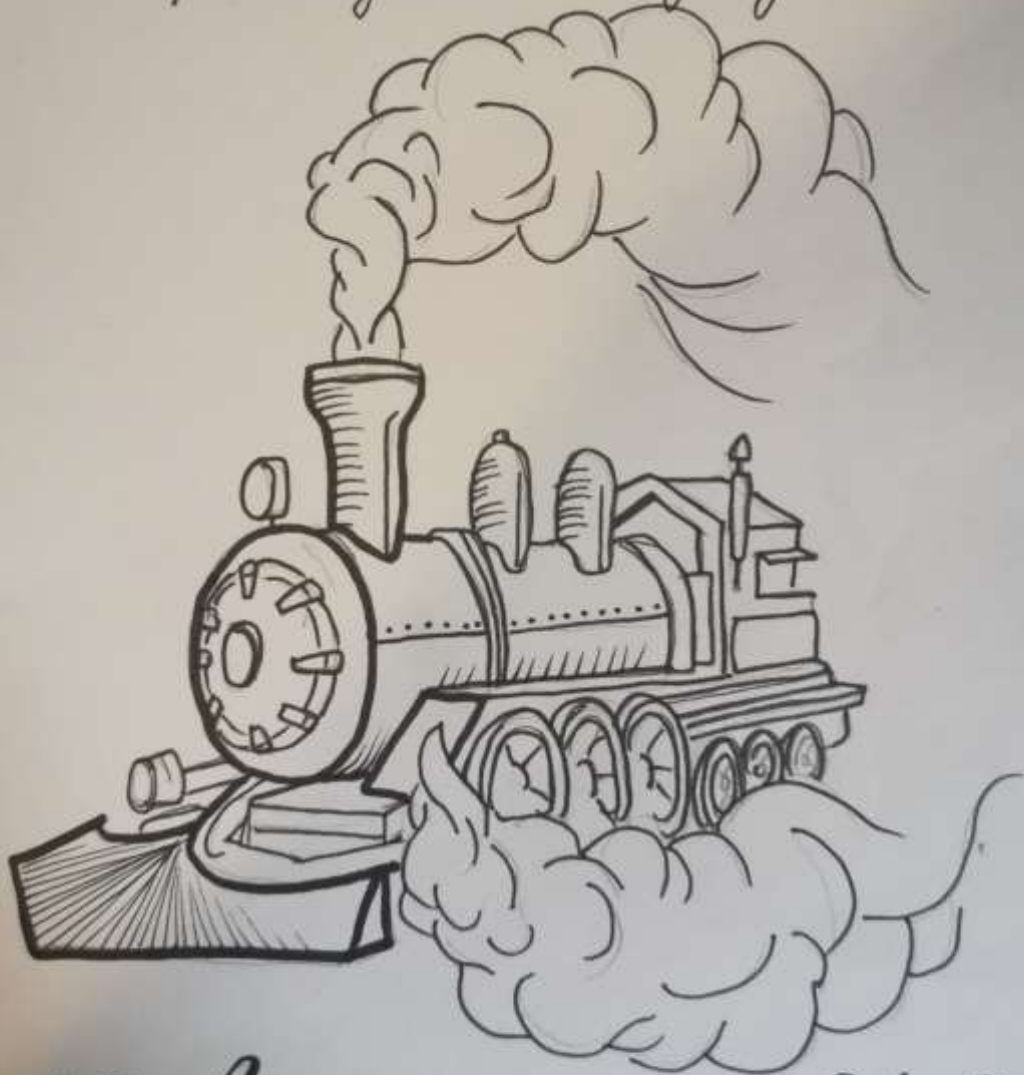
Drsnica 12:

- ◉ **Kemija:**
 - Pierre in Marie Curie (radij, polonij), Dimitrij Mendeljev (periodni sistem)
- ◉ **Medicina:**
 - Louis Pasteur (zdravilo proti steklini), Felix Hoffman (aspirin), Wilhelm Conrad Röntgen (rentgenski žarki)

PRVI VLAK NA SLOVENSKEM

pot iz Gradca v Ljubljano

16. Rimavec 1849

KAKO SE JE ŠIRILA INDUSTRIALIZACIJA

Preverjalni list

Učbenik str. 224–231

1. Oglej si spodnjo fotografijo in napiši, kateri izum prikazuje. Poleg zapiši tudi izumitelja, letnico nastanka in v kateri val industrializacije spada.

___/2t

2. Dopolni spodnje besedilo z ustreznimi pojmi. Vsaka pravilno izpolnjena črtica pomeni 0,5 točke, skupaj 4 točke.

V drugem valu je svet zajelo širjenje _____ in _____. Zaradi industrijskega širjenja, se je povečala potreba po _____. V drugi polovici 19. stoletja, so _____ razvili nov način pridobivanja jekla iz železove rude. Tu sta izstopala izumitelja _____ in _____. Z novim postopkom taljenja sta močno znižala stroške pridobivanja jekla. Cenejša proizvodnja je omogočila večje izkoriščanje železove rude in razvoj novih industrijskih obratov. Veliki industrijski obrati so nastajali v _____.

___/4t

3. Naštej dve bistveni spremembi, ki sta nastopili v drugi industrijski revoluciji.

___/1t

4. Spodaj navedene izume, odkritja in podvige druge industrijske revolucije, pravilno poveži z njihovimi izumitelji. To narediš tako, da na črto pri izumih zapišeš številko izumitelja.

Trifazni elektromotor ___

1. Benz in Daimler

Radij, polonij ___

2. Edvard Rusjan

Prvi polet na Slovenskem ___

3. Marie in Pierre Curie

Rentgenski žarki ___

4. Nikola Tesla

Vozilo Benz Velo __

5. Wilhelm Conrad Röntgen
___/5t

5. Razloži, kaj so bili monopoli in kaj je bil njihov namen.

___/2t

6. Oglejte si spodnjo karikaturu. Karikatura prikazuje ameriške truste, kot smo omenili že med učno uro. Razloži kaj so trusti ter razloži, zakaj so ti na karikaturi prikazani kot okrogli gospodje (dve pojasnili, vsako pojasnilo = 1 točka).

___/3t

7. Preberi spodnje trditve. S kljukico označi pravilne trditve, napačne pa popravi in jo spodaj pravilno zapiši. Če prepoznate napačno trditev, pridobite 0,5 točke, če trditev tudi ustrezno popravite dobite 1 točko ter 1 točko, če ustrezno označite pravilno trditev.

- Industrializacija je izraz za korenite in konkretne spremembe v proizvodnji, kjer stare oblike dela in strojev zamenjajo nove.

- Glavna vira energije pred industrijsko revolucija sta bila voda in veter.

- Uvajanje novih tehnologij je zahtevalo velike stroške, zato so se marsikatera podjetja srečala s težavami. To se je izkazalo tudi v dveh gospodarskih krizah med leti 1873 in 1896.

___/3t.

Skupno število točk: ___/20t

KAKO SE JE ŠIRILA INDUSTRIALIZACIJA

Preverjalni list

Učbenik str. 224–231

1. Oglej si spodnjo fotografijo in napiši, kateri izum prikazuje. Poleg zapiši tudi izumitelja, letnico nastanka in v kateri val industrializacije spada.

Na sliki je prikazan parni stroj (1t), ki ga je izumil James Watt (0,5t), v prvem valu industrializacije (0,5t).

___/2t

2. Dopolni spodnje besedilo z ustreznimi pojmi. Vsaka pravilno izpolnjena vrstica vam prinese 0,5 točke, skupaj 4 točke.

V drugem valu je svet zajelo širjenje **železniškega prometa (0,5t)** in **težke industrije (0,5t)**. Zaradi industrijskega širjenja, se je povečala potreba po **železu (0,5t)**. V drugi polovici 19. stoletja, so **metalurgi (0,5t)** razvili nov način pridobivanja jekla iz železove rude. Tu sta izstopala izumitelja **Bessemer (0,5t)** in **Siemens-Martin (0,5t)**. Z novim postopkom taljenja sta močno znižala stroške pridobivanja jekla. Cenejša proizvodnja je omogočila večje izkoriščanje železove rude in razvoj novih industrijskih obratov. Veliki industrijski obrati so nastajali v **Angliji, Belgiji, Porurju, Posarju in Gornji Šleziji (0,5t)**.

___/4t

3. Naštej dve bistveni spremembi, ki sta nastopili v drugi industrijski revoluciji.

Raba električne energije (0,5t) in **začetki avtomobilizma (0,5t)**.

___/1t

4. Spodaj navedene izume, odkritja in podvige druge industrijske revolucije, pravilno poveži z njihovimi izumitelji. To narediš tako, da na črto pri izumih zapišeš številko izumitelja. (vsak pravičen odgovor prinese 1 točko)

Trifazni elektromotor 4

1. Benz in Daimler

Radij, polonij 3

2. Edvard Rusjan

Prvi polet na Slovenskem 2

3. Marie in Pierre Curie

Rentgenski žarki 5

4. Nikola Tesla

Vozilo Benz Velo 1

5. Wilhelm Conrad Röntgen

___/5t

5. Razloži, kaj so bili monopoli in kaj je bil njihov namen.

Monopoli so bili združenja podjetij (1t), njihov namen pa je bil odprava/izključitev medsebojne konkurence (1t).

___/2t

6. Oglejte si spodnjo karikaturu. Karikatura prikazuje ameriške truste, kot smo omenili že med učno uro. Razloži kaj so trusti ter razloži, zakaj so ti na karikaturi prikazani kot okrogli gospodje (dve pojasnili, vsako pojasnilo = 1 točka).

Trusti so bili posebna vrsta monopolov v ZDA (1t). Na karikaturi so prikazani kot debeluhi zato, ker so prejeli kapital manjših podjetij (1t) ter posledično bogatili na njihov račun (1t).

___/3t

7. Preberi spodnje trditve. S kljukico označi pravilne trditve, napačne pa popravi in jo spodaj pravilno zapiši. Če prepoznate napačno trditev, pridobite 0,5 točke, če trditev tudi ustrezno popravite dobite 1 točko ter 1 točko, če ustrezno označite pravilno trditev.

- Industrializacija je izraz za korenite in konkretne spremembe v proizvodnji, kjer stare oblike dela in strojev zamenjajo nove.

Industrijska revolucija je izraz za korenite in konkretne spremembe v proizvodnji, kjer stare oblike dela in strojev zamenjajo nove. (1t)

- Glavna vira energije pred industrijsko revolucija sta bila voda in veter. (1t)

-
- Uvajanje novih tehnologij je zahtevalo velike stroške, zato so se marsikatera podjetja srečala s težavami. To se je izkazalo tudi v dveh gospodarskih krizah med leti 1873 in 1896.

To se je izkazalo tudi v treh gospodarskih krizah med leti 1873 in 1896. (1t)

___/3t.

Skupno število točk: ___/20t

BLIŠČ IN BEDA INDUSTRIJSKEGA RAZVOJA
KAKO SE JE ŠIRILA INDUSTRIALIZACIJA
Učbenik str. 224–231

1) Prvi val industrializacije in prva industrijska revolucija

- 18. stoletje so zaznamovale številne spremembe v svetu. Človek je začel uporabljati različne stroje, kar je v nadaljnjih stoletjih povsem spremenilo podobo sveta ter vsakdanje življenje ljudi.

Industrializacija: širjenje industrijske revolucije.

Industrijska revolucija: korenite spremembe v proizvodnji, kjer stare oblike dela in strojev zamenjajo nove.

Pred začetkom industrializacije, sta bila voda in veter glavni sili, ki sta poganjali razne obrate in naprave.

Prva industrijska revolucija: izum parnega stroja. Patent parnega stroja je **James Watt** izdelal že leta 1769, leta 1782 pa je bil stroj dodelan in pripravljen za uporabo.

2) Drugi val industrializacije

- Širjenje železniškega prometa in težke industrije. Predvsem je šlo za širjenje železarske industrije, saj se poveča potreba po železu (izgradnja železnic in strojev).
- V drugi polovici 19. stoletja, so metalurgi razvili nov način za pridobivanje jekla iz železove rude.
 - Tu poznamo dva pomembna izumitelja, to sta **Bessemer** in **Siemens-Martin** (nov postopek taljenja - ključnega pomena za pridobivanje jekla, po čim nižjih stroških).

Cenejša proizvodnja omogoči večjo uporabo jekla v industriji. Razne države začnejo z rudarstvom, izkoriščanjem železove rude in razvile svoje industrijske obrate. Veliki industrijski obrati so tako nastali v Angliji, Belgiji, Porurju, Posarju in Gornji Šleziji.

3) Tretji val industrializacije in druga industrijska revolucija

Druga industrijska revolucija: raba električne energije, začetki avtomobilizma, v industriji je parni pogon zamenjala električna energija.

- Izum žarnice: Joseph Swan jo izumi, **Thomas Edison** pa je bil tisti, ki jo je patentiral in začel množično proizvajati.

- Edison je imel v tem obdobju tekmeča, to je bil **Nikola Tesla**. Tesla je izumil večfazni sistem za prenos električne energije, trifazni elektromotor, transformator, generator, antene itd.

Iznajdba žarnice omogoči uporabo električne energije za javno razsvetljavo, elektrika pa je pomenila napredek tudi v javnem prometu, saj je po veliko mestih začel voziti tramvaj. Kot nov vir za pogon ladij, lokomotiv, letal in različnih strojev, je v tem času postala nafta - razvoj naftne industrije v ZDA, Rusiji in na Bližnjem vzhodu.

Začetek avtomobilizma:

- **Daimler in Benz**, motor z notranjim izgorevanjem na bencin. Zasnovala sta tudi vozilo Benz Velo 1894, ki je bil prvi standardiziran avtomobil z enocilindričnim motorjem.
- V Združenih državah Amerike, je z množično proizvodnjo avtomobilov začel podjetnik **Henry Ford**.

Letalstvo:

- Prve poskuse poleta sta izvedla **brata Wright**, leta 1903 v Združenih državah Amerike. leta 1909, Francoz **Louis Bleriot** uspešno preleti Rakovski preliv, istega leta prvi polet na Slovenskem - **Edvard Rusjan**.

Kmetijstvo: iznajdba traktorja, leta 1902, umetna gnojila, ki so povečala donos žita in drugih poljščin.

Kemija: ženska znanstvenica **Marie Curie** s svojim možem **Pierrom** odkrije polonij in radij in prejme kar 2 Nobelovi nagradi. Kemijske elemente je leta 1869 **Dimitrij Mendeljev** uredil v periodni sistem elementov.

Medicina: **Louis Pasteur** izumi zdravilo proti steklini. Pomemben je tudi **Felix Hoffmann**, ki je izumil aspirin, pa tudi **Wilhelm Conrad Röntgen**, izumitelj rentgenskih žarkov.

4) Spremenjena organizacija gospodarstva

- Uvajanje raznih novih tehnologij zahteva velike stroške, ki pa jih je uspelo kriti le velikim podjetjem. Med letoma 1873 in 1896 so izbruhnile tri gospodarske krize, ki so povzročile propadanje podjetij. Da bi ponovno vzpostavili ugoden gospodarski položaj, so trgovci in podjetniki iskali nove trge in izdelovali nove proizvode.

Povezovanje podjetij v **monopole** - združenja podjetij, katerih namen je bil odpraviti medsebojno konkurenco. Monopoli so torej izključili konkurenco, usklajevali in določali cene, povezali kapital in povečali gospodarsko moč.

V ZDA posebna vrsta monopolov, imenovani **trusti**. Podjetniki v truste vlagajo kapital, nazaj pa dobijo vrednostne papirje – delnice.

Najvišja oblika monopolov so postali koncerni, v katere so se povezovali trusti različnih gospodarskih panog, prometa, trgovine...

Zaradi potrebe po modernizaciji, so podjetja potrebovala velike finančne investicije. Investicije je omogočal bančni kapital, zbran v velikih bankah. S povezavo industrijskega in bančnega kapitala je nastal **finančni kapital**.

Oddelek za zgodovino

Didaktika zgodovine II

**UČNA PRIPRAVA:
POJAV SOCIALNEGA VPRAŠANJA IN DELAVSKEGA GIBANJA**

IME IN PRIIMEK: Anamarija Rupnik

DATUM: 26. 11. 2020

I. OSNOVNI PODATKI:

Šola:	Srednja šola	
Razred:	3. letnik	
Datum:	26. 11. 2020	
Predmet:	Zgodovina	
Učna tema	Širša tema iz učnega načrta:	Blišč in beda industrijskega razvoja (izbirna tema)
	Poglavje iz učbenika:	Blišč in beda industrijskega razvoja
Učna enota – naslov učne ure:	Pojav socialnega vprašanja in delavskega gibanja	
Učne oblike:	Frontalna učna oblika, individualna učna oblika, parna učna oblika.	
Učne metode:	Metoda razlage, metoda pogovora, metoda demonstracije slikovnih virov, metoda dela s slikovnimi viri, metoda besedne demonstracije, metoda demonstracije gibljivih slik, metoda izkustvenega učenja.	
Učne tehnike:	Učna tehnika <i>brainstorming</i> .	
Cilji iz učnega načrta:	<p>Dijaki/-nje:</p> <ul style="list-style-type: none"> - »raziščejo spremembe, ki jih je v svetu povzročil industrijski razvoj; - analizirajo družbene spremembe in vsakdanje življenje; - ključne prelomnice iz gospodarske in družbene zgodovine 19. stoletja umestijo v ustrezen zgodovinski čas in prostor; /.../ - oblikujejo svoje zaključke, mnenja, stališča, interpretacije; /.../ - razvijajo sposobnost različnih oblik komunikacije; - razvijajo socialne spretnosti pri različnih oblikah sodelovalnega učenja; - razvijajo pozitiven odnos o pomenu spoštovanja človekovih pravic, enakosti in demokracije;« (Učni načrt, str. 33) 	
Cilji učne ure oz. pričakovani učni dosežki	Izobraževalni učni cilji	<p><i>Ob koncu učne ure učenec zna:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - navesti razlog za nastanek delavskega gibanja - opisati življenje delavcev v začetku industrijske revolucije - razložiti odziv delavcev na slabe razmere - navesti glavne teze komunizma - opisati primere povezovanja delavskega gibanja na mednarodni ravni - navesti glavne pridobitve delavskega gibanja do začetka 20. stoletja
	Funkcionalni učni cilji	<p><i>Ob koncu učne ure učenec zna:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - uporabiti učno snov za izdelovanje pisnega izdelka - sodelovati v paru - se vživeti v življenje v določenem zgodovinskem kraju in času
	Vzgojni učni cilji	<p><i>Ob koncu učne ure učenec zna:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - pokazati spoštovanje do človekovih pravic

		- kazati vrednote kritičnosti, solidarnosti in empatije
Učne etape:		<ul style="list-style-type: none"> - Uvajanje - Obravnavanje nove učne snovi - Urjenje - Preverjanje
Vsebinski poudarki:		<ol style="list-style-type: none"> 1. Težko življenje prvih industrijskih delavcev 2. Zahteve po izboljšanju razmer 3. Razvoj socialne misli 4. Postopno izboljšanje položaja 5. Avtentična naloga o delu in življenju v mestu v 19. stoletju
Učna sredstva:	Učila:	<ul style="list-style-type: none"> - Učbenik (Brodnik et. al., 2020, str. 232–236), - PowerPoint predstavitev z zapisom učne snovi, slikovnim, pisnim in video gradivom - Preverjalni list
	Učni pripomočki:	<ul style="list-style-type: none"> - Računalnik - LCD projektor - Projekcijsko platno - Tabla - Kreda
Medpredmetne povezave z vsebinami:		Slovenščina (uporaba slovenščine pri zapisovanju učne snovi, pogovoru, reševanju preverjalnega lista), angleščina (poslušanje spletnih videoposnetkov), geografija (zemljevid komunističnih držav, prikaz tlorisa mesta London), sociologija (poznavanje pojma komunizem).
Novi pojmi s pojasnilom:		Proletariat (delavski razred), mezda (plača za fizično delo), ludizem (razbijanje in uničevanje strojev), sindikat (združenje delavcev z namenom varovanje njihovih pravic), čartizem (demokratsko delavsko gibanje v Veliki Britaniji), komunizem (politično gibanje, ki stremi k družbi brez razredov in lastnine), internacionala (mednarodno združenje delavskih organizacij).
Viri in literatura za učno pripravo:	Učni načrt	Učni načrt. Program splošna gimnazija. Zgodovina. (2008). Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo in šport: Zavod RS za šolstvo: http://eportal.mss.edus.si/msswww/programi2015/programi/media/pdf/un_gimnazija/un_zgodovina_280_ur_gimn.pdf (15. 11. 2020).
	Učna priprava	<p>“Čartizem.” v <i>Zgodovina</i>. Ljubljana: Učila, 2007, str. 56–57.</p> <p>“Internacionala.” v <i>Zgodovina</i>. Ljubljana: Učila, 2007, str. 152–153.</p> <p>“Komunizem.” v <i>Zgodovina</i>. Ljubljana: Učila, 2007, str. 178.</p> <p>Brodnik, V. et al. <i>Zgodovina 3: dolgo 19. stoletje. Učbenik za zgodovino v 3. letniku gimnazij</i>. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2020, str. 232–236.</p> <p>Hobsbawm, E. <i>Čas revolucije: Evropa 1789–1848</i>. Ljubljana: Založba Sofija, 2010, str. 240–243, 245.</p> <p>Marxist Internet Archive. “Working-class Internationalism</p>

		<p>& Organisation". Dostop: 25. 11. 2020. https://www.marxists.org/history/international/index.htm Osební zapiski Anamarija Rupnik, predmet: zgodovina (priprava na maturo), šolsko leto 2014/2015.</p>
	PowerPoint	<p>Drsnica 1: Slika 1: https://www.historyextra.com/period/victorian/life-in-19th-century-slums-victorian-londons-homes-from-hell/ (24. 11. 2020) Slika 2: https://witness2fashion.wordpress.com/tag/working-class-victorian-life/ (24. 11. 2020) Slika 3: https://www.cmog.org/article/jobs-19th-century-glass-factory (24. 11. 2020) Slika 4: https://www.striking-women.org/module/women-and-work/19th-and-early-20th-century (24. 11. 2020)</p> <p>Drsnica 2: Slika 5: https://www.khanacademy.org/humanities/us-history/the-early-republic/culture-and-reform/a/women-in-the-workplace-and-household (24. 11. 2020)</p> <p>Drsnica 4: Slika 6: https://www.migrationmuseum.org/exploring-the-migrant-history-of-victorian-east-london/ (24. 11. 2020)</p> <p>Drsnica 5: Slika 7: http://libcom.org/history/struggle-mill-girls-class-consciousness-early-19th-century-new-england (24. 11. 2020) Slika 8: https://museum.wales/articles/2011-04-11/Children-in-Mines/ (24. 11. 2020) Cotton Mill Girl, https://www.youtube.com/watch?v=pOlvdhmMaOE&ab_channel=TIME (24. 11. 2020)</p> <p>Drsnica 6: Slika 9: https://brewminate.com/views-of-the-drunkard-in-victorian-england/ (24. 11. 2020)</p> <p>Drsnica 7: Slika 10: https://www.lookandlearn.com/history-images/B301851/Luddites-smashing-machines-in-a-textile-mill (24. 11. 2020)</p> <p>Drsnica 8:</p>

		<p>Slika 12: http://www.robert-owen.com/ (24. 11. 2020)</p> <p>Slika 13: https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Communist_countries_1979-1983.png (24. 11. 2020)</p> <p>Drsnica 9: Marxist Internet Archive. "Komunistični manifest: Proletarci in komunisti". Dostop: 25. 11. 2020. https://www.marxists.org/slovenian/marx-engels/1840s/manifesto/ch02.htm</p> <p>Drsnica 10: Slika 14: https://www.marxist.com/theory-first-international.htm (25. 11. 2020)</p> <p>Drsnica 11: Slika 15: https://www.guruwalk.com/walks/32818-trip-to-the-paris-commune-of-1871-dreams-between-barricades (25. 11. 2020) https://www.youtube.com/watch?v=xx-imd1o9nk&ab_channel=TeleSUREnglish (25. 11. 2020)</p> <p>Drsnica 12: Slika 16: https://www.historyextra.com/period/modern/britains-road-to-democracy-slow-and-not-always-steady/ (25. 11. 2020)</p> <p>Drsnica 13: Slika 17: https://artreview.com/october-opinion-mike-watson-on-why-the-artworld-is-the-new-communist-international/ (25. 11. 2020)</p> <p>Drsnica 14: Slika 18: https://www.phyllisweliver.com/new-blog-1/2015/2/14/how-to-write-a-victorian-birthday-letter-2 (25. 11. 2020)</p>
	Preverjalni list	<p>Slika 1: https://www.sciencephoto.com/media/362695/view/crystal-factory-19th-century (25. 11. 2020)</p>

II. POTEK UČNE URE

UVODNI DEL: UVAJANJE

ČAS	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE	UČILA
(4 minute)	Pozdravim dijake in jih vprašam, kako se imajo.	Poslušajo, odgovorijo.	Frontalna učna oblika, metoda pogovora.	
	<i>Za začetek današnje ure si bomo ogledali nekaj fotografij. Pozorno si jih oglejte in poskušajte ugotoviti, kaj prikazujejo.</i> Predloge učencev zapisujem na tablo, dokler ne odgovorijo tako socialno vprašanje, kot tudi delavsko gibanje. Oba odgovora obkrožim.	Gledajo fotografije, dajejo predloge za naslov.	Frontalna učna oblika. Metoda dela s slikovnimi viri, učna tehnika <i>brainstorming</i> .	Drsnica 1.
	<i>Čestitam, uspešno ste ugotovili, da je naslov današnje ure Pojav socialnega vprašanja in delavskega gibanja. Naslov si zapišite v zvezek, prav tako pa si boste ob moji razlagi zapisovali učno snov. Pri tem si lahko pomagata z zapisom na drsnicah.</i>	Poslušajo, zapišejo naslov.	Frontalna učna oblika, metoda razlage.	Drsnica 2.
	<i>Današnjo uro bomo razdelili na štiri vsebinske poudarke:</i> <i>1. Težko življenje prvih industrijskih delavcev</i> <i>2. Zahteve po izboljšanju razmer</i> <i>3. Razvoj socialne misli</i> <i>4. Postopno izboljšanje položaja.</i> <i>Ko bomo predelali vse štiri vsebinske poudarke, bomo izvedli avtentično nalogo, v kateri boste lahko aktivno sodelovali in utrdili snov današnje ure. Pred zaključkom pa bomo izvedli še preverjanje s pisnim preverjalnim listom.</i>	Poslušajo.	Frontalna učna oblika, metoda razlage.	Drsnica 3.
	<i>Na koncu ure boste znali navesti razlog za nastanek delavskega gibanja, opisati življenje delavcev v začetku industrijske revolucije, razložiti odziv delavcev na slabe razmere, navesti glavne teze komunizma, opisati primere</i>	Poslušajo.	Frontalna učna oblika, metoda razlage.	Drsnica 3.

	<p>povezovanja delavskega gibanja na mednarodni ravni in navesti glavne pridobitve delavskega gibanja do začetka 20. stoletja. Poleg tega se boste naučili tudi uporabiti učno snov za izdelovanje pisnega izdelka in sodelovati v paru.</p>			
--	--	--	--	--

GLAVNI DEL: OBRAVNAVANJE UČNE SNOVI / URJENJE IN SPROTNO PONAVLJANJE ALI SPROTNO PREVERJANJE

1. VSEBINSKI POUDAREK: Težko življenje prvih industrijskih delavcev (5 minut)	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE	UČILA
	<p><i>Najprej si bomo ogledali, kako so živeli prvi industrijski delavci. Z industrijsko revolucijo se je izoblikoval številčen delavski razred. V velikih mestih, kot na primer v Londonu, se je število mestnih prebivalcev več kot podvojilo. Propadli mali kmetje, zakupniki in mali obrtniki so se v upanju po boljšem življenju selili v mesta, kjer so delali v na primer v tekstilni, železarski ali premogovniški industriji. Iz njih se je oblikoval nov družbeni sloj.</i></p> <p><i>Mi zna kdo povedati, kako imenujemo ta novi sloj?</i></p>	<p>Poslušajo in zapisujejo.</p> <p>Odgovorijo: <i>proletariat.</i></p>	<p>Frontalna učna oblika, metoda razlage.</p> <p>Metoda pogovora.</p>	<p>Drsnica 4.</p>
	<p><i>Industrijski proletariat je živel v zelo slabih razmerah. Njihov delavnik je trajal 12 ur ali več, delo je bilo enolično, zanj so prejeli nizke mezde. Mezda pomeni plača za fizično delo. Živeli so v najemniških stanovanjih, ki si jih je delilo več delavskih družin. Zaradi nizkih prihodkov so delali tudi ženske in otroci.</i></p>	<p>Poslušajo in zapisujejo.</p>	<p>Frontalna učna oblika, metoda razlage.</p>	<p>Drsnica 5.</p>
	<p><i>Imate kakšno idejo, kje so ženske in</i></p>	<p>Odgovorijo: <i>V</i></p>	<p>Frontalna učna oblika,</p>	<p>Drsnica 5.</p>

	<p><i>otroci delali? Pomagajte si s fotografijama na drsnici.</i></p> <p><i>Zakaj mislite, da so bili otroci v rudnikih še posebej uporabni?</i></p> <p><i>Tako je, ženske in otroci so pogosto delali v tekstilni industriji, otroci pa še posebej v rudnikih, kjer so skozi nizke rove vlačili premogovniške vozičke.</i></p>	<p><i>tekstilni industriji, v rudnikih.</i></p> <p>Odgovorijo: <i>Ker so majhni.</i></p> <p>Poslušajo in zapisujejo.</p>	<p>metoda dela s slikovnimi viri.</p> <p>Metoda pogovora.</p> <p>Metoda razlage.</p>	
	<p><i>Ogledali si bomo kratko zbirko fotografij otrok pri delu v začetku 20. stoletja. Fotografije so sicer nekoliko mlajše kot naša tema in izvirajo iz Združenih držav, vendar menim, da zelo dobro prikazujejo situacijo. Ob gledanju vas vabim, da razmislite, kako se odraščanje danes razlikuje od razmer 19. stoletja.</i></p>	<p>Gledajo fotografije.</p>	<p>Frontalna učna oblika, metoda demonstraci je gibljivih slik.</p>	<p>Drsnica 5.</p>
	<p><i>Naglo in nekontrolirano industrializacijo je spremljal tudi porast množičnega alkoholizma oz. »žganjarske kuge« ter lakota, ki je bila posledica slabih letin, v mestih pa so k temu pripomogle še nizke mezde. Znova so se pojavile epidemije nalezljivih bolezni kolere in tifusa. Obenem je naraščal kriminal, skupaj z vsemi tegobami pa tudi mistične sekte in kulti.</i></p> <p><i>Na drsnici si lahko ogledate zemljevid točilnic v centralnem Londonu leta 1899.</i></p>	<p>Poslušajo in zapisujejo.</p> <p>Gledajo zemljevid.</p>	<p>Frontalna učna oblika, metoda razlage.</p> <p>Metoda demonstraci je slikovnih virov.</p>	<p>Drsnica 6.</p>

2. VSEBINSKI POUDAREK: Zahteve po izboljšanju razmer (4 minute)	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE	UČILA
	<p><i>Zaradi nezadovoljstva z razmerami so delavci v prvi polovici 19. stoletja začeli razbijati stroje. Ta pojav imenujemo ludizem, kar verjetno izhaja iz izraza »kapitan Lud« ali</i></p>	<p>Poslušajo in zapisujejo.</p>	<p>Frontalna učna oblika, metoda razlage.</p>	<p>Drsnica 7.</p>

	<p>»kralj Lud«, ki je označeval vodje tolp, v katerih so se združevali delavci z najnižjimi mezdami.</p> <p>Kako mislite, da se je država odzvala na tovrstne upore?</p>	Odgovorijo: <i>Upore so zatrli/zadušili.</i>	Metoda pogovora.	
	<p>Že v 18. stoletju so se delavci v Veliki Britaniji začeli združevati v posebna združenja sindikate, s katerimi so si prizadevali za izboljšanje svojega položaja. Sprva je bilo delovanje sindikatov prepovedano. V 30. in 40. letih 19. stoletja je londonsko demokratično-socialistično gibanje pripravilo Ljudsko listino oz. People's Charter.</p>	Poslušajo in zapisujejo.	Frontalna učna oblika, metoda razlage.	Drsnica 7.
	<p>Poskusite uganiti šest glavnih zahtev čartistov, kot so se ti podporniki listine in zagovorniki demokracije imenovali. Naj vam pomagam s tem, da so se zahteve večinoma navezovale na volitve oz. volilno pravico.</p> <p>Česar učenci ne ugamejo, dodam jaz.</p>	Odgovorijo: <i>Splošna moška volilna pravica, proporcionalni volilni okrajji, tajno glasovanje, letne parlamentarne volitve, plačilo za poslance in ukinitvev omejevanja pasivne volilne pravice na posest.</i>	Frontalna učna oblika, metoda pogovora.	Drsnica 7.
	<p>Pravilno ste ugotovili, da so se čartisti borili za splošno moško volilno pravico, proporcionalne volilne okraje, tajno glasovanje, letne parlamentarne volitve, plačilo za poslance in ukinitvev omejevanja pasivne volilne pravice na posest. V podporo listini so zbirali podpise, vendar je parlament peticijo zavrnil.</p>	Poslušajo in zapisujejo.	Frontalna učna oblika, metoda razlage.	Drsnica 7.

3. VSEBINSKI POUDAREK: Razvoj socialne misli (7 minut)	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE	UČILA
	<p>Poleg čartizma so socialno vprašanje delavskega razreda poskušali rešiti tudi utopični socialisti, ki</p>	Poslušajo in zapisujejo.	Frontalna učna oblika, metoda razlage.	Drsnica 8.

	<p><i>predstavljajo temelje sodobni socialni misli. Med njihove glavne predstavnike štejemo na primer Roberta Owna, ki je ob svoji tovarni bombaža zgradil delavsko naselje, omejil delavnik na 10,5 ur, prepovedal delo za otroke mlajše od 10 let in ustanovil konzumne trgovine s cenejšim blagom za delavce.</i></p>			
	<p><i>Nov zagon za reševanje delavskega vprašanja je dalo delo Karla Marxa in Friedricha Engelsa. Katero delo je to bilo?</i></p> <p><i>Komunistični manifest predstavlja eno najbolj pomembnih političnih besedil, saj je vplival na vzpostavljanje komunističnega totalitarnega sistema v mnogih evropskih, pa tudi neevropskih državah v 20. stoletju. Na kratko komunizem predstavlja politično gibanje, ki stremi k brezrazredni družbi, kjer so ljudje po položaju enakopravni in je vsa lastnina v družbeni lasti.</i></p>	<p>Odgovorijo: Komunistični manifest.</p> <p>Poslušajo in zapisujejo.</p>	<p>Frontalna učna oblika, metoda pogovora.</p> <p>Metoda razlage.</p>	<p>Drsnica 8.</p>
	<p><i>Poznate kakšno državo, kjer je vladal komunistični režim?</i></p> <p><i>Tako je. Države s komunističnim režimom v začetku 80. let 20. stoletja si lahko ogledate na zemljevidu.</i></p>	<p>Odgovorijo: <i>Jugoslavija, Sovjetska zveza, Češkoslovaška, Kitajska, Severna Koreja, Kuba ...</i></p> <p>Gledajo zemljevid.</p>	<p>Frontalna učna oblika, metoda pogovora.</p> <p>Metoda demonstraci je slikovnih virov.</p>	<p>Drsnica 8.</p>
	<p><i>Za boljše razumevanje komunizma si bomo prebrali glavne ukrepe, ki jih predlagata avtorja manifesta.</i></p> <p><i>Za vsako točko pokličem drugega učenca.</i></p>	<p>Poslušajo, glasno berejo z drsnice.</p>	<p>Frontalna učna oblika, metoda besedne demonstraci je.</p>	<p>Drsnica 9.</p>
	<p><i>Delavsko gibanje se je začelo povezovati tudi na mednarodni ravni, povezali so se v t. i. internacionale. Prva je bila ustanovljena leta 1864 z namenom</i></p>	<p>Poslušajo in zapisujejo.</p>	<p>Frontalna učna oblika, metoda razlage.</p>	<p>Drsnica 10.</p>

	<p><i>spodbujati delo revolucionarnih delavskih strank, v njenem vodstvu je bil tudi Marx.</i></p> <p><i>Leta 1889 je bila ustanovljena druga internacionala, na kateri je bila sprejeta resolucija o osemurnem delavniku.</i></p> <p><i>Leta 1917 pa je komunistična struja ustanovila še tretjo oz. komunistično internacionalo.</i></p> <p><i>Delavstvo je prvič v zgodovini prevzelo oblast leta 1871 s pariško komuno. Vzpostavili so diktaturo proletariata in začeli uvajati reforme, kot na primer zaplembo tovarn in obrtnih delavnic, ločitev cerkve od države, enakopravnost žensk ipd. Komuno je po dveh mesecih krvavo zatrla vojska.</i></p>			Drsnica 11.
	<p><i>Kot zanimivost si oglejmo kratek video o pariški komuni.</i></p>	Gledajo video.	Frontalna učna oblika, metoda demonstraci je gibljivih slik.	Drsnica 11.

4. VSEBINSKI POUDAREK: Postopno izboljšanje položaja (3 minute)	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE	UČILA
	<p><i>Postopoma so k izboljšanju položaja prispevale tudi državne oblasti. Leta 1833 je britanski parlament z zakonom o tovarnah prepovedal delo otrok, mlajših od 9 let, delo otrok, starih od 9 do 13 let je omejil na 48 ur tedensko, delo mladostnikov od 14 do 18 let pa na 68 ur tedensko. Kljub temu zakon ni vključeval otrok, ki so delali v rudnikih, kar je bilo njihovo najbolj pogosto delo.</i></p> <p><i>S posebnimi zakoni o revnih so začeli tudi določati najnižje mezde.</i></p>	Poslušajo in zapisujejo.	Frontalna učna oblika, metoda razlage.	Drsnica 12.
	<p><i>Kako danes imenujemo najnižje plačilo, ki ga zaposlen lahko prejme?</i></p>	Odgovorijo: <i>minimalna plača.</i>	Frontalna učna oblika, metoda pogovora.	Drsnica 12.
	<p><i>Ker so v slabih razmerah živeli delavci tudi drugod po Evropi, so se</i></p>	Poslušajo in zapisujejo.	Frontalna učna oblika,	Drsnica 12.

	<i>pogosto dogajali upori, na primer upor tkalcev svile v Lyonu leta 1834 zaradi zniževanja mezd in upor šlezjskih tkalcev deset let kasneje zaradi nižanja dohodka na račun uvajanja strojne proizvodnje. Oba upora je zatrla vojska.</i>		metoda razlage.	
	<i>Delavstvo se je politično organiziralo v stranke in do začetka 20. stoletja v večini industrializiranih držav pridobilo volilno pravico.</i>	Poslušajo in zapisujejo.	Frontalna učna oblika, metoda razlage.	Drsnica 12.
	<i>Na drsnici si lahko ogledate karikaturu boja za proporcionalno razdelitev volilnih okrajev v Veliki Britaniji.</i>	Gledajo karikaturu.	Metoda demonstracije slikovnih virov.	
	<i>S svojimi predstavniki v parlamentu so uspeli sprejeti številne reforme in zakone s področja delavske, socialne, zdravstvene in starostne zakonodaje, zakone o varstvu otrok in delavcev idr.</i>	Poslušajo in zapisujejo.	Metoda razlage.	Drsnica 13.
	<i>V politiki pa se je delavsko gibanje razcepilo na dve struji: zmernejšo socialdemokratsko in skrajno komunistično.</i>	Poslušajo in zapisujejo.	Frontalna učna oblika, metoda razlage.	Drsnica 13.
	<i>Za kaj si je prizadevala socialdemokratska struja?</i>	Odgovorijo: za uresničevanje delavskih pravic v okviru parlamentarne demokracije.	Metoda pogovora.	
	<i>Za kaj si je prizadevala komunistična struja?</i>	Odgovorijo: za revolucijo in diktaturo proletariata.		

5. VSEBINSKI POUDAREK: Avtentična naloga o delu in življenju v mestu v 19. stoletju (10 minut)	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE	UČILA
	<i>Sedaj bomo obravnavano snov</i>	Poslušajo.	Frontalna	Drsnica 14.

	<p><i>uporabili v posebni avtentični nalogi. Zamislite si, da živite v velikem industrijskem mestu v začetku 19. stoletja, kjer morate z delom v tovarni ali rudniku pomagati svoji družini, ki živi v težkih razmerah. Uporabite snov današnje ure in napišite pismo svojim sorodnikom na podeželje, v katerem opisujete življenje, delo in razmere v mestu. Pismo naj obsega eno tretjino strani, za nalogo pa imate 5 minut.</i></p> <p><i>Primer pisma vidite na prosojnici.</i></p> <p><i>So bila navodila razumljiva ali imate še kakšno vprašanje?</i></p> <p><i>Odgovorim na vprašanja.</i></p>		<p>učna oblika, metoda razlage.</p> <p>Metoda pogovora.</p>	
	Hodim po razredu in spremljam delo učencev, po potrebi jim pomagam.	Pišejo pismo.	Individualna učna oblika, metoda izkustveneg a učenja.	Drsnica 14.
	<i>Zdaj pa se obrnite k svojemu sosedu in mu preberite svoje pismo.</i>	Drug drugemu berejo pisma.	Parna učna oblika, metoda izkustveneg a učenja.	Drsnica 14.
	<i>Bi kdo rad predlagal posebno dobro pismo svojega soseda za branje celemu razredu?</i>	Predlagajo pisma svojih sosedov.	Frontalna učna oblika, metoda pogovora.	Drsnica 14.
		Glasno berejo pisma.	Metoda izkustveneg a učenja.	
	Učence pohvalim za dobro opravljeno nalogo.	Poslušajo.	Frontalna učna oblika, metoda razlage.	Drsnica 14.

ZAKLJUČNI DEL: ZAKLJUČNO PONAVLJANJE ALI PREVERJANJE

ČAS	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE	UČILA
(12 minut)	<i>Bližamo se koncu naše učne ure. Sedaj boste v tišini rešili pisni preverjalni list, ki vam bo služil kot pomoč pri učenju. Nato ga bomo skupaj pregledali, razložila pa vam bom tudi način točkovanja. Za reševanje imate 7 minut.</i>	Poslušajo navodila.	Frontalna učna oblika, metoda razlage.	Preverjalni list.

	Razdelim preverjalne liste.			
	Hodim po razredu in opazujem dijake.	Rešujejo naloge na preverjalnem listu.	Individualna učna oblika.	Preverjalni list.
	<i>Čas je potekel, sedaj bomo skupaj preverili rezultate. Če ste se pri kakšnem odgovoru zmotili, si zraven dopišite pravilen odgovor.</i>	Poslušajo navodila.	Frontalna učna oblika, metoda razlage.	Preverjalni list.
	Pokličem tri učence, da preberejo rešitev prve naloge. <i>Pri tej nalogi ste dobili eno točko, če ste ugotovili, da se delavski razred imenuje proletariat, še eno točko, če ste navedli razlog industrializacija ali industrijska revolucija, niste pa dobili točke, če ste kot razlog navedli preseljevanje v mesta. Pri značilnostih so možni odgovori: delo v tekstilni, železarski ali premogovniški industriji; življenje v slabih razmerah, dolg delavnik, enolično delo, nizke mezde, življenje v najemniških stanovanjih, delali so tudi ženske in otroci; alkoholizem; lakota; epidemije; kriminal; sekte in kulti. Za 4 pravilne značilnosti dobili 2 točki, za 3 značilnosti 1,5 točke, za 2 značilnosti 1 točko in za 1 ali 0 značilnosti 0 točk. Pri oceni odziva je bil pravilni odgovor, da so se delodajalci in država odzvali neprimerno, neustrezno, da delavcem niso pomagali in so jih še naprej izkoriščali ipd. Štejejo vsi odgovori, s katerimi poveste, da je bil odziv negativen. Za to dobite 1 točko.</i>	Berejo/poslušajo rešitve. Poslušajo in preverjajo svoje odgovore.	Frontalna učna oblika, metoda pogovora. Metoda razlage.	Preverjalni list.
	Pokličem šest učencev, da vsak prebere eno poved druge naloge. <i>Pravilne rešitve so torej ludizem, zatrla ali zadušila, sindikati, Ljudska (listina), čartisti ter zavrnil.</i>	Berejo svoje odgovore. Poslušajo in preverjajo svoje odgovore.	Frontalna učna oblika, metoda pogovora. Metoda razlage.	Preverjalni list.

	<p><i>Pri tej nalogi ste za 6 pravih odgovorov dobili 5 točk, za 5 odgovorov 4 točke, za 4 odgovore 3 točke, za 2 odgovora 1 točko, za 1 ali 0 odgovorov pa 0 točk.</i></p>			
	<p>Pokličem štiri učence, da preberejo pravilne trditve v tretji nalogi.</p> <p><i>Pravilni odgovori so torej a, c, d in f.</i></p> <p><i>Za 4 pravilne trditve ste dobili 3 točke, za 3 trditve 2 točki, za 2 trditvi 1 točko in za 1 ali 0 trditvev 0 točk. Če ste pravilno obkrožili 4 trditve in 1 napačno, ste dobili 2 točki, če ste poleg pravih obkrožili 1 napačno trditvev, ste dobili 1 točko, če ste obkrožili 3 napačne trditve, to so b, e in f, ste dobili 0 točk.</i></p>	<p>Berejo svoje odgovore.</p> <p>Poslušajo in preverjajo svoje odgovore.</p>	<p>Frontalna učna oblika, metoda pogovora.</p> <p>Metoda razlage.</p>	Preverjalni list.
	<p>Pokličem štiri učence, da preberejo ustrezne rešitve četrte naloge.</p> <p><i>Pravilne rešitve od zgoraj navzdol so torej 3, 4, 1 in 2.</i></p> <p><i>Če ste pravilno povezali vse trditve, dobite 2 točki, če ste pravilno povezali 2 dobite 1 točko, če ste pravilno povezali 1 ali 0 trditvev, dobite 0 točk.</i></p>	<p>Berejo svoje odgovore.</p> <p>Poslušajo in preverjajo svoje odgovore.</p>	<p>Frontalna učna oblika, metoda pogovora.</p> <p>Metoda razlage.</p>	Preverjalni list.
	<p>Pokličem pet učencev, da vsak odkrije eno napako.</p> <p><i>Napake so bile sledeče:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>oblasti so omejele delo otrok,</i> - <i>zakoni o revnih so določali najnižje, ne najvišje mezde,</i> - <i>po Evropi je prihajalo do uporov, ne mirnih demonstracij,</i> - <i>delavstvo se je organizirali v stranke, ne društva,</i> - <i>pridobili so volilno pravico, ne pa verskih.</i> <p><i>Za vsak pravilni odgovor dobite 1 točko.</i></p>	<p>Berejo svoje odgovore.</p> <p>Poslušajo in preverjajo svoje odgovore.</p>	<p>Frontalna učna oblika, metoda pogovora.</p> <p>Metoda razlage.</p>	Preverjalni list.

	<p><i>S prvo nalogo smo preverili, da znate navesti razlog za nastanek delavskega gibanja in opisati življenje delavcev v začetku industrijske revolucije, kar vam je uspelo dobro/srednje/slabše.</i></p> <p><i>Z drugo nalogo smo preverili, da znate razložiti odziv delavcev na slabe razmere, kar vam je uspelo dobro/srednje/slabše.</i></p> <p><i>S tretjo nalogo smo preverili, da znate navesti glavne teze komunizma, kar vam je uspelo dobro/srednje/slabše.</i></p> <p><i>S četrto nalogo smo preverili, da znate opisati primere povezovanja delavskega gibanja na mednarodni ravni, kar vam je uspelo dobro/srednje/slabše.</i></p> <p><i>S peto nalogo pa smo preverili, da znate navesti glavne pridobitve delavskega gibanja do začetka 20. stoletja, kar vam je uspelo dobro/srednje/slabše.</i></p> <p><i>Obenem ugotavljam tudi, da znate dobro/srednje/slabše uporabiti učno snov za izdelovanje pisnega izdelka in sodelovati v paru.</i></p>	Poslušajo.	Frontalna učna oblika, metoda razlage.	Preverjalni list.
	Še enkrat pohvalim delo učencev pri avtentični nalogi in se poslovim.	Poslušajo.	Frontalna učna oblika, metoda razlage.	

III. SEZNAM PRILOG

PRILOGA 1:	PowerPoint predstavitev z zapisom učne snovi, slikovnim, pisnim in video gradivom
PRILOGA 2:	Preverjalni list – prazen
PRILOGA 3:	Preverjalni list – izpolnjen
	Primer pisma: PPT drsnica 14.

PRILOGA 1: PowerPoint predstavitev z zapisom učne snovi, slikovnim, pisnim in video gradivom

Drsnica 1:

Slika 1: Delavsko naselje v Londonu

Slika 2: Perice, 1854

Slika 3: Nočna izmena v steklarni, 1908

Slika 4: Delavka v pralnici

Drsnica 2:

**POJAV
SOCIALNEGA
VPRAŠANJA IN
DELAVSKEGA
GIBANJA**

3. letnik
26. 11. 2020

Slika 5: Dělavke na kolovratih

Drsnica 3:

Vsebinski poudarki

1. Težko življenje prvih industrijskih delavcev

2. Zahteve po izboljšanju razmer

3. Razvoj socialne misli

4. Postopno izboljšanje položaja

Drsnica 4:

Težko življenje prvih industrijskih delavcev

- Število mestnih prebivalcev se več kot podvoji
- Propadli mali kmetje, zakupniki, mali obrtniki
- Tekstilna, železarska, premogovniška industrija
- Nov družbeni sloj

→ PROLETARIAT

Drsnica 5:

Teško življenje prvih industrijskih delavcev

- Zelo slabe razmere
- Enoličen delavnik +12h
- Nizke mezde
- Najemniška stanovanja za več družin
- Delajo tudi ženske in otroci
 - https://www.youtube.com/watch?v=pOlvdhmMaOE&ab_channel=TIME 0:00–1:51

Slika 7: Navjalka motka

Slika 8: Otroški delavec v rudniku

Drsnica 6:

Teško življenje prvih industrijskih delavcev

- Porast alkoholizma
- Lakota
- Epidemije nalezljivih bolezni
- Kriminal
- Sekte in kult

Slika 9: Zemljevid točilnic v centralnem Londonu, 1899

Drsnica 7:

Slika 10: Risba uničevanja predilnice konec 18. stoletja

Zahteve po izboljšanju razmer

- Ludizem
- Sindikati
- Čartizem – *Ljudska listina*
 - Splošna moška volilna pravica
 - Proporcionalni volilni okraji
 - Tajno glasovanje
 - Letne parlamentarne volitve
 - Plačilo za poslance
 - Ukinitvev omejevanja pasivne volilne pravice na posest

Drsnica 8:

Razvoj socialne misli

- Utopični socialisti
 - Robert Owen - omejitev delavnika, omejitev otroškega dela, konzumne trgovine za delavce
 - Karl Marx, Friedrich Engels – *Komunistični manifest*

Slika 12: Ownova predilnica bombaža Lanark

Slika 13: Komunistične države 1979–1983

Drsnica 9:

Komunistični manifest

V najnaprednejših deželah pa se bodo vendarle dali uporabiti naslednji ukrepi:

1. ekspropriacija zemljiške lastnine in uporaba zemljiške rente za državne izdatke;
2. visok progresivni davek;
3. odprava dednega prava;
4. zaplemba lastnine vsem emigrantom in upornikom;
5. centralizacija kredita v rokah države s pomočjo narodne banke z državnim kapitalom in izključnim monopolom;
6. centralizacija prometa v rokah države;
7. pomnožitev državnih tovarn, proizvodjalnih orodij, krčenje in izboljševanje zemljišč po enotnem načrtu;
8. enaka delovna obveznost za vse, ustanovitev industrijskih armad, posebno za kmetijstvo;
9. združitev kmetijskih obratov z industrijskimi; izvedba ukrepov, da se postopoma odstrani razlika med mestom in deželo.
10. javna in brezplačna vzgoja vseh otrok. Odprava tovarniškega dela otrok v današnji obliki. Združitev vzgoje z materialno proizvodnjo itd.

Vir: Internetni marksistični arhiv, 2002, <https://www.marxists.org/slovenian/marx-engels/1840s/manifesto/ch02.htm> (24. 11. 2020)

Drsnica 10:

Razvoj socialne misli

- Povezovanje na mednarodni ravni – internacionale
- Prva internacionala 1864
- Druga internacionala 1889 (osemurni delavnik)
- Tretja (komunistična) internacionala 1917

Slika 14: Zasedanje prve internacionale

Drsnica 11:

Slika 15: Prizor iz Pariške komune

Razvoj socialne misli

- Pariška komuna 1871
 - Diktatura proletariata, zaplemba tovarn in delavnic, ločitev cerkve od države, enakopravnost žensk
 - Krvavo zatrta po 2 mesecih
 - https://www.youtube.com/watch?v=xx-jmd1o9nk&ab_channel=TeleSUREnglish

Drsnica 12:

Slika 16: Karikatura boja za proporcionalno razdelitev volilnih okrajev, 1832

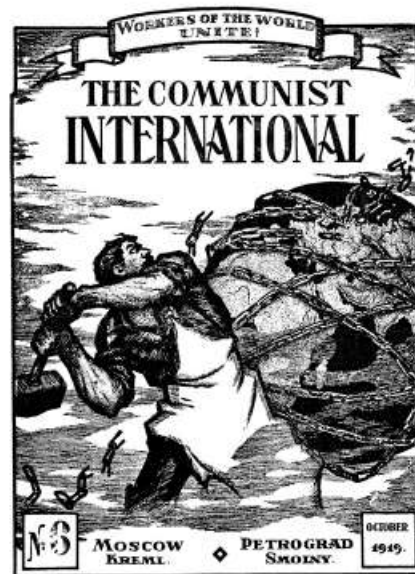
Postopno izboljšanje položaja

- VB 1833
 - Omejitev dela otrok razen v rudnikih
- Zakoni o revnih: najnižje mezde
- Upori po Evropi
 - Tkalci svile 1834 v Lyonu
 - Šlezijski tkalci 1844
- Organizacija v stranke
- Volilna pravica

Drsnica 13:

Postopno izboljšanje položaja

- Reforme
 - Delavska zakonodaja
 - Socialna zakonodaja
 - Zdravstvena zakonodaja
 - Zakoni o varstvu otrok in delavcev
- Razpad gibanja na 2 struji – socialdemokratsko in komunistično

Slika 17: Naslovnica programa 3. internacionale

Drsnica 14:

AVTENTIČNA NALOGA PISMO

Dec. 20. 68.
Dearst Papa,
I will write one line
not to take up your time, to wish
you many happy returns, & to hope
most earnestly that you may have
strength for all your work & be
graced to us for many, many
years. It is very seldom you
are away from us on this oc-
casion, so you will have to
imagine the hopes we would
give you & all our good wishes.

Slika 18: Pismo iz leta 1868

PRILOGA 2: Preverjalni list – prazen

POJAV SOCIALNEGA IN DELAVSKEGA GIBANJA

Preverjalni list

Ime in priimek: _____ Datum: _____ Št. točk: / 20

TEŽKO ŽIVLJENJE PRVIH INDUSTRIJSKIH DELAVCEV

1. Poimenuj na novo nastali delavski razred (1 T) in ga v kratkem sestavku opiši. Napiši, kaj je vplivalo na njegov nastanek (1 T), in navedi vsaj štiri njegove značilnosti (2 T). Na koncu oceni, kako uspešno so se na razmere med delavci odzvali njihovi delodajalci in država (1 T).

Slika 1: Delavci v tovarni kristala, 1880

/ 5 T

ZAHTEVE PO IZBOLJŠANJU RAZMER

1. Dopolni besedilo. Na eno črto spada le ena beseda.

Na poslabšanje razmer so se delavci sprva odzvali z uničevanjem strojev, kar imenujemo _____. Država je te upore _____.

V Veliki Britaniji so se delavci začeli združevati v posebna gibanja, ki jih imenujemo _____, s katerimi so se borili za izboljšanje svojega položaja. V 30. in 40. letih 19. stoletja je londonsko demokratično-socialistično gibanje pripravilo dokument z imenom _____ listina. Podpornike te listine imenujemo _____. Parlament je njihovo peticijo _____.

/ 5 T

RAZVOJ SOCIALNE MISLI

2. Obkroži pravilne trditve, ki veljajo za Marxov in Engelsov *Komunistični manifest*.

- a) Odpraviti je potrebno tovarniško delo otrok v današnji obliki.
- b) Nadzor nad kapitalom naj prevzamejo lastniki tovarn.
- c) Uvesti je potrebno enako delovno obveznost za vse.
- d) Delavci morajo prevzeti nadzor nad sredstvi proizvodnje.
- e) Uvesti je potrebno dedno pravo.
- f) Izenačiti je potrebno razliko med mestom in deželom.

/ 3 T

3. Delavsko gibanje se je začelo povezovati tudi na mednarodni ravni. Dogodke v levem stolpcu poveži z ustreznimi trditvami v desnem stolpcu tako, da številko pred dogodkom napišeš na prazen prostor pred trditvijo.

1	Prva internacionala		Komunistična internacionala.
2	Druga internacionala		Resolucija o osemurnem delavniku
3	Tretja internacionala		1864
4	Pariška komuna		1871

/ 2 T

POSTOPNO IZBOLJŠANJE POLOŽAJA

4. V besedilu, ki govori o izboljšanju položaja delavcev, prečrtaj pet napak in pravilne odgovore napiši nad napačne.

V Veliki Britaniji so k izboljšanju položaja prispevale države oblasti, vendar pa niso omejile dela otrok. S posebnimi zakoni o revnih so začeli določati tudi najvišje mezde. Ker so v slabih razmerah živeli delavci po celi Evropi, je prihajalo do mirnih demonstracij, na primer med tkalci svile v Lyonu in tkalci v Šleziji. Delavstvo se je organiziralo v društva, do začetka 20. stoletja so večinoma pridobili verske pravice, s pridobitvijo več socialnih pravic pa se je izboljšalo tudi njihovo gnotno stanje.

/ 5 T

PRILOGA 3: Preverjalni list – izpolnjen

POJAV SOCIALNEGA IN DELAVSKEGA GIBANJA

Preverjalni list

Ime in priimek: _____

Datum: _____

Št. točk: 20 / 20

TEŽKO ŽIVLJENJE PRVIH INDUSTRIJSKIH DELAVCEV

1. Poimenuj na novo nastali delavski razred (1 T) in ga v kratkem sestavku opiši. Napiši, kaj je vplivalo na njegov nastanek (1 T), in navedi vsaj štiri njegove značilnosti (2 T). Na koncu oceni, kako uspešno so se na razmere med delavci odzvali njihovi delodajalci in država (1 T).

Slika 1: Delavci v tovarni kristala, 1880

Dijak navede poimenovanje: **proletariat**.

Dijak dobi 1 točko za poimenovanje delavskega razreda.

Dijak navede razlog: **industrializacija/industrijska revolucija**, ne pa preseljevanje v mesta.

Dijak dobi 1 točko za razlago, kaj je vplivalo na njegov nastanek.

Dijak navede štiri izmed značilnosti: **delo v tekstilni, železarski ali premogovniški industriji; življenje v slabih razmerah, dolg delavnik, enolično delo, nizke mezde, življenje v najemniških stanovanjih, delali so tudi ženske in otroci; alkoholizem; lakota; epidemije; kriminal; sekte in kultu.**

Dijak dobi 2 točki če navede 4 značilnosti.

Dijak dobi 1,5 točke, če navede 3 značilnosti.

Dijak dobi 1 točko, če navede 2 značilnosti.

Če dijak navede 1 ali 0 značilnosti, dobi 0 točk.

Dijak oceni odziv delodajalcev in države: **Odzvali so se neprimerno/neustrezno, delavcem niso pomagali, so jih še naprej izkoriščali. Štejejo odgovori, pri katerih dijaki označijo odziv kot negativen.**

Dijak dobi 1 točko za vrednotenje.

Primer odgovora:

Na novo nastali delavski razred se imenuje proletariat, nastal je kot posledica industrializacije. Zanj je značilno življenje v slabih razmerah, nizke mezde, alkoholizem in da so delali tudi ženske in otroci. Delodajalci in država so se na razmere odzvali neprimerno, delavcem niso pomagali in so jih še naprej izkoriščali.

ZAHTEV PO IZBOLJŠANJU RAZMER

2. Dopolni besedilo. Na eno črto spada le ena beseda.

Na poslabšanje razmer so se delavci sprva odzvali z uničevanjem strojev, kar imenujemo **ludizem**. Država je te upore **zatrila/zadušila**.

V Veliki Britaniji so se delavci začeli združevati v posebna gibanja, ki jih imenujemo **sindikati**, s katerimi so se borili za izboljšanje svojega položaja. V 30. in 40. letih 19. stoletja je londonsko demokratično-socialistično gibanje pripravilo dokument z imenom **Ljudska listina**. Podpornike te listine imenujemo **čartisti**. Parlament je njihovo peticijo **zavrnil**.

Dijak dobi 5 točk, če pravilno izpolni 6 podatkov.

Dijak dobi 4 točke, če pravilno izpolni 5 podatkov.

Dijak dobi 3 točke, če pravilno izpolni 4 podatkov.

Dijak dobi 2 točki, če pravilno izpolni 3 podatke.

Dijak dobi 1 točko, če pravilno izpolni 2 podatka.

Če dijak navede 1 ali 0 podatkov, dobi 0 točk.

/ 5 T

RAZVOJ SOCIALNE MISLI

3. Obkroži pravilne trditve, ki veljajo za Marxov in Engelsov *Komunistični manifest*.

- a) **Odpraviti je potrebno tovarniško delo otrok v današnji obliki.**
- b) Nadzor nad kapitalom naj prevzamejo lastniki tovarn.
- c) **Uvesti je potrebno enako delovno obveznost za vse.**
- d) **Delavci morajo prevzeti nadzor nad sredstvi proizvodnje.**
- e) Uvesti je potrebno dedno pravo.
- f) **Izenačiti je potrebno razliko med mestom in deželo.**
- g) Znižati je treba število državnih tovarn.

Dijak dobi 3 točke, če pravilno obkroži 4 trditve..

Dijak dobi 2 točki, če pravilno obkroži 3 trditve.

Dijak dobi 1 točko, če pravilno obkroži 2 trditvi.

Če dijak pravilno obkroži 1 ali 0 trditev, dobi 0 točk.

Če so obkroženi 4 pravilni odgovori in 1 napačen, dijak dobi 2 točki.

Če sta ob pravilnih odgovorih obkrožena 2 napačna, dijak dobi 1 točko.

Če so ob pravilnih odgovorih obkroženi 3 napačni, dijak dobi 0 točk.

/ 3 T

4. Delavsko gibanje se je začelo povezovati tudi na mednarodni ravni. Dogodke v levem stolpcu poveži z ustreznimi trditvami v desnem stolpcu tako, da številko pred dogodkom napišeš na prazen prostor pred trditvijo.

1	Prva internacionala	3	Komunistična internacionala.
2	Druga internacionala	4	1871
3	Tretja internacionala	1	1864
4	Pariška komuna	2	Resolucija o osemurnem delavniku.

Dijak dobi 2 točki, če pravilno poveže 4 trditve.

Dijak dobi 1 točko, če pravilno poveže 2 trditvi,

Dijak dobi 0 točk, če pravilno poveže 1 ali 0 trditev.

/ 2 T

POSTOPNO IZBOLJŠANJE POLOŽAJA

5. V besedilu, ki govori o izboljšanju položaja delavcev, prečrtaj pet napak in pravilne odgovore napiši nad napačne.

V Veliki Britaniji so k izboljšanju položaja prispevale države oblasti, vendar pa ~~niso~~ so omejile dela otrok. S posebnimi zakoni o revnih so začeli določati tudi ~~najvišje~~ ~~najnižje~~ mezde. Ker so v slabih razmerah živeli delavci po celi Evropi, je prihajalo do ~~mirnih demonstracij~~ uporov, na primer med tkalci svile v Lyonu in tkalci v Šleziji. Delavstvo se je organiziralo v ~~društva~~ stranke, do začetka 20. stoletja so večinoma pridobili ~~verske pravice~~ volilno pravico, s pridobitvijo več socialnih pravic pa se je izboljšalo tudi njihovo gmotno stanje.

Dijak dobi 5 točk, če pravilno popravi 5 napak.

Dijak dobi 4 točke, če pravilno popravi 4 napake.

Dijak dobi 3 točke, če pravilno popravi 3 napake.

Dijak dobi 2 točki, če pravilno popravi 2 napaki.

Dijak dobi 1 točko, če pravilno popravi 1 napako.

Če dijak ne popravi nobene napake, dobi 0 točki.

/ 5 T

Univerza v Ljubljani
**FILOZOFSKA
FAKULTETA**

Oddelek za zgodovino

Didaktika zgodovine II

UČNA PRIPRAVA:

**KAKŠNO JE BILO VSAKDANJE ŽIVLJENJE NA PREHODU IZ 19. V 20.
STOLETJE?**

IME IN PRIIMEK: Urška Svetina

DATUM: 11. november 2020

I. OSNOVNI PODATKI:

Šola:	Srednja šola	
Razred:	3. letnik	
Datum:	3. december 2020	
Predmet:	Zgodovina	
Učna tema	Širša tema iz učnega načrta:	Razvoj družbe na Slovenskem v 19. stoletju
	Poglavje iz učbenika:	Razvoj družbe na Slovenskem v dolgem 19. stoletju
Učna enota – naslov učne ure:	Kakšno je bilo vsakdanje življenje na prehodu iz 19. v 20. stoletje?	
Učne oblike:	<ul style="list-style-type: none"> – Frontalna učna oblika – Parna učna oblika (tandem) – Individualna učna oblika 	
Učne metode:	<ul style="list-style-type: none"> – Metoda razlage – Metoda razgovora – Metoda dela s slikovnimi viri – Metoda demonstracije gibljivih slik – Metoda dela z gibljivimi slikami – Metoda besedne demonstracije – Metoda dela s pisnimi viri – Metoda izkustvenega učenja (intervju) 	
Učne tehnike:	<ul style="list-style-type: none"> – Tehnika viharjenja možganov 	
Cilji iz učnega načrta:	<p>»Dijaki:</p> <ul style="list-style-type: none"> - raziščejo značilnosti vsakdanjega življenja različnih družbenih skupin na Slovenskem v 19. stoletju; - analizirajo spremembe v družbi na Slovenskem; - ocenijo pomen širjenja mreže šol in izobraževanja za Slovence; /.../ - ključne značilnosti iz slovenske družbene in kulturne zgodovine v 19. stoletju umestijo v ustrezen zgodovinski čas in prostor; /.../ - razvijajo socialne spretnosti pri različnih oblikah sodelovalnega učenja; - razvijajo pozitiven odnos do pomena spoštovanja človekovih pravic, enakosti in demokracije; - razvijajo pozitiven odnos do spoštovanja enakosti med spoloma.« <p>(Učni načrt, 2008, str. 35).</p>	
Cilji učne ure oz. pričakovani učni dosežki	Izobraževalni učni cilji	<p>Ob koncu učne ure učenec zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> - navesti razloge za razmah meščanstva v 19. stoletju; - navesti pomembne slovenske meščane in njihove dosežke;

		<ul style="list-style-type: none"> - opisati, kako je izgledalo šolanje za meščanske; otroke; - navesti, kakšne so razlike med ženskami, ki delajo v tovarnah, meščankami in ženskami na kmetiji; - opisati, kakšna je bila tradicionalna kmečka družina; - navesti, kaj je v kmečki družini imelo največjo vlogo.
	Funkcionalni učni cilji	<p>Ob koncu učne ure učenec zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> - upoštevati navodila učiteljice; - interpretirati slikovno, pisno in video gradivo; - rešiti različne tipe nalog na učno-delovnem listu; - pravilno rešiti preverjalni list; - rešiti avtentično nalogo; - živeto predstaviti avtentično nalogo.
	Vzgojni učni cilji	<p>Ob koncu učne ure učenec zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> - kazati spoštljiv odnos do preteklosti; - kazati spoštljiv odnos do enakopravnosti med spoloma; - kazati spoštljiv odnos do pripadnikov različnih slojev.
Učne etape:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Uvajanje 2. Obravnavanje učne snovi 3. Urjenje 4. Preverjanje 	
Vsebinski poudarki:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rast meščanskega sloja 2. Nova vloga žensk 3. Spreminjanje življenja v kmečkih družinah 	
Učna sredstva:	Učila:	<ul style="list-style-type: none"> – Učbenik (Brodnik, V., Antolič, G., Babič, D., Frantar, Š. (2020) <i>Zgodovina 3. Dolgo 19. stoletje. Učbenik za zgodovino v 3. letniku gimnazij</i>. Ljubljana: Mladinska knjiga. 2020, 280–282.) – PowerPoint z zapisom učne snovi – Učno-delovni list – Preverjalni list
	Učni pripomočki:	<ul style="list-style-type: none"> – LCD projektor – Računalnik – Projekcijsko platno
Medpredmetne povezave z vsebinami:	<ul style="list-style-type: none"> – Slovenščina – učenci komunicirajo v slovenskem jeziku, rešujejo učno-delovni list in preverjalni list v slovenskem jeziku ter pripravijo avtentično nalogo. – Državlјanska vzgoja in etika – učenci spoznavajo neenakost žensk tekem zgodovine in spremljajo njihov boj za enakopravnost. – Sociologija – Spoznavajo različne družbene sloje in njihove privilegije, pravice in prepričanja. 	

	– Angleščina – učenci si ogledajo posnetek o delavkah v tovarnah v angleščini.				
Novi pojmi s pojasnilom:	<p>Patriarhalna družba – družba, kjer so glavni predstavniki družbe moški, ki imajo tudi vso avtoriteto.</p> <p>Emancipacija žensk – pridobitev enakopravnega položaja žensk.</p> <p>Družbena stratifikacija – razdeljenost družbe, ljudi na družbene sloje.</p>				
Viri in literatura za učno pripravo:	<table border="1"> <tr> <td>Učni načrt</td> <td> <p><i>Učni načrt. Program splošna gimnazija. Zgodovina. (2008). Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo: http://eportal.mss.edus.si/msswww/programi2018/programi/media/pdf/un_gimnazija/un_zgodovina_280_ur_gimn.pdf (Dostop: 18. 11. 2020)</i></p> </td> </tr> <tr> <td>Učna priprava</td> <td> <p>Brodnik, V., Antolič, G., Babič, D., Frantar, Š. (2020). <i>Zgodovina 3. Dolgo 19. stoletje. Učbenik za zgodovino v 3. letniku gimnazij</i>. Ljubljana: Mladinska knjiga. 2020, 280–282.</p> <p>Cvirn, J., Studen, A. (2012). <i>Zgodovina 3. Učbenik za tretji letnik gimnazije</i>. Ljubljana: DZS, str. 179–182, 200–205, 210–212, 223–227.</p> <p>Zelnik D. (ur). (2007). <i>Zgodovina</i>. Tržič: Učila International, str. 103, 203, 280, 425.</p> <p>Pucer, M. (ur). (2009). <i>Zgodovina. Velika ilustrirana enciklopedija</i>. Ljubljana: Mladinska knjiga, str. 292–295, 322–325, .</p> <p>Women and work in the 19th century. (b.d) Pridobljeno s https://www.striking-women.org/module/women-and-work/19th-and-early-20th-century (Dostop: 21. 11. 2020)</p> <p>Osmanagič, D. (2017) <i>Tobačna tovarna v Ljubljani</i>. Pridobljeno s https://zgodovinanadlani.si/tobacna-tovarna-v-ljubljani/ (Dostop: 20. 11. 2020)</p> <p>Gorup plemeniti Slavinski, Josip (1834–1912). (b.d.) Pridobljeno s https://www.slovenska-biografija.si/oseba/sbi209263/ (Dostop: 20. 11. 2020)</p> <p>Hočevar, Martin (1810–1886). (b.d.) Pridobljeno s https://www.slovenska-biografija.si/oseba/sbi233358/ (Dostop: 20. 11. 2020)</p> </td> </tr> </table>	Učni načrt	<p><i>Učni načrt. Program splošna gimnazija. Zgodovina. (2008). Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo: http://eportal.mss.edus.si/msswww/programi2018/programi/media/pdf/un_gimnazija/un_zgodovina_280_ur_gimn.pdf (Dostop: 18. 11. 2020)</i></p>	Učna priprava	<p>Brodnik, V., Antolič, G., Babič, D., Frantar, Š. (2020). <i>Zgodovina 3. Dolgo 19. stoletje. Učbenik za zgodovino v 3. letniku gimnazij</i>. Ljubljana: Mladinska knjiga. 2020, 280–282.</p> <p>Cvirn, J., Studen, A. (2012). <i>Zgodovina 3. Učbenik za tretji letnik gimnazije</i>. Ljubljana: DZS, str. 179–182, 200–205, 210–212, 223–227.</p> <p>Zelnik D. (ur). (2007). <i>Zgodovina</i>. Tržič: Učila International, str. 103, 203, 280, 425.</p> <p>Pucer, M. (ur). (2009). <i>Zgodovina. Velika ilustrirana enciklopedija</i>. Ljubljana: Mladinska knjiga, str. 292–295, 322–325, .</p> <p>Women and work in the 19th century. (b.d) Pridobljeno s https://www.striking-women.org/module/women-and-work/19th-and-early-20th-century (Dostop: 21. 11. 2020)</p> <p>Osmanagič, D. (2017) <i>Tobačna tovarna v Ljubljani</i>. Pridobljeno s https://zgodovinanadlani.si/tobacna-tovarna-v-ljubljani/ (Dostop: 20. 11. 2020)</p> <p>Gorup plemeniti Slavinski, Josip (1834–1912). (b.d.) Pridobljeno s https://www.slovenska-biografija.si/oseba/sbi209263/ (Dostop: 20. 11. 2020)</p> <p>Hočevar, Martin (1810–1886). (b.d.) Pridobljeno s https://www.slovenska-biografija.si/oseba/sbi233358/ (Dostop: 20. 11. 2020)</p>
Učni načrt	<p><i>Učni načrt. Program splošna gimnazija. Zgodovina. (2008). Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo: http://eportal.mss.edus.si/msswww/programi2018/programi/media/pdf/un_gimnazija/un_zgodovina_280_ur_gimn.pdf (Dostop: 18. 11. 2020)</i></p>				
Učna priprava	<p>Brodnik, V., Antolič, G., Babič, D., Frantar, Š. (2020). <i>Zgodovina 3. Dolgo 19. stoletje. Učbenik za zgodovino v 3. letniku gimnazij</i>. Ljubljana: Mladinska knjiga. 2020, 280–282.</p> <p>Cvirn, J., Studen, A. (2012). <i>Zgodovina 3. Učbenik za tretji letnik gimnazije</i>. Ljubljana: DZS, str. 179–182, 200–205, 210–212, 223–227.</p> <p>Zelnik D. (ur). (2007). <i>Zgodovina</i>. Tržič: Učila International, str. 103, 203, 280, 425.</p> <p>Pucer, M. (ur). (2009). <i>Zgodovina. Velika ilustrirana enciklopedija</i>. Ljubljana: Mladinska knjiga, str. 292–295, 322–325, .</p> <p>Women and work in the 19th century. (b.d) Pridobljeno s https://www.striking-women.org/module/women-and-work/19th-and-early-20th-century (Dostop: 21. 11. 2020)</p> <p>Osmanagič, D. (2017) <i>Tobačna tovarna v Ljubljani</i>. Pridobljeno s https://zgodovinanadlani.si/tobacna-tovarna-v-ljubljani/ (Dostop: 20. 11. 2020)</p> <p>Gorup plemeniti Slavinski, Josip (1834–1912). (b.d.) Pridobljeno s https://www.slovenska-biografija.si/oseba/sbi209263/ (Dostop: 20. 11. 2020)</p> <p>Hočevar, Martin (1810–1886). (b.d.) Pridobljeno s https://www.slovenska-biografija.si/oseba/sbi233358/ (Dostop: 20. 11. 2020)</p>				

PowerPoint

Drsnica 1: Gospodarstvo Moderne industrijske dobe 19.stoletje. [fotografija].
<https://www.thinglink.com/scene/705289822473814016> (Dostop: 25. 11. 2020)

Drsnica 2: Kranjska iz 19. stoletja v slikah. [fotografija]. <https://citymagazine.si/dr-matija-zargi-kranjska-iz-19-stoletja-v-slikah/> (Dostop: 25. 11. 2020)

An early telephone. Late 19th century. [fotografija].
<https://www.alamy.com/stock-photo-an-early-telephone-late-19th-century-51083143.html>
(Dostop: 25. 11. 2020)

Ženski stanovi v 19. stoletju. [slika]. Cvirn, J., Studen, A. (2012). *Zgodovina 3. Učbenik za tretji letnik gimnazije*. Ljubljana: DZS, 210.

Codellijev prvi avto, model. [fotografija].
https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/c/cf/Benz_velo_comfortabile.jpg (Dostop: 25. 11. 2020)

Prva industrijska revolucija. [fotografija].
<http://kolicmislav.com/2016/09/08/prva-industrijska-revolucija/> (Dostop: 25. 11. 2020)

Drsnica 5: Razglednica Ljubljane, 1912. [slika].
<http://zal-lj.splet.arnes.si/domaca-stran-1/galerija/>
(Dostop: 25. 11. 2020)

Drsnica 6: Martin Hočevar, portret. [slika].
https://sl.wikipedia.org/wiki/Martin_Ho%C4%8Dev ar#/media/Slika:Martin_Ho%C4%8Devar.jpg
(Dostop: 25. 11. 2020)

Josip Gorup pl. Slavinjski. [Slika].
<https://www.casnik.si/na-danasnji-dan-josip-gorup-pl-slavinjski/> (Dostop: 25. 11. 2020)

Drsnica 7: Ivan Kozler. [Slika].
https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/6/6b/Kozler_Ivan.jpg (Dostop: 25. 11. 2020)

Peter Kozler. [Slika].
<https://si.aleteia.org/2018/01/25/pozabljeni->

[slovinci-ki-so-zgradili-slovensko-industrijo/](#)

(Dostop: 25. 11. 2020)

Zemljevid slovenske dežele in pokrajin, 1852, izdan 1861. [Zemljevid].

[https://sl.wikipedia.org/wiki/Peter_Kozler#/media/Slika:Zemljevid slovenske de%C5%BEEele in pokrajin \(Original\).jpg](https://sl.wikipedia.org/wiki/Peter_Kozler#/media/Slika:Zemljevid_slovenske_de%C5%BEEele_in_pokrajin_(Original).jpg) (Dostop: 25. 11. 2020)

Drsnica 8: Ivan Hribar, portret Ivane Kobilca (okoli 1920-26), Mestni muzej, Ljubljana. [Slika].

[https://sl.wikipedia.org/wiki/Ivan_Hribar#/media/Slika:HribarIvan\(Kobilca\).jpg](https://sl.wikipedia.org/wiki/Ivan_Hribar#/media/Slika:HribarIvan(Kobilca).jpg) (Dostop: 25. 11. 2020)

Drsnica 9: Samuel Goodrich, Fireside Education. [slika].

[https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/3/30/Fireside Education frontispiece.jpg](https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/3/30/Fireside_Education_frontispiece.jpg) (Dostop: 25. 11. 2020)

Drsnica 10: The English Club. (18. april 2020) *North and South 2004 BBC 2/5*. [video].

<https://www.youtube.com/watch?v=IF1tmAzKmUg> (Dostop: 26. 11. 2020)

Drsnica 11: Industry, female workers, factory, Birmingham, wood engraving, 1851. [Slika].

<https://www.alamy.com/stock-photo-industry-female-workers-factory-birmingham-wood-engraving-1851-28826537.html> (Dostop: 26. 11. 2020)

Drsnica 12: Kobilica, Ivana. Likarice. [Slika].

[https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/0/09/Ivana Kobilca - Likarice.jpg](https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/0/09/Ivana_Kobilca_-_Likarice.jpg) (Dostop: 26. 11. 2020)

Drsnica 13: Vesel, Fran. Dnevna soba na Gorenjskem. [Fotografija].

<https://www.pinterest.com/pin/228135537354427964/> (Dostop: 26. 11. 2020)

Janez Evangelist Krek o vlogi moškega v družbi in družini [citāt]. Brodnik, V., Antolič, G., Babič, D., Frantar, Š. (2020). *Zgodovina 3. Dolgo 19. stoletje. Učbenik za zgodovino v 3. letniku gimnazij*. Ljubljana: Mladinska knjiga. 2020, 282.

Učno-delovni list	<p><u>Literatura za pripravo:</u></p> <p>Brodnik, V., Antolič, G., Babič, D., Frantar, Š. (2020). <i>Zgodovina 3. Dolgo 19. stoletje. Učbenik za zgodovino v 3. letniku gimnazij</i>. Ljubljana: Mladinska knjiga. 2020, 280–282.</p>
Preverjalni list	<p><u>Literatura za pripravo:</u></p> <p>Brodnik, V., Antolič, G., Babič, D., Frantar, Š. (2020). <i>Zgodovina 3. Dolgo 19. stoletje. Učbenik za zgodovino v 3. letniku gimnazij</i>. Ljubljana: Mladinska knjiga. 2020, 280–282.</p> <p>Zelnik D. (ur). (2007). <i>Zgodovina</i>. Tržič: Učila International, str. 280, 425.</p> <p><u>Naloga 3: (Urniki meščanskega otroka):</u> Cvirn, J., Studen, A. (2012). <i>Zgodovina 3. Učbenik za tretji letnik gimnazije</i>. Ljubljana: DZS, 210.</p>

II. POTEK UČNE URE

UVODNI DEL: UVAJANJE

ČAS	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE	UČILA
4 minute	<p><i>Pozdravljeni!</i> <i>Danes si bomo pogledali, kakšno je bilo vsakdanje življenje na prehodu iz 19. v 20. stoletje. Poseben poudarek bomo namenili slovenskim deželam in posameznim slojem prebivalstva, ki so živeli v tem času. Preden pa začnemo z obravnavo snovi, boste glavne značilnosti dolgega 19. stoletja skušali ugotoviti sami. Na drsnici boste videli različne fotografije in slike, potem pa boste skušali s tehniko viharjenja možganov naštet čim več značilnosti vsakdanjega življenja v temu obdobju.</i></p>	Poslušajo.	Frontalna učna oblika. Metoda razlage.	Drsnica 1.
	<p>Slike pokažem eno za drugo in naključno sprašujem učence o njihovih idejah, asociacijah.</p>	Učenci delijo svoje ideje: <i>telefon,</i> <i>tehnološki napredek,</i> <i>tovarne,</i> <i>zaposlovanje žensk,</i> <i>avtomobili,</i> <i>železnica,</i> <i>vlak, pravice žensk,</i> <i>stratifikacija žensk...</i>	Frontalna učna oblika. Tehnika viharjenja možganov.	Drsnica 2.
	<p><i>Sedaj smo se malo ogreli in bomo lažje nadaljevali v pravo smer. Za lažje spremljanje ure, vam bom razdelila tudi učno-delovne liste, ki bodo služili tudi kot zapis vaše snovi, zato si ga prosim ustrezno shranite, saj vam bo prišel prav pri</i></p>	Poslušajo.	Frontalna učna oblika. Metoda razlage.	Učno-delovni list (Priloga 2).

<p><i>samostojnem učenju in ponavljanju učne snovi.</i> Učencem podam učno-delovne liste, da si jih razdelijo med seboj.</p> <p><i>Poglejmo si še današnje vsebinske poudarke. To so:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> <i>1. Rast meščanskega sloja</i> <i>2. Nova vloga žensk</i> <i>3. Spreminjanje življenja v kmečkih družinah</i> 	<p>Prejmejo delovne liste.</p> <p>Poslušajo.</p>		<p>Drsnica 3.</p>
<p><i>Na koncu učne ure boste znali:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <i>- navesti razloge za razmah meščanstva v 19. stoletju;</i> <i>- navesti pomembne slovenske meščane in njihove dosežke;</i> <i>- opisati, kako je izgledalo šolanje meščanskih otrok;</i> <i>- navesti, kakšne so razlike med ženskami, ki delajo v tovarnah, meščankami in ženskami na kmetiji;</i> <i>- opisati, kakšna je bila tradicionalna kmečka družina;</i> <i>- navesti, kaj je v kmečki družini imelo največjo vlogo.</i> 	<p>Poslušajo.</p>	<p>Frontalna učna oblika. Metoda razlage.</p>	<p>Drsnica 4.</p>

GLAVNI DEL: OBRAVNAVANJE UČNE SNOVI / URJENJE IN SPROTNO PONAVLJANJE ALI SPROTNO PREVERJANJE

1. VSEBINSKI POUDAREK: Rast meščanskega sloja	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE	UČILA
7 minut	<p><i>Najprej se bomo posvetili meščanstvu in razlogom za njihov razmah v tem obdobju.</i></p> <p><i>Mesta so bila že od nekdaj zelo privlačna za priseljevanje, že od srednjega veka naprej, saj so prebivalci mest uživali določene privilegije in svobodo. V 19. stoletju pa je prebivalstvo mest doživelo pravi razcvet. Razlogi za to tičijo v razmahu industrializacije v mestih, ustanavljanju večjih industrijskih obratov, podjetništvu, izobraževanju in iskanju zaposlitve.</i></p> <p><i>Vsi ti dejavniki so pripeljali do rasti meščanstva, ta sloj pa je imel veliko vlogo tudi v politiki.</i></p> <p><i>Prav tako so se začele ustanavljati pomembne ustanove, ki so jih vodili nekateri izmed takrat najbolj bogatih in znanih Slovencev.</i></p> <p><i>Ali morda kdo pozna kakšnega pomembnega slovenskega meščana iz tistega časa?</i></p>	<p>Poslušajo.</p> <p>Poslušajo.</p> <p>Odgovorijo: <i>Peter Kozler, Ivan Hribar, Anton Codelli...</i></p>	<p>Frontalna učna oblika. Metoda razlage.</p> <p>Metoda razgovora.</p>	Drsnica 5.
	<p><i>Nekaj izmed teh meščanov bomo tudi spoznali, saj so bili izjemnega pomena za razvoj slovenskega meščanstva, gospodarstva in politike.</i></p> <p><i>Prvi je Josip Gorup, ki je bil zelo pomemben poslovnež, mecen in politik. Ukvarjal se je z gradnjo železnic, med drugimi je bil zaslužen za odsek železnice med Mariborom in Celovcem. Bil je eden izmed</i></p>	<p>Poslušajo.</p> <p>Poslušajo.</p>	<p>Frontalna učna oblika. Metoda razlage.</p>	Drsnica 6.

<p><i>ustanoviteljev predilnice v Ajdovščini in pod njegovim okriljem je nastala tudi Ljubljanska kreditna banka. Nekateri ocenjujejo, da naj bi bil Gorup najpremožnejši Slovenec vseh časov.</i></p> <p><i>Naslednji je Martin Hočevnar, ki se je ukvarjal s trgovino z vinom, gradnjo železnic in gradbenimi deli pri regulaciji Save. Bil je tudi velik podpornik šolstva, zato je dal zgraditi meščansko šolo na Krškem.</i></p> <p><i>Sledijo trije bratje Ivan, Josip in Peter Kozler. Ivan je bil pomemben politik, Josip pomemben pravnik, Peter pa je bil prav tako pravnik in lastnik pivovarne v Tivoliju, ki se je ohranila vse do danes.</i></p> <p><i>Morda kdo ve, katera pivovarna bi bila to?</i></p> <p><i>Peter je bil prav tako zaslužen za prvi zemljevid, kjer so bili v en prostor združeni vsi Slovenci, ki smo ga videli že, ko smo obravnavali obdobje po letu 1848.</i></p> <p><i>Eden izmed najpomembnejših politikov je bil Ivan Hribar, ki je konec 19. stoletja postal tudi ljubljanski župan. Najbolj je bil zaslužen za prenovo Ljubljane po velikem ljubljanskem potresu, ki se je zgodil na veliko noč leta 1895. Takrat je bilo poškodovanih okoli 20 % vseh stavb v Ljubljani. Kot zanimivost vam lahko povem, kako je Hribar pridobil sredstva za obnovo Ljubljane. Ko so prišli izvidniki iz Dunaja, da bi si ogledali popotresno škodo, je dal Hribar zaukazati, da vse stavbe podprejo z lesenimi tramovi, da bi škoda izgledala še hujša, kot je bila v resnici. Tako je pridobil veliko</i></p>	<p>Poslušajo.</p> <p>Odgovorijo: Union.</p> <p>Poslušajo.</p>	<p>Metoda razgovora.</p> <p>Metoda razlage.</p>	<p>Drsnica 7.</p> <p>Drsnica 8.</p>
---	---	---	-------------------------------------

	<p><i>več denarja za prenovo, vendar pa ravno zaradi popotresne obnove v Ljubljani ne beležimo nobene stavbe iz srednjega veka.</i></p>			
	<p><i>Razlog, zakaj se je veliko meščanom uspelo prebiti med vplivni del prebivalstva, je bila njihova izobrazba, na katero so polagali zelo veliko pažnje. Izobrazba je pomenila boljšo prihodnost otrok tako za meščanstvo, kot tudi za kmečko prebivalstvo.</i></p> <p><i>Meščanstvo je svoje otroke največkrat šolalo doma, zasebno, kjer so imeli strog urnik, ki je trajal od jutra do večera. Prav tako so se razlikovali predmeti med fanti in deklicami.</i></p> <p><i>Poglejte sliko na drsnici in z njeno pomočjo skušajte ugotoviti, kakšni predmeti so prednjačili pri deklicah? Poslušam, namigujem in potrdim pravilne odgovore.</i></p> <p><i>Kaj pa pri fantih?</i></p>	<p>Poslušajo.</p> <p>Odgovorijo: <i>gospodinjstvo, šivanje, vadba inštrumentov.</i></p> <p><i>Poslovni predmeti, tehnični predmeti.</i></p>	<p>Frontalna učna oblika. Metoda razlage.</p> <p>Metoda dela s slikovnimi viri.</p>	<p>Drsnica 9.</p>
	<p><i>Sedaj bomo s pomočjo vaših učno-delovnih listov sproti preverili, kaj ste si zapomnili.</i></p> <p>Učence kličem naključno, da preberejo nalogo na učno-delovnem listu in odgovor. Če učenec ne pozna pravilnega odgovora, pokličem naslednjega ali pa prosim za prostovoljca.</p>	<p>Poslušajo.</p> <p>Poslušajo, odgovarjajo na vprašanja in si zapisujejo pravilne odgovore.</p>	<p>Frontalna učna oblika. Metoda razlage.</p> <p>Metoda razgovora.</p>	<p>Priloga 2.</p>

2. VSEBINSKI POUDAREK: Nova vloga žensk	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE	UČILA
7 minut	<p><i>Sedaj se bomo posvetili ženskemu delu prebivalstva in skušali ugotoviti, kakšne spremembe so ženske doživljale. Za začetek tega poudarka si bomo pogledali kratek posnetek, ki prikazuje eno izmed glavnih sprememb, ki so jo doživele ženske v tem času.</i></p> <p>Pokažem posnetek na drsnici.</p>	<p>Poslušajo.</p> <p>Gledajo posnetek.</p>	<p>Frontalna učna oblika. Metoda razlage.</p> <p>Metoda demonstracije gibljivih slik.</p>	Drsnica 10.
	<p><i>O čem se pogovarjajo ženske.</i></p> <p><i>Kje pa te ženske delajo?</i></p> <p><i>Ali je to novost, da ženske delajo v tovarni?</i></p> <p><i>Ali pa so bile ženske zato bolj enakovredne?</i></p> <p><i>Zakaj pa ne?</i></p>	<p>Odgovorijo: o delu.</p> <p>V tovarni.</p> <p>Ja.</p> <p>Ne.</p> <p>Denar morajo še vedno dajati moškim, njihova plača je manjša, še vedno nimajo volilne pravice.</p>	<p>Frontalna učna oblika. Metoda dela z gibljivimi slikami.</p>	
	<p><i>Ker so se v 19. stoletju vedno bolj ustanavljali industrijski objekti, je potreba po delovni sili vedno bolj rasla. Zato so začeli zaposlovati tudi ženske, ki so predvsem delale v tovarnah s tekstilom.</i></p> <p><i>V Ljubljani so delale v eni izmed največjih tovarn v Avstro-Ogrski.</i></p>	<p>Poslušajo.</p>	<p>Frontalna učna oblika. Metoda razlage.</p>	Drsnica 11.

<p><i>Morda kdo ve, katera je bila ta tovarna?</i></p> <p><i>V Tobačni tovarni so bolj pogosto zaposlovali ženske, kot pa moške, zato se jih je prijelo ime »cigararke,« veljale pa so za bolj primerne pri opravljanju tega dela.</i></p> <p><i>Zakaj pa menite, da so bile ženske videne kot bolj primerne za to delo?</i></p>	<p>Odgovorijo: <i>Tobačna tovarna.</i></p> <p><i>So bolj spretni z rokami, imajo majhne roke.</i></p>	<p>Metoda razgovora.</p> <p>Metoda razlage.</p> <p>Metoda razgovora.</p>	
<p><i>Ženske, ki so delale v tovarnah, so bile izpostavljene hudim naporom in onesnaženemu okolju, ki je v veliko primerih načelo njihovo zdravje. Prav tako so bile praviloma za svoje delo plačane manj kot moški, vendar pa delavci v tovarnah v večini niso imeli osnovnih delavskih pravic, kot jih poznamo danes.</i></p> <p><i>So pa delavke v Tobačni bile bolje plačane, kot v preostalih tovarnah v Ljubljani, prav tako pa naj bi bile upravičene do nekaj dni dopusta, bolniškega staža in kasneje celo pokojnine.</i></p> <p><i>Kljub temu pa je bilo zaposlovanje eden izmed prvih korakov k emancipaciji žensk, saj so postale tudi zadolžene za služenje denarja in ne le za družino in dom.</i></p>	<p>Poslušajo.</p>	<p>Frontalna učna oblika. Metoda razlage.</p>	<p>Drsnica 11.</p>
<p><i>Seveda pa niso bile vse ženske delavke. Nekateri so bile tudi žene premožnih moških, ki so si lahko privoščile kaj več, kot je na primer služinčad. Stratifikacija oz. razslojenost se je videla tudi med ženskami samimi, kar si bomo sedaj pogledali.</i></p> <p><i>Pokažem sliko Ivane Kobilice z naslovom Likarice.</i></p>	<p>Poslušajo.</p>	<p>Frontalna učna oblika. Metoda razlage.</p>	<p>Drsnica 12.</p>

<p><i>Oglejte si sliko. Katera dva tipa žensk sta prikazana?</i></p> <p><i>V čem pa je razlika med njima?</i></p> <p><i>Slika prikazuje enega izmed primerov, ko so bile ženske tudi delodajalke. Na sliki vidite v ospredju služinčad, ki dela, in njihove delodajalke, ki kramljajo in se zabavajo v ozadju. Kljub temu pa tudi premožnejše ženske niso bile popolnoma samostojne, saj še niso imele volilne pravice, pravno so bile last moških in dolgo časa so jim bila zaprta vrata fakultet.</i></p>	<p>Odgovorijo: <i>služabnice in premožnejše ženske.</i></p> <p><i>Služabnice delajo, premožnejše ženske se pa pogovarjajo, uživajo.</i></p>	<p>Metoda dela s slikovnimi viri.</p> <p>Metoda razlage.</p>	
<p><i>Sedaj pa bomo s pomočjo vaših učno-delovnih listov sprti preverili, vaše znanje.</i></p> <p>Učence kličem naključno, da preberejo nalogo na učno-delovnem listu in odgovor. Če učenec ne pozna pravega odgovora, pokličem naslednjega ali pa prosim prostovoljca.</p>	<p>Poslušajo.</p> <p>Poslušajo, odgovarjajo na vprašanja in si zapisujejo odgovore.</p>	<p>Frontalna učna oblika. Metoda razlage.</p> <p>Metoda razgovora.</p>	<p>Priloga 2.</p>

3. VSEBINSKI POUDAREK: Spreminjanje življenja v kmečkih družinah	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE	UČILA
17 minut	<p><i>Sedaj si bomo pa še pogledali, kaj se je dogajalo s kmečkim prebivalstvom? Tudi tukaj so se dogajale spremembe, ki pa so bile veliko počasnejše, kot pa v mestih. Družina je bila veliko bolj tradicionalna, torej moški so skrbeli za kmetijo, ženske pa za gospodinjstvo in otroke. Prav tako je pomembno vlogo v vsakdanjem življenju imela vera. Eden izmed duhovnikov, ki se je prebil tudi med politike, je bil Janez Evangelist Krek. Krek je bil med kmečkim prebivalstvom zelo priljubljen. Preberite njegov citat. Izberem učenca, da citat prebere naglas.</i></p> <p><i>O čem mislite, da govori citat?</i></p> <p><i>Čemu je bil Krek torej naklonjen?</i></p> <p><i>Patriarhalna družba je na čelo družbe postavljala moške, ki so imeli vso avtoriteto. Kako pa je temu danes? Imajo moški še vedno vso avtoriteto?</i></p>	<p>Poslušajo.</p> <p>Preberejo oz. poslušajo.</p> <p>Odgovorijo: <i>O vodilni vlogi cerkve in očeta v družini.</i></p> <p><i>Patriarhalni družbi.</i></p> <p><i>Ne, ženske imajo danes bolj enakopravno vlogo, vendar so še vedno v nekaterih primerih zapostavljene, spregledane.</i></p>	<p>Frontalna učna oblika. Metoda razlage.</p> <p>Metoda besedne demonstracije.</p> <p>Metoda dela s pisnimi viri.</p>	Drsnica 13.

<p><i>Še zadnjič bomo s pomočjo vaših učno-delovnih listov sproti preverili, kaj ste si zapomnili.</i></p> <p>Učence kličem naključno, da preberejo nalogo na učno-delovnem listu in odgovor. Če učenec ne pozna pravilnega odgovora, pokličem naslednjega ali pa prosim prostovoljca.</p>	<p>Poslušajo.</p> <p>Poslušajo, odgovarjajo na vprašanja in si zapisujejo odgovore.</p>	<p>Frontalna učna oblika. Metoda razlage.</p> <p>Metoda razgovora.</p>	<p>Priloga 2.</p>
<p><i>Sedaj, ko smo si pogledali različne tipe prebivalstva in smo spoznali ljudi iz 19. stoletja, ki so različnega spola, starosti in ki imajo različno izobrazbo, pa se boste poskusili vživeti v te osebe. Na vaših učno-delovnih listih imate prostor za posebno, avtentično nalogo.</i></p> <p><i>Razdelite se v pare oz. vas bom jaz razdelila.</i></p> <p><i>Na vaših učno-delovnih listih imate na izbiro štiri osebe. Izberite si eno izmed oseb in izvedite intervju s to osebo. Eden v paru naj se vživi v vlogo osebe iz preteklosti, drugi pa naj tej osebi postavlja vprašanja. Pri izvedbi intervjuja naj vam bodo v pomoč vaši učno-delovni listi, kjer imate zapis snovi in glavne značilnosti, o katerih smo govorili.</i></p> <p><i>Za nalogo imate 7 minut časa, na koncu pa bom prosila dva para, da bosta intervju tudi izvedla, zato si jih prosim zapišite na vaše liste. Primer intervjuja bo tudi na drsnici, da boste lažje opravili vašo nalogo. Začnite.</i></p>	<p>Poslušajo.</p> <p>Razdelijo se v pare.</p> <p>Poslušajo navodila.</p>	<p>Frontalna učna oblika. Metoda razlage.</p>	<p>Drsnica 14.</p> <p>Priloga 2.</p>

<p>Krožim po razredu in spremljam napredek dijakov pri izvedbi intervjuja. Na drsnici je tudi primer intervjuja, s katerim si učenci lahko pomagajo.</p>	<p>Dijaki izvajajo intervju in si ga zapisujejo na učno-delovne liste.</p>	<p>Parna učna oblika. Metoda izkustvenega učenja.</p>	<p>Drsnica 15.</p>
<p><i>Čas se je iztekel. Prosim, da prva dvojica doživeto izvede intervju.</i></p> <p>Določim eno izmed dvojic, da izvede intervju.</p> <p><i>Sedaj pa prosim še drugo dvojico, da doživeto izvede intervju.</i></p> <p>Določim drugo dvojico, da izvede intervju.</p>	<p>Poslušajo.</p> <p>Prva dvojica izvede intervju.</p> <p>Druga dvojica izvede intervju.</p>	<p>Frontalna učna oblika. Metoda razlage.</p> <p>Metoda izkustvenega učenja (doživeta izvedba intervjuja)</p>	<p>Priloga 2.</p>

ZAKLJUČNI DEL: ZAKLJUČNO PONAVLJANJE ALI PREVERJANJE

ČAS	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE	UČILA
10 minut	<p><i>Sedaj nam preostane še zaključno preverjanje vašega znanja, da vidimo, če ste usvojili današnje zastavljene cilje.</i></p> <p><i>Prosim, da z vaših miz pripravite vse, razen pisala za reševanje lista.</i></p> <p><i>Razdelila vam bom preverjalne liste, ki jih rešujete sami.</i></p> <p>Razdelim delovne liste.</p> <p><i>Za reševanje boste imeli 5 minut časa. Potem pa bomo skupaj preverili, kako ste se odrezali. Začnite z reševanjem.</i></p>	<p>Poslušajo.</p> <p>Prejmejo delovne liste.</p> <p>Poslušajo.</p>	<p>Frontalna učna oblika.</p> <p>Metoda razlage.</p>	<p>Drsnica 16. Preverjalni list (Priloga 4).</p>
	<p>Krožim po razredu, spremljam napredek učencev, pazim, da ne prepisujejo eden od drugega.</p>	<p>Rešujejo preverjalni list.</p>	<p>Individualna učna oblika.</p>	<p>Drsnica 16. Preverjalni list (Priloga 4).</p>
	<p><i>Čas se je iztekel, prosim prenehajte z reševanjem.</i></p> <p><i>Preverjalne liste si zamenjajte s sosedom, ki bo vaše odgovore tudi ocenil. Skupaj bomo preverili vaše odgovore, vsak naj prebere nalogo in odgovor.</i></p>	<p>Poslušajo.</p> <p>Zamenjajo preverjalne liste s sosedom in se pripravijo na pregledovanje.</p>	<p>Frontalna učna oblika.</p> <p>Metoda razlage.</p>	
	<p>Naključno kličem dijake, ki preberejo navodila in svoje odgovore.</p> <p>Odgovore spremljam, če je potrebno, jih popravim, jim odgovor razložim ali pa jim podam pravilni odgovor. Dodatno jim pojasnim točkovanje, pravilni odgovori in razlaga točkovanja pa se nahajajo tudi na drsnici za lažje spremljanje pri dijakih.</p>	<p>Dijaki berejo naloge in odgovore.</p>	<p>Frontalna učna oblika.</p> <p>Metoda razgovora.</p>	<p>Priloga 54. Drsnice 17–22.</p>

<p><i>Tako smo z današnjo učno uro zaključili. Danes smo spoznali vsakdanje življenje na prehodu iz 19. v 20. stoletje v slovenskih deželah. Ob koncu ure ugotavljam, da znate (ocenim z zelo dobro, dobro ali slabo):</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>navesti razloge za razmah meščanstva v 19. stoletju;</i> - <i>navesti pomembne slovenske meščane in njihove dosežke;</i> - <i>opisati, kako je izgledalo šolanje meščanskih otrok;</i> - <i>navesti, kakšne so razlike med ženskami, ki delajo v tovarnah, meščankami in ženskami na kmetiji;</i> - <i>opisati, kakšna je bila tradicionalna kmečka družina;</i> - <i>navesti, kaj je v kmečki družini imelo največjo vlogo.</i> 	<p>Poslušajo.</p>	<p>Frontalna učna oblika. Metoda razlage.</p>	<p>Drsnica 23.</p>
---	-------------------	---	--------------------

III. SEZNAM PRILOG

PRILOGA 1 :	PowerPoint predstavitev z zapisom učne snovi
PRILOGA 2 :	Učno-delovni list – prazen
PRILOGA 3 :	Učno-delovni list – rešen
PRILOGA 4:	Preverjalni list – prazen
PRILOGA 5:	Preverjalni list – rešen

PRILOGA 1: PowerPoint predstavitev z zapisom učne snovi

Drsnica 1

KAKŠNO JE BILO VSAKDANJE ŽIVLJENJE NA
PREHODU IZ 19. V 20. STOLETJE

Urška Svetina

Drsnica 2

Drsnica 3

VSEBINSKI POUDARKI

1. Rast meščanskega sloja
2. Nova vloga žensk
3. Spreminjanje življenja v kmečkih družinah

Drsnica 4

Na koncu učne ure boste znali:

- *navesti razloge za razmah meščanstva v 19. stoletju;*
- *navesti pomembne slovenske meščane in njihove dosežke;*
- *opisati, kako je izgledalo šolanje za meščanske otroke;*
- *navesti, kakšne so razlike med ženskami, ki delajo v tovarnah, meščankami in ženskami na kmetiji;*
- *opisati, kakšna je bila tradicionalna kmečka družina;*
- *navesti, kaj je v kmečki družini imelo največjo vlogo.*

Drsnica 5

Ljubljana 1. RAST MEŠČANSKEGA SLOJA

- Mesta so bila vedno privlačne destinacije.
- Razmah so omogočili:
 - Razmah industrializacije;
 - Ustanavljanje industrijskih obratov;
 - Podjetništvo;
 - Izobraževanje;
 - Možnost zaposlitve;

Drsnica 6

Pomembnejši meščani

Josip Gorup

Martin Hočevar

Drsnica 7

Pomembnejši meščani

Ivan Kozler

Peter Kozler

Drsnica 8

Pomembnejši meščani

- Ivan Hribar
 - Ljubljanski župan;
 - Potres leta 1995;
 - Obnova Ljubljane;

Drsnica 9

Izobraževanje

- Šolanje omogoči vzpon ljudi po socialni lestvici;
- Meščanstvo otroke šola doma;
- Različno šolanje za deklice in dečke.

"The mother sways the dominion of the heart, the father that of the Intellect." Samuel Goodrich, *Fireside Education*, frontispiece.

Drsnica 10

Drsnica 11

Drsnica 12

Ivana Kobilica - *Likarice*

Drsnica 13

3. SPREMINJANJE ŽIVLJENJA V KMEČKIH DRUŽINAH

- Tradicionalna družina:
 - Moški skrbijo za kmetijo, ženske za gospodinjstvo.
- Velika vloga vere:

“Kjer ni očetne oblasti, ne more biti kraljeve ali cesarske. Vse naravno, kulturno, politiško in gospodarsko življenje ima svoj izvor v rodbinskem.”

- Janez Evangelist Krek

Drsnica 14

Avtentična naloga

- Intervju z osebo iz preteklosti
 - Razdelite se v pare;
 - Izberite si osebo na učno-delovnih listih;
 - Določite vloge in izvedite ter zapišite intervju.

- Na voljo imate **7 minut**.

Drsnica 15

Primer intervjuja z zgodovinsko osebo

- Angela, delavka v ljubljanski tovarni.

V: Torej, Angela, kje ste zaposleni?

A: *V tovarni s tkaninami na obrobju Ljubljane.*

V: Kakšne pa so vase zadolžitve v tovarni?

A: *Odvisno od dneva. Največkrat delam ob stroju za pripravo tkanine. Vendar vedno pomagam še kje drugje. Danes tu, jutri tam, saj veste.*

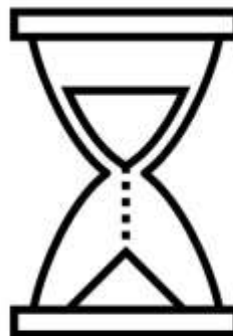
V: pa ste z delom zadovoljni?

A: *Kolikor sem lahko. Mi je všeč, da lahko delam? Absolutno! Bi si želela boljše pogoje? Seveda. Zadnjič je sodelavka rodila v času delavnika. Ko je otroka povila, je šla takoj delat nazaj. Vsaj kakšen dan bi lahko odležala.*

Drsnica 16

Preverjalni list

- Čas reševanja: 5 minut.

Drsnica 17

Preverjalni list: rešitve

1. Mesta so v 19. stoletju doživela enega izmed največjih razcvetov do takrat. Navedi 3 razloge za njihov razcvet. Za vsak pravilen razlog dobiš eno točko.

Možni pravilni odgovori:

- Razmah industrializacije
- Možnost zaposlovanja
- Izobrazba
- Ustanavljanje novih industrijskih obratov
- Podjetništvo

Dijak dobi za 1 pravilno naveden razlog 1 točko, za 2 pravilna odgovora 2 točki in za 3 pravilne odgovore 3 točke. Možno število doseženih točk pri nalogi je 3.

___/3 t

Drsnica 18

Preverjalni list: rešitve

2. Med pomembne meščane se je s svojimi uspehi uspelo prebiti veliko znanih Slovencev. Nalogo reši tako, da na črto pred imeni znanih Slovencev zapišeš črko pred pravilnim odgovorom, ki se nahajajo v desnem stolpcu. Za vsak pravilen odgovor dobiš eno točko.

d 1. Ivan Hribar	a. Lastnik pivovarne Union
a 2. Peter Kozler	b. Podjetnik z gradbenimi deli
b 3. Josip Hočevar	c. Politik in duhovnik
e 4. Josip Gorup	d. Ljubljanski župan
	e. soustanovitelj Ljubljanske kreditne banke

Dijak dobi za vsako pravilno razvrščeno ime po eno točko, skupno možno število doseženih točk pri nalogi je 4.

Pravilne razvrstitve so 1 d, 2 a, 3 b in 4 e. Opis pod črko c je odveč.

___/4 t

Drsnica 19

Preverjalni list: rešitve

3. Oglej si primer šolskega urnika otroka iz 19. stoletja. S pomočjo urnika zapiši dve značilnosti šolanja meščanskih otrok.

8-9 Ura klavirja. Vadba novih skladb.
9-12 Ročno delo, navadno šivanje in pletenje.
12-1 Ponovno prebiranje starih učnih knjig, kot so: francoščina, zemljepis, zgodovina...
1-2 Počitek in kosilo
2-5 Ročno delo isto kot zgoraj

Možni pravilni odgovori:

- > Otroci meščanskih družin so se šolali doma;
- > Imeli so naporen urnik;
- > fantje in deklice so imeli drugačne predmete;
- > fantje so imeli predmete povezane s podjetništvom;
- > deklice so imele predmete povezane z gospodinjstvom.

Dijak dobi za vsako pravilno zapisano značilnost šolanja meščanskih otrok po 1 točko. Za dve pravilni značilnosti dobi 2 točki. Skupno možno število doseženih točk pri nalogi je 2.

Drsnica 20

Preverjalni list: rešitve

4. Odlomek o različnih vlogah žensk vsebuje 6 napak. Poišči jih in jih podčrtaj. Za vsak pravičen odgovor dobiš eno točko.

Ustanavljanje tovarn v mestih je omogočilo zaposlovanje žensk, ki so bile zelo dobro plačane. Denar so največkrat morale dati svojim prijateljicam. V Ljubljani so ženske delale v tovarni z bombažem. Premožnejše ženske so si lahko privoščile služinčad, vendar so opravila raje opravile same. Na kmetijah so ženske skrbele za gospodinjstvo, moški pa gospodarski del kmetije in otroke. Vera je še vedno igrala veliko vlogo v kmečkih družinah, ta pa je zagovarjala enakopravnost med spoloma.

Besedilo ima 6 napak. Za vsako pravilno označeno napako dijak dobi eno točko. Možno skupno število doseženih točk je 6. Besede, ki jih mora dijak označiti, so: dobro plačane, prijateljicam, bombažem, opravile same, otroke, enakopravnost med spoloma.

Drsnica 21

Preverjalni list: rešitve

5. Pri spodnjih trditvah obkroži DRŽI, če je trditev pravilna, ter NE DRŽI, če je trditev nepravilna. Za vsak pravilni odgovor dobiš eno točko.

Tradicionalna kmečka družina je bila patriarhalna družina.

DRŽI

NE DRŽI

V kmečkih družinah je otrok imel velik pomen.

DRŽI

NE DRŽI

Kmečki otroci se niso mogli povzpeti po družbeni lestvici z boljšo izobrazbo.

DRŽI

NE DRŽI

Meščanstvo je svoje otroke šolalo doma.

DRŽI

NE DRŽI

Za vsako pravilno označeno trditev dijak dobi 1 točko. Skupno možno število doseženih točk je 4. Pravilno označene trditve si sledijo: DRŽI, NE DRŽI, NE DRŽI, DRŽI.

Drsnica 22

Preverjalni list: rešitve

6. Zapiši, k čemu je pripomoglo zaposlovanje žensk. Za pravilni odgovor dobiš eno točko.

Možni pravilni odgovori:

Zaposlovanje žensk je pripomoglo k:

- > emancipaciji žensk;
- > enakopravnosti žensk;
- > k sprejetju žensk kot enakovrednih;
- > ...

Upošteva se vsak odgovor, ki nakazuje na dijakovo razumevanje, da so ženske začele pridobivati več pravic v družbi, ki so kasneje pripeljale do njihove emancipacije. Pravilen odgovor je točkovan z 1 točko. Skupno možno število doseženih točk je 1.

Na koncu učne ure ugotavljam, da znate:

- *navesti razloge za razmah meščanstva v 19. stoletju;*
- *navesti pomembne slovenske meščane in njihove dosežke;*
- *opisati, kako je izgledalo šolanje za meščanske otroke;*
- *navesti, kakšne so razlike med ženskami, ki delajo v tovarnah, meščankami in ženskami na kmetiji;*
- *opisati, kakšna je bila tradicionalna kmečka družina;*
- *navesti, kaj je v kmečki družini imelo največjo vlogo.*

PRILOGA 2: Učno-delovni list – prazen

KAKŠNO JE BILO VSAKDANJE ŽIVLJENJE NA PREHODU IZ 19. V 20. STOLETJE?

1. Rast meščanskega sloja

Mesta so v 19. stoletju doživela pravcati razcvet, saj se je v mesto priseljevalo vedno več ljudi. Razlogi za ta razmah so:

-
-
-
-
-

Zelo veliko **znanih Slovencev** se je uspelo prebiti med bogatejše sloje, ki so vodili in ustanavljali vodilne ustanove.

Josip Gorup se je ukvarjal z gradnjo _____ in bil je eden izmed ustanoviteljev predilnice v _____ in _____ banke. _____ je bil eden izmed najbolj pomembnih ljubljanskih županov, saj je bil zaslužen za obnovo Ljubljane po potresu, ki se je zgodil leta _____ na veliko noč. Peter Kozler je zaslužen za _____, ustanovil pa je tudi pivovarno Union. Martin Hočevar je bil velik podpornik šolstva, ukvarjal se je s trgovino z _____ in gradnji _____ in _____.

Veliko vlogo pri doseganju ciljev je imela tudi **izobrazba**, ki je pomenila boljšo prihodnost otrok iz raznolikih okolij.

Meščanski otroci so se šolali _____, njihov urnik je trajal od jutra do večera, predmeti pa so bili različni za _____ in _____.

2. Nova vloga žensk

Z razmahom industrije so se začele zaposlovati tudi ženske. Največkrat so delale v _____ industriji, v Ljubljani pa so večinoma delale v tovarni _____.

V tovarnah so bile izpostavljene hudim naporom in onesnaženem okolju, v večini primerov pa so svoj zaslužek morale dati _____. Ženske iz meščanskega sloja pa so lahko bile tudi delodajalke, saj so pri gospodinjskih opravilih potrebovale _____.

3. Spreminjanje življenja v kmečkih družinah

Kmečke družine so bile bolj tradicionalne, saj so bili moški zadolženi za

_____, ženske pa za _____ in _____.

Veliko vlogo v njihovem vsakdanjem življenju je imela _____, ki je to

konservativnost in tradicionalnost tudi narekovala. Eden izmed duhovnikov, ki je takšen

način podpiral, je bil _____ _____ _____.

AVTENTIČNA NALOGA: Intervju z osebo iz preteklosti

Oglej si predstavljene osebe. S sošolcem si izberita eno izmed oseb, izvedita in zapišita intervju, pri katerem eden postavlja vprašanja, drugi pa nanje odgovarja kot izbrana oseba iz preteklosti. V pomoč naj vama bo zapis učne snovi. Na voljo imata 7 minut.

Ivan, solastnik tovarne v Ljubljani

Angela, delavka v ljubljanski tovarni

Marička, hčerka premožne ljubljanske družine

Janez, lastnik kmetije na Štajerskem

PRILOGA 3: Učno-delovni list – rešen

KAKŠNO JE BILO VSAKDANJE ŽIVLJENJE NA PREHODU IZ 19. V 20. STOLETJE?

1. Rast meščanskega sloja

Mesta so v 19. stoletju doživela pravcati razcvet, saj se je v mesto priseljevalo vedno več ljudi. Razlogi za ta razmah so:

- razmah industrializacije
- ustanavljanje industrijskih obratov
- izobraževanje
- iskanje zaposlitve
- podjetništvo

Zelo veliko **znanih Slovencev** se je uspelo prebiti med bogatejše sloje, ki so vodili in ustanavljali vodilne ustanove.

Josip Gorup se je ukvarjal z gradnjo **železnic** in bil je eden izmed ustanoviteljev predilnice v **Ajdovščini** in **Ljubljanske kreditne** banke.

Ivan Hribar je bil eden izmed najbolj pomembnih ljubljanskih županov, saj je bil zaslužen za obnovo Ljubljane po potresu, ki se je zgodil leta **1895** na veliko noč. Peter Kozler je zaslužen za **prvi zemljevid slovenskih dežel**, ustanovil pa je tudi pivovarno Union. Martin Hočevar je bil velik podpornik šolstva, ukvarjal se je s trgovino z **vinom**, gradnjo **železnic** in **gradbenimi deli**.

Veliko vlogo pri doseganju ciljev je imela tudi **izobrazba**, ki je pomenila boljšo prihodnost otrok iz raznolikih okolij.

Meščanski otroci so se šolali **doma**, njihov urnik je trajal od jutra do večera, predmeti pa so bili različni za **fante** in **deklice**.

2. Nova vloga žensk

Z razmahom industrije so se začele zaposlovati tudi ženske. Največkrat so delale v **tekstilni** industriji, v Ljubljani pa so večinoma delale v tovarni **Tobačna**.

V tovarnah so bile izpostavljene hudim naporom in onesnaženem okolju, v večini primerov pa so svoj zaslužek morale dati **možem/očetom**. Ženske iz meščanskega sloja pa so lahko bile tudi delodajalke, saj so pri gospodinjskih opravilih potrebovale **služinčad**.

3. Spreminjanje življenja v kmečkih družinah

Kmečke družine so bile bolj tradicionalne, saj so bili moški zadolženi za **(gospodarski del) kmetije**, ženske pa za **gospodinjstvo in vzgojo otrok**. Veliko vlogo v njihovem vsakdanjem življenju je imela **vera**, ki je to konservativnost in tradicionalnost tudi narekovala. Eden izmed duhovnikov, ki je takšen način življenja podpiral, je bil **Janez Evangelist Krek**.

AVTENTIČNA NALOGA: Intervju z osebo iz preteklosti

Oglej si predstavljene osebe. S sošolcem si izberita eno izmed oseb, izvedita in zapišita intervju, pri katerem eden postavlja vprašanja, drugi pa nanje odgovarja kot izbrana oseba iz preteklosti. V pomoč naj vama bo zapis učne snovi. . Na voljo imata 7 minut

Ivan, solastnik tovarne v Ljubljani

Angela, delavka v ljubljanski tovarni

Marička, hčerka premožne ljubljanske družine

Janez, lastnik kmetije na Štajerskem

V: Torej, Angela, kje ste zaposleni?

A: V tovarni s tkaninami na obrobju Ljubljane.

V: Kakšne pa so vase zadolžitve v tovarni?

A: Odvisno od dneva. Največkrat delam ob stroju za pripravo tkanine. Vendar vedno pomagam še kje drugje. Danes tu, jutri tam, saj veste.

V: pa ste z delom zadovoljni?

A: Kolikor sem lahko. Mi je všeč, da lahko delam? Absolutno! Bi si želela boljše pogoje? Seveda. Zadnjič je sodelavka rodila v času delavnika. Ko je otroka povila, je šla takoj delat nazaj. Vsaj kakšen dan bi lahko odležala.

PRILOGA 4: Preverjalni list – prazen

KAKŠNO JE BILO VSAKDANJE ŽIVLJENJE NA PREHODU IZ 19. V 20. STOLETJE?

Ime in Priimek: _____

Datum: _____

1. Mesta so v 19. stoletju doživela enega izmed največjih razcvetov do takrat. Navedi 3 razloge za njihov razcvet. Za vsak pravi razlog dobiš eno točko.

- _____
- _____
- _____

2. Med pomembne meščane se je s svojimi uspehi uspelo prebiti veliko znanih Slovencev. Nalogo reši tako, da na črto pred imeni znanih Slovencev zapišeš črko pred pravilnim odgovorom, ki se nahajajo v desnem stolpcu. Za vsak pravi odgovor dobiš eno točko. _____ /3 t

_____ 1. Ivan Hribar

a. Lastnik pivovarne Union

_____ 2. Peter Kozler

b. Podjetnik z gradbenimi deli

_____ 3. Josip Hočevar

c. Politik in duhovnik

_____ 4. Josip Gorup

d. Ljubljanski župan

e. soustanovitelj Ljubljanske kreditne banke

3. Oglej si primer šolskega urnika otroka iz 19. stoletja. S pomočjo urnika zapiši dve glavni značilnosti šolanja meščanskih otrok. _____ /4 t

8–9 Ura klavirja. Vadba novih skladb.

9–12 Ročno delo, navadno šivanje in pletenje.

12–1 Ponovno prebiranje starih učnih knjig, kot so: francoščina, zemljepis, zgodovina...

1–2 Počitek in kosilo

2–5 Ročno delo isto kot zgoraj

5–6 Ura klavirja pri gospodu Thomasu

_____ /2 t

4. **Odlomek o različnih vlogah žensk vsebuje 6 napak. Poišči jih in podčrtaj. Za vsak pravičen odgovor dobiš eno točko.**

Ustanavljanje tovarn v mestih je omogočilo zaposlovanje žensk, ki so bile zelo dobro plačane. Denar so največkrat morale dati svojim prijateljicam. V Ljubljani so ženske delale v tovarni z bombažem.

Premožnejše ženske so si lahko privoščile služinčad, vendar so opravila raje opravile same.

Na kmetijah so ženske skrbele za gospodinjstvo, moški pa gospodarski del kmetije in otroke. Vera je še vedno igrala veliko vlogo v kmečkih družinah, ta pa je zagovarjala enakopravnost med spoloma.

___ /6 t

5. **Pri spodnjih trditvah obkroži DRŽI, če je trditev pravilna, ter NE DRŽI, če je trditev nepravilna. Za vsak pravilni odgovor dobiš eno točko.**

Tradicionalna kmečka družina je bila patriarhalna družina.

DRŽI

NE DRŽI

V kmečkih družinah je otrok imel velik pomen.

DRŽI

NE DRŽI

Kmečki otroci se niso mogli povzpeti po družbeni lestvici z boljšo izobrazbo.

DRŽI

NE DRŽI

Meščanstvo je svoje otroke šolalo doma.

DRŽI

NE DRŽI

___ /4 t

6. **Zapiši, k čemu je pripomoglo zaposlovanje žensk. Za pravilni odgovor dobiš eno točko.**

___ /1t

ŠTEVILO TOČK: _____ /20 t

PRILOGA 5: Preverjalni list – rešen

KAKŠNO JE BILO VSAKDANJE ŽIVLJENJE NA PREHODU IZ 19. V 20. STOLETJE?

Ime in Priimek: _____

Datum: _____

1. Mesta so v 19. stoletju doživela enega izmed največjih razcvetov do takrat. Navedi 3 razloge za njihov razcvet. Za vsak pravilen razlog dobiš eno točko.

Možni pravilni odgovori:

- Razmah industrializacije
- Možnost zaposlovanja
- Izobrazba
- Ustanavljanje novih industrijskih obratov
- Podjetništvo

Dijak dobi za 1 pravilno naveden razlog 1 točko, za 2 pravilna odgovora 2 točki in za 3 pravilne odgovore 3 točke. Možno število doseženih točk pri nalogi je 3.

___ /3 t

2. Med pomembne meščane se je s svojimi uspehi uspelo prebiti veliko znanih Slovencev. Nalogo reši tako, da na črto pred imeni znanih Slovencev zapišeš črko pred pravilnim odgovorom, ki se nahajajo v desnem stolpcu. Za vsak pravičen odgovor dobiš eno točko.

d 1. Ivan Hribar

a 2. Peter Kozler

b 3. Josip Hočevar

e 4. Josip Gorup

a. Lastnik pivovarne Union

b. Podjetnik z gradbenimi deli

~~**c.** Politik in duhovnik~~

d. Ljubljanski župan

e. soustanovitelj Ljubljanske kreditne banke

Dijak dobi za vsako pravilno razvrščeno ime po eno točko, skupno možno število doseženih točk pri nalogi je 4.

Pravilne razvrstitve so 1 d, 2 a, 3 b in 4 e. Opis pod črko c je odveč.

___ /4 t

3. Oglej si primer šolskega urnika otroka iz 19. stoletja. S pomočjo urnika zapiši dve značilnosti šolanja meščanskih otrok.

8–9 Ura klavirja. Vadba novih skladb.

9–12 Ročno delo, navadno šivanje in pletenje.

12–1 Ponovno prebiranje starih učnih knjig, kot so: francoščina, zemljepis, zgodovina...

1–2 Počitek in kosilo

2–5 Ročno delo isto kot zgoraj

5–6 Ura klavirja pri gospodu Thomasu

Možni pravilni odgovori:

- Otroci meščanskih družin so se šolali doma;
- imeli so naporen urnik;
- ure so trajale od jutra do večera;
- fantje in deklice so imeli drugačne predmete;
- fantje so imeli predmete povezane s podjetništvom;
- deklice so imele predmete povezane z gospodinjstvom.

Dijak dobi za vsako pravilno zapisano značilnost šolanja meščanskih otrok po 1 točko. Za dve pravilni značilnosti dobi 2 točki. Skupno možno število doseženih točk pri nalogi je 2.

___ /2 t

4. Odlomek o različnih vlogah žensk vsebuje 6 napak. Poišči jih in jih podčrtaj. Za vsak pravičen odgovor dobiš eno točko.

Ustanavljanje tovarn v mestih je omogočilo zaposlovanje žensk, ki so bile zelo dobro plačane. Denar so največkrat morale dati svojim prijateljicam. V Ljubljani so ženske delale v tovarni z bombažem.

Premožnejše ženske so si lahko privoščile služinčad, vendar so opravila raje opravile same.

Na kmetijah so ženske skrbele za gospodinjstvo, moški pa gospodarski del kmetije in otroke. Vera je še vedno igrala veliko vlogo v kmečkih družinah, ta pa je zagovarjala enakopravnost med spoloma.

Besedilo ima 6 napak. Za vsako pravilno označeno napako dijak dobi eno točko. Možno skupno število doseženih točk je 6. Besede, ki jih mora dijak označiti, so: dobro plačane, prijateljicam, bombažem, opravile same, otroke, enakopravnost med spoloma.

___ /6 t

5. Pri spodnjih trditvah obkroži DRŽI, če je trditev pravilna, ter NE DRŽI, če je trditev nepravilna. Za vsak pravilni odgovor dobiš eno točko.

Tradicionalna kmečka družina je bila patriarhalna družina.

DRŽI

NE DRŽI

V kmečkih družinah je otrok imel velik pomen.

DRŽI

NE DRŽI

Kmečki otroci se niso mogli povzpeti po družbeni lestvici z boljšo izobrazbo.

DRŽI

NE DRŽI

Meščanstvo je svoje otroke šolalo doma.

DRŽI

NE DRŽI

Za vsako pravilno označeno trditev dijak dobi 1 točko. Skupno možno število doseženih točk je 4. Pravilno označene trditve si sledijo: DRŽI, NE DRŽI, NE DRŽI, DRŽI.

___ /4 t

6. Zapiši, k čemu je pripomoglo zaposlovanje žensk. Za pravilni odgovor dobiš eno točko.

Možni pravilni odgovori:

Zaposlovanje žensk je pripomoglo k:

- emancipaciji žensk;
- enakopravnosti žensk;
- k sprejetju žensk kot enakovrednih;
- ...

Upošteva se vsak odgovor, ki nakazuje na dijakovo razumevanje, da so ženske začele pridobivati več pravic v družbi, ki so kasneje pripeljale do njihove emancipacije. Pravilen odgovor je točkovan z 1 točko. Skupno možno število doseženih točk je 1.

___ /1t

ŠTEVILO TOČK: ___ /20 t

Univerza v Ljubljani
**FILOZOFSKA
FAKULTETA**

Oddelek za zgodovino

Didaktika zgodovine II

**UČNA PRIPRAVA:
KAKO SE JE POLEG ELITNE UVELJAVILA MNOŽIČNA KULTURA?**

IME IN PRIIMEK: KARIN GRADIŠNIK

DATUM: 22. 12. 2020

I. OSNOVNI PODATKI:

Šola:	Srednja šola	
Razred:	3. letnik	
Datum:	December 2020	
Predmet:	Zgodovina	
Učna tema	Širša tema iz učnega načrta:	Izbirna tema: Vsakdanje življenje v 19. stoletju
	Poglavje iz učbenika:	Vsakdanje življenje v 19. in na začetku 20. stoletja
Učna enota – naslov učne ure:	Kako se je poleg elitne uveljavila množična kultura?	
Učne oblike:	<ul style="list-style-type: none"> - frontalna učna oblika - individualna učna oblika - parna učna oblika 	
Učne metode:	<ul style="list-style-type: none"> - metoda razlage - metoda razgovora - metoda dela s pisnimi viri - metoda dela s slikovnimi viri - metoda slikovne demonstracije - metoda besedne demonstracije - metoda demonstracije gibljivih slik 	
Učne tehnike:	Zapisovanje misli ali brainwriting	
Cilji iz učnega načrta:	<p>Dijaki/-nje:</p> <ul style="list-style-type: none"> - »analizirajo spremembe v družbenem življenju in oblikujejo mnenje o pozitivnih in negativnih spremembah; - se vživijo v vlogo različnih družbenih slojev in presodijo vsesplošen razvoj s stališča različnih družbenih skupin; /.../ - pri delu z viri sklepajo o značilnostih kulturnega razvoja.« <p>(Učni načrt, 2008, str. 52)</p>	
Cilji učne ure oz. pričakovani učni dosežki	Izobraževalni učni cilji	<p><i>Ob koncu učne ure dijak/inja zna:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - naštetih glavne značilnosti bidermajerskega sloga in ga umestiti v ustrezno časovno obdobje. - primerjati in razlikovati med realizmom in secesijo v umetnosti. - pojasniti vpliv industrijske revolucije na spremembe v oblačilni kulturi. - naštetih, kateri umetnostni slogi so vplivali na modo 19. stoletja. - pojasniti, kako so novi mediji v 19. stoletju prispevali k oblikovanju javnega mnenja. - opredeliti vlogo novih medijev v vsakdanjem življenju v 19. stoletju. - utemeljiti razlike med elitno in množično kulturo.
	Funkcionalni učni cilji	<p><i>Ob koncu učne ure dijak/inja zna:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - upoštevati navodila. - razbrati informacije s slike. - aktivno poslušati, opazovati in pisati.

		<ul style="list-style-type: none"> - odgovarjati na različne vrste vprašanj. - reševati različne tipe nalog na preverjalnem listu. - narediti avtentično nalogo.
	Vzgojni učni cilji	<p>Ob koncu učne ure dijak/inja zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> - pokazati ustrezen odnos do preteklosti. - spoštovati različne oblike umetnosti. - pokazati ustrezen odnos do novih medijev v 19. stoletju.
Učne etape:		<ul style="list-style-type: none"> - Uvajanje, - obravnavanje nove učne snovi, - urjenje, - preverjanje.
Vsebinski poudarki:		<ol style="list-style-type: none"> 1. Bidermajer – idila v Metternichovi policijski državi 2. Umetnost: realizem in secesija 3. Moda v oblačilni kulturi 4. Novi mediji omogočijo širjenje množične kulture
Učna sredstva:	Učila:	<ul style="list-style-type: none"> - Učbenik (Brodnik et. al., 2020, str. 266–272), - PowerPoint predstavitev z zapisom učne snovi, - učni list, - preverjalni list.
	Učni pripomočki:	<ul style="list-style-type: none"> - Računalnik, - LCD projektor, - projekcijsko platno, - v primeru dela na daljavo Zoom.
Medpredmetne povezave z vsebinami:		<p>Slovenščina: dijaki govorijo v slovenskem jeziku, berejo in pišejo v slovenskem jeziku.</p> <p>Umetnostna zgodovina: dijaki opazujejo umetniške stvaritve slovenskih in tujih slikarjev, arhitektov, oblikovalcev ter sklepajo na podlagi vidnega.</p> <p>Angleščina: ogled spletnega videoposnetka v angleškem jeziku.</p>
Novi pojmi s pojasnilom:		<p>Parodistični stih: kitica pesmi, ki se nanaša na parodijo.</p> <p>Bidermajer: čas med letoma 1815 in 1848. Z izrazom bidermajer označujemo umetnost meščanstva predmarčnega obdobja.</p> <p>Secesija: nov umetnostni slog, ki se je pojavil konec 19. stoletja in v začetku 20. stoletja.</p> <p>Štukatura: okrask iz štuka na stropih, stenah.</p> <p>Korzet: steznik, ki so ga nosile ženske tekom zgodovine, ustvarjal je nerealno ozek pas.</p> <p>Kratkometražni ali kratki film: izraz za filme, ki trajajo od 10 do 20 minut.</p>
Viri in literatura za učno pripravo:	Učni načrt	<p>Učni načrt. Program splošna gimnazija. Zgodovina. (2008). Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo in šport: Zavod RS za šolstvo:</p> <p>http://eportal.mss.edus.si/msswww/programi2010/programi/media/pdf/un_gimnazija/un_zgodovina_280_ur_gimn.pdf (11. 11. 2020)</p>
	Učna priprava	<p>Brodnik, Vilma et. al. Zgodovina 3: dolgo 19. stoletje. Učbenik za zgodovino v 3. letniku gimnazij. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2020, str. 266–272.</p> <p>Cvirn, Janez, Andrej Studen. Zgodovina 3. Učbenik</p>

		<p>za tretji letnik gimnazije. Ljubljana: DZS, 2005, str. 36–40; 96–97; 109–118;</p> <p>Potočnik, Dragan, Marta Otič in Metka Sevcnikar Krasnik. <i>Zgodovina 8: svet skozi čas. Učbenik za zgodovino v osmem razredu osnovne šole</i>. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2009, str. 135–139;</p> <p>Granda, Stane, Franc Rozman. <i>Zgodovina 3: učbenik za tretji letnik gimnazije</i>. Ljubljana: DZS, 2002, str. 26–27.</p> <p>Cvirn, Janez, ur. <i>Slovenska kronika XIX. stoletja : 1800-1860</i>. Ljubljana: Nova revija, 2005, str. 159; 178–179; 191; 205–207; 463.</p> <p>Hobsbawm, Eric. <i>Čas kapitala: 1848–1875</i>. Ljubljana: Sophia, 2011, str. 275–300.</p> <p>Hobsbawm, Eric. <i>Čas imperija: 1875–1914</i>. Ljubljana: Sophia, 2012, str. 267–295.</p> <p>Lucu, Tina. Najlepše art nouveau stavbe v Ljubljani. <https://aktivni.metropolitan.si/dobro-pocutje/potovanja/najlepse-art-nouveau-stavbe-v-ljubljani/> (Datum zadnje spremembe: 6. 4. 2013, datum zadnjega dostopa: 25. 11. 2020).</p> <p>Bidermajer. Wikipediija: prosta enciklopedija. <https://sl.wikipedia.org/wiki/Bidermajer> (Datum zadnje spremembe: 26. 11. 2019, datum zadnjega dostopa: 30. 11. 2020).</p>
	<p>Spletni video posnetek</p> <p>Učni list</p> <p>Preverjalni list</p> <p>Učbenik</p> <p>Powerpoint predstavitev</p>	<p>Arrival of a Train at La Ciotat (The Lumière Brothers, 1895). https://www.youtube.com/watch?v=1dgLEDdFddk (25. 11. 2020).</p> <p>The Jazz Singer "Ain't Heard Nothin' Yet" Scene Warner Bros. Entertainment. https://www.youtube.com/watch?v=22NQuPrwbHA (1. 12. 2020).</p> <p>/</p> <p>/</p> <p>Brodnik Vilma et. al. <i>Zgodovina 3: dolgo 19. stoletje. Učbenik za zgodovino v 3. letniku gimnazij</i>. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2020, str. 266–272.</p> <p>DRSNICE 1-33: https://wallpaperaccess.com/full/100107.jpg (1. 12. 2020).</p>

DRSNICA 1:

Dunaj leta 1890.

<https://brewminate.com/wp-content/uploads/2017/02/Vienna01.jpg> (1. 12. 2020).

Damska moda iz leta 1841.

https://de.wikipedia.org/wiki/Wiener_Zeitschrift_f%C3%BCr_Kunst,_Literatur,_Theater_und_Mode#/media/Datei:Wiene_Modern_1841_Damen.jpg (1. 12. 2020).

Izdaja časopisa The Times.

https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/c/c9/Times_1788.12.04.jpg/220px-Times_1788.12.04.jpg (1. 12. 2020).

Marconi s svojim radijem.

<https://images.fineartamerica.com/images-medium-large/marconi-with-his-radio-19th-century-.jpg> (1. 12. 2020).

Fotograf pri delu.

<https://monovisions.com/wp-content/uploads/2017/06/vintage-19th-century-photographers-with-their-cameras-09.jpg> (1. 12. 2020).

Gramofon.

<https://i.pinimg.com/originals/21/c1/5b/21c15b85f4630a1b8808ae2f23fdf7a4.jpg> (1. 12. 2020).

Illuminacija parka Zvezda.

https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/f/f4/Franz_Kurz_zum_Thurn_und_Goldenstein_-_Illuminacija_parka_Zvezda_novembra_1856_ob_prihodu_cesarja_Franca_Jo%C5%BEefa_v_Ljubljano.jpg (1. 12. 2020).

DRSNICA 2:

Online odštevalnik časa.

<https://www.online-stopwatch.com/full-screen-stopwatch/> (1. 12. 2020).

Peščena ura.

https://i.etsystatic.com/16388871/r/il/acc847/1463117134/il_570xN.1463117134_kuiv.jpg (1. 12. 2020).

DRSNICA 5:

Gottlieb Biedermaier.

<https://lh3.googleusercontent.com/proxy/wUm98W>

[ou4EWJ2-zg9DRofK0zBTQJpgDQwTzd3F4iFH1TREF9s4YzY89-tTCK_yt885y5yAZhEVsgMJzDuEkFh7jcSJy0j4rOD9-HbQ](#) (1. 12. 2020).

DRSNICA 7:

Bidermajerski meščanski salon s konca tridesetih let 19. stoletja.

Cvirn, Janez, ur. *Slovenska kronika XIX. stoletja : 1800-1860*. Ljubljana: Nova revija, 2005, str. 206.

Bidermajerska soba v ljubljanskem Mestnem muzeju.

Cvirn, Janez, ur. *Slovenska kronika XIX. stoletja : 1800-1860*. Ljubljana: Nova revija, 2005, str. 207.

Šopek, posvečen cesarju Ferdinandu I.

Cvirn, Janez, Andrej Studen. *Zgodovina 3*. Učbenik za tretji letnik gimnazije. Ljubljana: DZS, 2005, str. 38.

Jožef Tominc, družina dr. Frušiča.

<https://www.ng-slo.si/si/stalna-zbirka/1820-1870/druzina-dr-frusica-jozef-tominc?workId=1700> (1. 12. 2020).

DRSNICA 8:

Jules Bastien-Lepage, Oktober.

[https://sl.wikipedia.org/wiki/Realizem_\(umetnost\)#/media/Slika:Jules_Bastien-Lepage_-_October_-_Google_Art_Project.jpg](https://sl.wikipedia.org/wiki/Realizem_(umetnost)#/media/Slika:Jules_Bastien-Lepage_-_October_-_Google_Art_Project.jpg) (1. 12. 2020).

Gustav Klimt, Beethoven fries.

https://www.wien.info/media/images/50864-klimt-beethovenfries-beethoven-fries-secession-3to2.jpeg/image_gallery (1. 12. 2020).

DRSNICA 9:

Jurij Šubic, portret Franje Tavčar.

<https://www.ng-slo.si/si/stalna-zbirka/1870-1900/franja-tavcar-jurij-subic?workId=1775> (1. 12. 2020).

Majolikahaus.

https://en.wikipedia.org/wiki/File:Majolikahaus_Detail_10.JPG (1. 12. 2020).

Stol.

https://en.wikipedia.org/wiki/File:Otto_wagner,_sedia_con_braccioli_n.8,_vienna_1898-99.jpg (1. 12. 2020).

Vaza.

https://en.wikipedia.org/wiki/Vienna_Secession#/media/File:Johann_loetz_witwe,_vaso_iridescente_giallo_e_blu,_serie_farfalle_1900.jpg (1. 12. 2020).

DRSNICA 11:

Antonio Gaudí, Casa Milà – zunanjost.

<https://cdn.tourcms.com/a/5904/890/1/large.jpg>
(1. 12. 2020).

Notranjost Casa Milà.

<https://previews.123rf.com/images/edarchinyan/edarchinyan1710/edarchinyan171000003/88052541-casa-mila-la-pedrer-a-by-antoni-gaudi-barcelona-spain-.jpg> (1. 12. 2020).

Notranjost Casa Milà.

<https://i.pinimg.com/originals/bc/b0/47/bcb047ee887449517ebdbe5030fddd1c.jpg> (1. 12. 2020).

DRSNICA 12:

Ljubljanska Drama.

https://aktivni.metropolitan.si/media/cache/upload/P_hoto/2013/04/05/ljubljanska-drama_bigimage.jpg
(1. 12. 2020).

Zadružna gospodarska banka.

https://aktivni.metropolitan.si/media/cache/upload/P_hoto/2013/04/05/zadruzna-gospodarska-banka_bigimage.jpg (1. 12. 2020).

Zmajski most.

https://aktivni.metropolitan.si/media/cache/upload/P_hoto/2013/04/05/zmajski-most_bigimage.jpg (1. 12. 2020).

DRSNICA 14:

Bidermajerska moda.

<https://pictures.abebooks.com/FLORIANBERND/30282622046.jpg> (1. 12. 2020).

Secesijska moda.

<https://i.pinimg.com/originals/3b/9d/18/3b9d18ca8d40972b9a30199a1b18aeeb.jpg>
(1. 12. 2020).

DRSNICA 16:

Pisni odlomek: Matić, Dragan. v: Cvirn, Janez, ur. *Slovenska kronika XIX. stoletja*. Ljubljana: Nova revija, 2005, str. 251–252.

DRSNICA 17:

Izdaja časopisa The Times.

https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/c/c9/Times_1788.12.04.jpg/220px-Times_1788.12.04.jpg (1. 12. 2020).

DRSNICA 18:

Gospod med branjem.

<https://images.fineartamerica.com/images-medium-large-5/man-reading-19th-century-granger.jpg> (1. 12. 2020).

DRSNICA 19:

Karl Grossman.

https://encrypted-tbn0.gstatic.com/images?q=tbn:ANd9GcTkafn-Z9Z1omnIV0k_3j2E2Cxki1xZdT9DcA&usqp=CAU (1. 12. 2020).

Prizor iz Odhod od maše v Ljutomeru.

https://www.pomurec.com/vsebina/35442/Dr__Karol_Grossmann_-_pionir_slovenskega_filma (1. 12. 2020).

DRSNICA 20:

Prihod vlaka na postajo La Ciotat, 1895.

Arrival of a Train at La Ciotat (The Lumière Brothers, 1895).

<https://www.youtube.com/watch?v=1dgLEDdFddk> (25. 11. 2020).

DRSNICA 21:

Pevec jazza, 1927.

The Jazz Singer | "Ain't Heard Nothin' Yet" Scene | Warner Bros. Entertainment.

<https://www.youtube.com/watch?v=22NQuPrwbHA> (1. 12. 2020).

DRSNICA 22:

Online odštevalnik časa. <https://www.online-stopwatch.com/full-screen-stopwatch/> (1. 12. 2020).

Peščena ura.

https://i.etsystatic.com/16388871/r/il/acc847/1463117134/il_570xN.1463117134_kuiv.jpg (1. 12. 2020).

[DRSNICA 23](#)

DRSNICA 24:

Navdušeni ljudje pred kinematografom.

<https://i.pinimg.com/564x/38/8d/bb/388dbba7433b78621a8c3db1383e4913.jpg> (1. 12. 2020).

	<p>DRSNICA 25: Online odštevalnik časa. https://www.online-stopwatch.com/full-screen-stopwatch/ (1. 12. 2020).</p> <p>Peščena ura. https://i.etsystatic.com/16388871/r/il/acc847/1463117134/il_570xN.1463117134_kuiv.jpg (1. 12. 2020).</p> <p>DRSNICA 33: Simbol kljukice in oznaka x. https://image.shutterstock.com/image-vector/checkmark-x-confirm-deny-square-260nw-1431098924.jpg (1. 12. 2020).</p>
--	--

II. POTEK UČNE URE

UVODNI DEL: UVAJANJE

ČAS	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE	UČILA
5 minut	<p><i>Za začetek današnje učne ure bi vas prosila, da se obrnete proti svojemu sosedu, s katerim boste pri naslednji nalogi sodelovali. Prav tako vas prosim, da en član iz dvojice pripravi mobilni telefon in vključi internet.</i></p>	Učenci poslušajo navodila.	Frontalna učna oblika. Metoda razlage.	PPT, drsnica 1.
	<p>Opazujem, po potrebi sama razdelim v dvojice. (Če dvojice niso možne, delajo individualno.)</p>	Učenci se razdelijo v dvojice.		
	<p><i>Sedaj pa vas prosim, da pogledate na predstavitev, kjer lahko vidite več slik, ki predstavljajo različne dejavnosti, s katerimi so si dneve krajšali meščani v 19. stoletju.</i></p>	Učenci pogledajo slike.	Metoda razlage. Metoda slikovne demonstracije.	PPT, drsnica 2.
	<p><i>Ker o meščanih v 19. stoletju že veliko veste, je vaša naloga, da se prijavite na virtualno tablo Padlet. Podatke za prijavo lahko vidite na PowerPoint predstavitvi. Tam naj vsaka dvojica odda virtualen zapis o tem, kaj menite, da so meščani delali v svojem vsakdanu, s kakšnimi aktivnostmi so se ukvarjali, itd. Torej</i></p>	Učenci poslušajo.	Metoda razlage.	

<p><i>različne ideje, ki vam ob teh slikah pridejo na misel. Prosim, da oba člana dvojice na koncu zapisa tudi zapišeta svoji imeni. Za reševanje imate na voljo 2 minuti.</i></p> <p><i>Ste razumeli navodila?</i></p> <p>Če navodil niso razumeli, jih ponovim še enkrat.</p>	<p>Učenci odgovorijo: <i>da/ne.</i></p>	<p>Metoda razgovora.</p>	
<p><i>Lahko pričnete z delom.</i></p> <p>Na predstavitvi nastavim odštevalnik časa.</p> <p>Medtem ko se učenci pogovarjajo o nalogi in pišejo odgovore, se sprehajam med njimi in opazujem njihov napredek.</p>	<p>Učenci v dvojicah pričnejo z delom.</p> <p>Učenci delajo v dvojicah.</p>	<p>Parna učna oblika. Zapisovanje misli, brainwriting.</p>	<p>PPT, drsnica 1.</p>
<p><i>Ali ste uspeli odgovoriti?</i></p> <p><i>Z reševanjem naloge v dvojicah smo zaključili. Sedaj se lahko usedete nazaj na svoje mesto in pospravite mobilne telefone. Skupaj bomo pogledali vaše odgovore, izpostavila bom tiste, ki so pomembni za našo današnjo učno uro.</i></p> <p>Izpostavim nekaj glavnih odgovorov: sprehajanje, branje časopisov, obiski kavarn, fotografija, radio, poslušanje glasbe, promenade, itd.</p>	<p>Učenci dogovorijo: <i>da/ne.</i></p> <p>Učenci poslušajo.</p>	<p>Frontalna učna oblika. Metoda razgovora.</p> <p>Metoda razlage.</p>	<p>PPT, drsnica 1.</p>
<p><i>Naslov današnje ure je: Kako se je poleg elitne uveljavila množična kultura?</i></p>	<p>Učenci poslušajo.</p>	<p>Frontalna učna oblika.</p>	<p>PPT, drsnica 3.</p>

<p><i>Pogledali si bomo štiri vsebinske poudarke, in sicer:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Bidermajer – idila v Metternichovi policijski državi 2. Umetnost: realizem in secesija 3. Moda v oblačilni kulturi 4. Novi mediji omogočijo širjenje množične kulture 		Metoda razlage.	
<p><i>Ob koncu današnje učne ure boste znali:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - naštetih glavne značilnosti bidermajerskega sloga in ga umestiti v ustrezno časovno obdobje. - primerjati in razlikovati med realizmom in secesijo v umetnosti. - pojasniti vpliv industrijske revolucije na spremembe v oblačilni kulturi. - naštetih, kateri umetnostni slogi so vplivali na modo 19. stoletja. - pojasniti, kako so novi mediji v 19. stoletju prispevali k oblikovanju javnega mnenja. - opredeliti vlogo novih medijev v vsakdanjem življenju v 19. stoletju. - utemeljiti glavne razlike med elitno in množično kulturo. 	Učenci poslušajo.	Frontalna učna oblika. Metoda razlage.	PPT, drsnica 4.
<p><i>Ker bo snov današnje ure precej zgoščena, vam ne bo potrebno sprti zapisovati učne snovi, saj vam bom na koncu ure razdelila učne liste. Boste pa aktivno sodelovali v ustni obliki.</i></p>	Učenci poslušajo.	Frontalna učna oblika. Metoda razlage.	

GLAVNI DEL: OBRAVNAVANJE UČNE SNOVI / URJENJE IN SPROTNO PONAVLJANJE ALI SPROTNO PREVERJANJE

1. VSEBINSKI POUKAREK	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE	UČILA
<p>Bidermajer – idila v Metternichovi policijski državi (7 minut)</p>	<p><i>Ljudje, ki so živeli med letoma 1815 in 1848 se niso zavedali, da živijo v času, ki ga danes imenuje bidermajer.</i></p> <p><i>To sta dve precej pomembni letnici, zato bomo sedaj ponovili, kaj pa se je dogajalo pred letom 1815 v</i></p>	<p>Učenci poslušajo.</p> <p>Učenci odgovorijo: Francoska</p>	<p>Frontalna učna oblika. Metoda razlage.</p> <p>Metoda razgovora.</p>	<p>PPT, drsnica 5.</p>

<p><i>Evropi? Izpostavite dva ključna dogodka.</i></p> <p><i>Tako je. Katerega leta in s katero bitko pa se je zaključilo obdobje Napoleonove prevlade?</i></p> <p><i>Pravilno. Kaj pa se je začelo po vsej Evropi dogajati leta 1848?</i></p>	<p><i>revolucija in napoleonske vojne/prevlada Napoleona.</i></p> <p>Učenci odgovorijo: <i>Leta 1815 z bitko pri Waterlooju.</i></p> <p>Učenci odgovorijo: <i>Pomlad narodov/marčna revolucija.</i></p>		
<p><i>Meščani so si po tem nemirnem obdobju želeli umirjenega življenja, premišljenosti in tišine v zasebnem življenju. V predmarčni dobi je meščanstvo postalo tudi nosilec kulture.</i></p> <p><i>Obdobje po dunajskem kongresu pa je bilo v Avstriji in na Slovenskem čas vladavine pomembnega politika. Kdo je bil to?</i></p> <p><i>Pravilno. Kakšna pa je bila njegova politika?</i></p>	<p>Učenci poslušajo.</p> <p>Učenci odgovorijo: <i>Kancler/knez von Metternich.</i></p> <p>Učenci odgovorijo: <i>Konservativna politika, nič se naj ne spremeni, posebni policijski nadzor, zavedal se je nevarnosti političnih gibanj, povezovanje enakomislečnih oblast ni dovoljevala.</i></p>	<p>Frontalna učna oblika. Metoda razlage.</p> <p>Metoda razgovora.</p>	
<p><i>Ime bidermajer je ta doba dobila šele kasneje, v petdesetih letih 19. stoletja po Pesmih o Gottliebu Biedermaierju. Izraz bidermajer je imel najprej satiričen pomen. Zasmehljive pesmi so tako opisovale poštenega, skromnega, varčnega meščana, ki se je popolnoma spremenil v</i></p>	<p>Učenci poslušajo.</p>	<p>Frontalna učna oblika. Metoda razlage.</p>	

<p><i>ozkosrčnega, omejenega in s samim sabo zadovoljnega človeka, ravnodušnega za kulturne vrednote. Parodistični stih o šolskem učitelju Biedermaierju so prispevali k oznaki dobe v avstrijskih in nemških deželah, za katero je značilno življenjsko občutje, ki ga lahko označimo kot usmeritev k »malim stvarjem«.</i></p> <p><i>Na predstavitvi lahko tudi vidite sliko, kako naj bi ta učitelj izgledal.</i></p>	<p>Učenci gledajo slikovno gradivo.</p>	<p>Metoda razlaga in metoda slikovne demonstracije.</p>	<p>PPT, drsnica 5.</p>
<p><i>Kulturo bidermajerja lahko označimo za neke vrste idilo v Metternichovi policijski državi. Ker so imeli meščani v javnem življenju le malo prostora, so se umaknili v svoja stanovanja. Zatekli so se v domače zavetje lastnega doma, življenje pa je potekalo v ozkem krogu družine in prijateljev. Ljubljanski nemški pesnik Kordeš je tako celo opeval toplo domačo zavetje v pesmi, ki jo je posvetil svoji peči. Z umikom v zasebno idilo so se meščani približali plemstvu.</i></p>	<p>Učenci poslušajo.</p>	<p>Frontalna učna oblika. Metoda razlage.</p>	<p>PPT, drsnica 6.</p>
<p><i>Nastopila je doba politične abstinence v javnosti, drugačna politična mnenja pa so izražali le v zasebnih krogih. Takšne politične razmere so bile ugodne za razmah meščanskega društvenega življenja, ki je postalo nadomestek za javno udejstvovanje, hkrati pa omogočilo oblikovanje politične volje, ki je vodila v revolucijo leta 1848.</i></p>	<p>Učenci poslušajo.</p>	<p>Frontalna učna oblika. Metoda razlage.</p>	
<p><i>Sedaj si pa bomo pogledali še nekaj slikovnega gradiva in poskušali skupaj poiskati glavne značilnosti bidermajerja.</i></p>	<p>Učenci poslušajo in gledajo slikovno gradivo.</p>	<p>Frontalna učna oblika. Metoda razlage. Metoda slikovne demonstracije.</p>	<p>PPT, drsnica 7.</p>

	<p><i>Kaj bi rekli, da so glavne značilnosti na podlagi pravkar videnega?</i></p>	<p>Učenci odgovorijo: <i>Preprostost, domačnost, nevsiljivost, udobje, človek v družinskem okolju, poudarjena lepota lesa, uporabnost pohištva, varčevanje z okraski, zavese in blago za oblazinjeno pohištvo je bilo okrašeno s cvetličnimi ali črtastimi vzorci.</i></p>	<p>acije.</p> <p>Metoda dela s slikovnimi viri.</p>	
	<p><i>Slikarstvo v času bidermajerja je ohranilo portrete meščanskih družin in pomembnih zgodovinskih osebnosti.</i></p> <p><i>Na predstavitvi lahko vidite sliko, ki prikazuje družino dr. Frušiča in ki jo je naslikal Jožef Tominc. Tominc je bil pomemben slikar tržaških meščanov, o njegovem slovesu pa pričajo tudi besede, da v mestu ni bilo nekoliko uglednejše družine, ki ne bi imela portreta izpod njegove roke.</i></p> <p><i>Glavni simbol bidermajerskega sloga pa je košarica s cvetjem, t. i. bidermajerski šopek. Primer lahko prav tako vidite na predstavitvi.</i></p>	<p>Učenci poslušajo.</p> <p>Učenci poslušajo in gledajo slikovno gradivo.</p> <p>Učenci poslušajo in gledajo slikovno gradivo.</p>	<p>Metoda razlage.</p> <p>Metoda razlage. Metoda slikovne demonstracije.</p> <p>Metoda razlage. Metoda slikovne demonstracije.</p>	<p>PPT, drsnica 7.</p>

2. VSEBINSKI POUDAREK	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE	UČILA
Umetnost:— realizem in secesija (6 minut)	<i>Prosim vas, če si lahko pogledate sliko na predstavitvi. Kakšne so glavne razlike, ki jih opazite?</i>	Učenci pogledajo sliko in odgovorijo: <i>razlike v motivu,</i>	Frontalna učna oblika. Metoda	PPT, drsnica 8.

	<i>ena je bolj realistična, druga je bolj umetniška; ena prikazuje vsakdanje opravilo, druga ne.</i>	dela s slikovnimi viri.	
<i>V drugi polovici 19. stoletja se je uveljavil realizem, ki je poustvarjal resničnost. Snov je zajemal iz resničnega življenja in skušal biti čim zvestejši naravnemu izgledu. Motivi so bili krajina, žanr, portreti ljudi v vsakdanjem življenju, torej pri opravih delu, srečanjih, itd. Realistična slikarska in literarna dela imajo pričevalno vrednost tudi za poučevanje zgodovine. Zakaj mislite, da je temu tako?</i>	Učenci poslušajo. Učenci odgovorijo: <i>Slikarska in literarna dela nam slikajo takratni čas, lahko vidimo ljudi v naravnem okolju in pri normalnih opravih, vidimo, kako so ljudje oblečeni, itd.</i>	Frontalna učna oblika. Metoda razlage. Metoda razgovora.	PPT, drsnica 9.
<i>Pri slovenščini ste tudi obravnavali realizem, zato bomo sedaj ponovili, kdo so najvidnejši predstavniki slovenskega realizma?</i> <i>Pravilno. Ali se morda spomnite tudi kakšnega umetnika, ki spada v to obdobje?</i> Na podlagi njihovih odgovorov dodam: <i>Predstavniki so slikarji Ivana Kobilica, Jožef Petkovšek, Janez in Jurij Šubic ter arhitekt Jože Plečnik.</i> <i>Na predstavitvi lahko vidite potret Franje Tavčar, ki ga je naslikal</i>	Učenci odgovorijo: <i>Ivan Tavčar, Janko Kersnik, Anton Aškerc in Josip Jurčič.</i> Učenci odgovorijo: <i>da/ne.</i> Učenci poslušajo.	Frontalna učna oblika. Metoda razgovora. Metoda razlage.	PPT, drsnica

<i>Jurij Šubic.</i>		slikovni mi viri.	9.
<p><i>Konec 19. in v začetku 20. stoletja pa se je uveljavil nov umetnostni slog, ki se imenuje secesija. Gre za umetnostni slog, ki se je odcepil od klasične, akademske umetnosti. Privrženci tega sloga niso ustvarjali samo umetnosti, ampak so želeli vplivati na človeško življenje. Arhitekt je npr. oblikoval zunanji okvir, slikarstvo, kiparstvo in umetna obrt pa notranjost. Prevladovale so valovite linije na fasadah hiš, na vratih in oknih. Pohištvo so oblikovali živo in organsko ter ga krasili z rastlinsko stiliziranim ornamentom. Enake linije so prisotne na s štukaturami okrašenem stropu, na pohištvu, v vzorcih zaves in preprog, v uporabnih predmetih (svetilke, vaze, posode). Prej so bili prostori pisani, sedaj so barvno skladni. Ideal je bila celostna umetnina.</i></p> <p><i>Na predstavitvi lahko vidite nekaj primerov secesije, ki se je kazala povsod v umetnosti ter tudi na primer grafičnem in industrijskem oblikovanju.</i></p>	Učenci poslušajo.	Frontalna učna oblika. Metoda razlage.	PPT, drsnica 10.
<p><i>Eden najbolj znanih arhitektov tega časa pa je Antonio Gaudí, ki je ustvarjal v Barceloni.</i></p>	Učenci poslušajo in gledajo slikovno gradivo.	Metoda razlage.	PPT, drsnica 11.
<p><i>Pa na primeru njegove Casa Milà, ki jo lahko vidite na predstavitvi, ponovimo glavne značilnosti secesije.</i></p>	Učenci odgovorijo: <i>valovite linije na fasadah, vratih in oknih, okrašeni stropi, barvna usklajenost.</i>	Metoda dela s slikovni mi viri	
<p><i>Ali poznamo kakšen primer secesije tudi iz našega prostora?</i></p>	Učenci odgovorijo:	Metoda razgovor	

	<p>Na podlagi njihovih odgovorov nadaljujem: <i>Secesija je v slovenski prostor prišla po velikem potresu v Ljubljani leta 1895, ko je bilo potrebno mesto obnoviti. Dunajske oblasti so želele, da se novi dunajski slog uveljavi tudi v obrobni krajih Avstro-Ogrske monarhije.</i></p> <p><i>Kako pa mislite, da je prišlo do prenosa znanja v takratnem času iz Avstro-Ogrske na slovensko področje?</i></p> <p><i>Na predstavitvi lahko vidite zgradbo Zadružne gospodarske banke, ki jo je načrtoval Ivan Vurnik in je poslikana v slovenskih nacionalnih barvah.</i></p> <p><i>Zmajski most je delo splitskega arhitekta Jurija Zaninoviča in velja za eno najlepših stvaritev secesijske arhitekture na evropskih tleh.</i></p> <p><i>Pomemben arhitekt tega obdobja je tudi Maks Fabiani, ki je po potresu oblikoval nov urbanistični načrt za Ljubljano.</i></p> <p><i>Vidimo pa lahko še stavbo ljubljanske Drame, ki je delo dunajskega arhitekta Alexandra Grafa.</i></p>	<p><i>da/ne.</i></p> <p>Učenci poslušajo.</p> <p>Učenci odgovorijo: <i>preko slovenskih študentov, ki so študirali na Dunaju.</i></p> <p>Učenci gledajo slikovno gradivo in poslušajo razlago.</p>	<p>a.</p> <p>Metoda razlage.</p> <p>Metoda razgovora.</p> <p>Metoda razlage. Metoda slikovne demonstracije</p>	<p>PPT, drsnica 12.</p>
--	--	--	--	-------------------------

3. VSEBINSKI POUDAREK	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE	UČILA
Moda v oblačilni kulturi (5 minut)	<i>Moda v oblačilni kulturi se je uveljavila že v drugi polovici 18. stoletja, konec 18. in v začetku 19. stoletja pa so nastale prve trgovine s konfekcijo.</i>	Učenci poslušajo.	Frontalna učna metoda. Metoda razlage.	PPT, drsnica 13.
	<i>Med umetnostnimi slogi 19. stoletja sta na oblačilno kulturo vplivala zlasti bidermajer in secesija, o katerih smo danes že govorili.</i>	Učenci poslušajo.	Frontalna učna metoda. Metoda razlage.	

<p><i>Poglejte si fotografiji na predstavitvi.</i></p> <p><i>Primerjajte takratno trenutno modo in izpostavite glavne razlike.</i></p>	<p>Učenci poslušajo in gledajo slikovno gradivo.</p> <p>Učenci odgovorijo: <i>Bidermajerska moda je bila preprostejša, oblačila niso bila oprijeta, dame so nosile zvonasta krila. Pri secesijski modi so nosile steznike, oblačila so bila veliko bolj oprijeta in poudarjala postavo.</i></p>	<p>Metoda slikovne demonstracije.</p> <p>Metoda dela s slikovnimi viri.</p>	<p>PPT, drsnica 14.</p>
<p><i>Bidermajerska moda je meščansko poenostavljena. V drugem desetletju 19. stoletja se je ozka, po antičnem vzoru povezana silhueta postopoma spremenila v meščansko-romantično modo bidermajerja. Dame so nosile visoko zaprte obleke s pasom v naravnem pasu. Krilo je bilo zvonasto, klobuke pa so krasili trakovi in cvetice. Gospodje so nosili žametaste hlače, telovnik, oprijet suknjič do kolen in visok klobuk. Nosili so tudi frake, ki so bili zapovedano in obvezno oblačilo na slovesnejših prireditvah vse do srede 19. stoletja.</i></p>	<p>Učenci poslušajo.</p>	<p>Frontalna učna oblika. Metoda razlage.</p>	<p>PPT, drsnica 15.</p>
<p><i>Moda v času secesije je bila z današnjega vidika nepraktična in tudi nezdrava. Dame so nosile korzete, s katerimi so poustvarile pretirano vitek nenaraven videz, da so se komajda premikale. Gospodje so nosili oprijeta oblačila, ki so poudarjala obris postave. Hlače so imele ostro zalikane gube, srajce pa trd ovratnik. Nosili so frake in na družabnih prireditvah smokinge. Pogosto so uporabljali sprehajalno</i></p>	<p>Učenci poslušajo.</p>	<p>Frontalna učna oblika. Metoda razlage.</p>	

	<p><i>Tako je. Najbolj so meščani nasprotovali temu, da bi se kmetje s kupljenimi in tujimi materiali približali videzu meščanov. Ves čas so poudarjali naj kmetje uporabljajo materiale, ki so primerni zanje.</i></p>	Učenci poslušajo.	Metoda razlage.	
--	---	-------------------	-----------------	--

4. VSEBINSKI POUDAREK	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE	UČILA
Novi mediji omogočijo širjenje množične kulture (12 minut)	<p><i>V 19. stoletju je nastalo precej novih medijev, ki so omogočili uveljavitev množične kulture: telegraf (brzojav), fotografija, gramofon, radio in film. Ne smemo pa pozabiti niti na časopis.</i></p> <p><i>Zaradi same dolžine današnje učne ure si bomo pogledali zgolj dva ključna medija, časopis in film. O zgodovini ostalih pa si lahko več preberete v vaših učbenikih na straneh od 270 do 272, prav tako pa imate kratek povzetek zapisan na učnih listih, ki jih boste dobili na koncu učne ure.</i></p>	Učenci poslušajo.	Frontalna učna oblika. Metoda razlage.	PPT, drsnica 17.
	<p><i>Z meščansko kulturo se je uveljavilo javno mnenje kot pomemben dejavnik podpore pri uresničevanju političnih in drugih zahtev. Javno mnenje so ustvarjali in predstavljali zlasti mediji, kot so časopisi in častniki. V Veliki Britaniji je začel leta 1785 izhajati The Times, tedaj še pod imenom The Daily Universal Register, v Nemčiji Reinischer Merkur in številni drugi.</i></p> <p><i>Kako se je imenoval prvi slovenski časnik in kdaj je začel izhajati?</i></p>	Učenci poslušajo.	Frontalna učna oblika. Metoda razlage.	
	<p><i>Tako je. Množično izdajanje časopisja se je sicer začelo po letu 1814, ko so na sedežu časopisa The</i></p>	Učenci odgovorijo: <i>Lublanske novice, leta 1797.</i>	Učenci poslušajo.	Metoda razgovora. Metoda razlage.

<p><i>Times uvedli veliko tiskarsko stiskalnico iz železa na parni pogon, kjer so lahko natisnili tudi po 1000 izvodov časopisa na uro. Novinarji so zato lahko članke oddajali v tisk kasneje in jih dopolnjevali z najnovejšimi vestmi.</i></p>			
<p><i>Meščani so prebirali časopise in o njihovi vsebini razpravljali v t. i. bralnih kabinetih, ki so jih ustanavljali v velikih mestih, salonih in tudi v kavarnah.</i></p> <p><i>Preko časopisnih novic so politične in druge ideje širili politiki in mnenjski voditelji različnih usmeritev. Množice so tako postale pomemben dejavnik političnega in družbenega delovanja.</i></p>	Učenci poslušajo.	Frontalna učna oblika. Metoda razlage.	
<p><i>Odkritja na področju elektrotehnike so prispevala k spreminjanju vsakdanjega sveta zabave in prostega časa. Razvoj fotografije je utiral pot filmu, saj so pri tem posnete gibljive slike. V Franciji sta brata Lumière predstavila prvo filmsko kamero v letih 1894–1895. Prihodnje leto pa so v Parizu odprli prvi kino, kjer sta gledalcev predvajala več kratkometražnih nemih filmov, eden od teh, Prihod vlaka na postajo La Ciotat je gledalce izjemno prestrašil, saj so imeli občutek, da lokomotiva drvi neposredno proti njim.</i></p> <p><i>Odlomek iz filma si bomo sedaj tudi pogledali.</i></p> <p><i>Začetnik slovenskega nemega filma je bil Karl Grossman, po poklicu advokat. V letih 1905 in 1906 je posnel tri kratke neme filme: Odhod od maše v Ljutomeru, Sejem v Ljutomeru in Na domačem vrtu.</i></p>	<p>Učenci poslušajo.</p> <p>Učenci poslušajo.</p> <p>Učenci gledajo posnetek.</p> <p>Učenci poslušajo razlago.</p>	<p>Frontalna učna oblika. Metoda razlage.</p> <p>Metoda demonstracije gibljivih slik.</p> <p>Metoda razlage.</p>	<p>PPT, drsnica 19.</p> <p>PPT, drsnica 20.</p>

<p><i>Njemu je tudi posvečen Grossmanov festival fantastičnega filma in vina.</i></p>			
<p><i>Zvočni film se začne leta 1927 s filmom Pevec jazz, barvni pa že v začetku 20. stoletja.</i></p> <p><i>Krajši odlomek iz filma si bomo tudi sedaj pogledali. Bodite pozorni na to, kako je film v 30 letih napredoval.</i></p> <p><i>Po svetu so se hitro razširili kinematografi. Kino je vsekakor obvladoval in preoblikoval vse umetnosti 20. stoletja, s svojo tehnologijo, načinom produkcije in podajanja realnosti je pomenil nekaj povsem novega v svetu.</i></p>	<p>Učenci poslušajo.</p> <p>Učenci gledajo posnetek.</p> <p>Učenci poslušajo.</p>	<p>Frontalna učna oblika. Metoda razlage.</p> <p>Metoda demonstracije gibljivih slik.</p> <p>Metoda razlage.</p>	<p>PPT, drsnica 21.</p>
<p><i>Sedaj se boste ponovno obrnili proti svojemu sosedu, saj boste v dvojicah reševali avtentično nalogo. Predstavljajte si, da vas kontaktirajo organizatorji Grossmanovega festivala, ki želijo letos na program vključiti tudi film z zgodovinsko tematiko. Tako morate pripraviti krajši predlog, v katerega vključite ime izbranega filma, režiserja in po želji tudi glavne igralce, leto izida, žanr filma, na kratko predstavite njegovo vsebino in predvsem zakaj film organizatorjem priporočate. Na koncu lahko dodate tudi kakšen zanimiv citat ali misel, lahko pa tudi kaj narišete. Pri delu si lahko pomagate tudi z mobilnimi telefoni. Na voljo imate 5 minut. (Če dvojice niso možne, delajo individualno.)</i></p>	<p>Učenci poslušajo navodila.</p>	<p>Frontalna učna oblika. Metoda razlage.</p>	<p>PPT, drsnica 22.</p>

<p><i>Ste razumeli navodila?</i></p> <p>Če je potrebno, navodila ponovno razložim.</p> <p><i>Prosim, da nalogo rešite na prazne liste, ki vam jih bom sedaj razdelila. (Po Zoomu pa v Word dokumentu).</i></p> <p>Prosim prvega učenca da si vzame list in poda naprej po razredu.</p> <p><i>Lahko pričnete z delom.</i></p> <p>Na predstavitvi nastavim odštevalnik časa.</p>	<p>Učenci odgovorijo: <i>da/ne.</i></p> <p>Učenci poslušajo.</p> <p>Učenci si razdelijo liste.</p> <p>Učenci delajo v dvojicah.</p>	<p>Metoda razgovora.</p> <p>Metoda razlage.</p> <p>Parna učna oblika.</p>	
<p>Sproti preverjam delo in napredek učencev, po potrebi jim tudi pomagam.</p>	<p>Učenci delajo v dvojicah.</p>	<p>Parna učna oblika.</p>	
<p><i>Čas je potekel. Sedaj boste predstavili svoje predloge.</i></p> <p>Naključno izberem dva para, ki predstavita svoj predloge. (Če dvojice niso možne, delajo individualno in izberem dva posameznika, ki predstavita svoja predloga.)</p> <p>Poslušam njuno predstavitev.</p> <p><i>Hvala obema dvojicama za predstavitev. Na predstavitvi pa si lahko ogledate primer predloga, ki sem ga oblikovala sama.</i></p>	<p>Oba izbrana para predstavita svoj predlog, ostali učenci poslušajo.</p> <p>Učenci potihoma preberejo predlog</p>	<p>Frontalna učna oblika. Metoda razlage.</p> <p>Metoda besedne demonstracije.</p> <p>Metoda razlage</p> <p>Individualna učna</p>	<p>PPT, drsnica 23.</p>

	na predstavitvi.	oblika.	
Številni izumi in tehnološke novosti na področju medijev so omogočile širjenje množične kulture, ki je bila tako dostopna širšemu občinstvu. Množična kultura je bila podvržena tržnim zakonitostim, kulturno-umetniškemu okusu občinstva in je bila finančno bolj dostopna. Še vedno pa je obstajala tudi elitna kultura. Umetniki so svoja dela razstavljali na razstavah, o njihovih delih je javnost obveščal tisk, v katerem so kritiki objavljali tudi ocene umetniških del.	Učenci poslušajo.	Frontalna učna oblika. Metoda razlage.	PPT, drsnica 24.

ZAKLJUČNI DEL: ZAKLJUČNO PONAVLJANJE ALI PREVERJANJE

ČAS	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE	UČILA
10 minut	Na koncu učne ure pa boste individualno rešili preverjalni list in tako preverili, koliko znate. Prosim, da iz miz pospravite vse zvezke, obdržite pa lahko pisala. Pozorno preberite navodila in odgovorite na vprašanja. Za reševanje imate 5 minut časa. Učencem razdelim preverjalni list.	Učenci poslušajo navodila.	Frontalna učna oblika. Metoda razlage.	PPT, drsnica 25.
	Na predstavitvi nastavim odštevalnik časa. Preverjam napredek učencev in opazujem njihovo delo.	Učenci rešujejo preverjalni list.	Individualna učna oblika.	Preverjalni list.
	Čas za reševanje je potekel. Sedaj bomo skupaj pregledali vaše rešitve, in sicer bomo šli kar po vrsti, začeli bomo v prvi klopi in vse do zadnje, tako da boste vsi prišli na vrsto. Vsak naj prebere eno vprašanje in pove, kaj je odgovoril.	Učenci poslušajo.	Frontalna učna oblika. Metoda razlage.	
	Spremljam in komentiram odgovore učencev. Pri vsaki nalogi pojasnim kriterij in število točk, odgovori na vprašanja pa so	Učenci berejo rešitve nalog in se med seboj poslušajo. Po	Frontalna učna oblika. Metoda	Preverjalni list z rešitvami.

zapisani tudi na PowerPointu.	potrebi svoje odgovore dopolnijo oziroma popravijo.	razgovor a.	PPT, drsnice 26–32.
<i>Preden pa zaključimo, bi vam rada zastavila še tri vprašanja, s katerimi bomo preverili vaše znanje o temah, ki jih preverjalni list ni zajemal.</i>	Učenci poslušajo.	Frontalna učna oblika. Metoda razlage.	
<i>Pri 19. stoletju se veliko pogovarjamo o industrijski revoluciji, tako da me sedaj zanima, na kakšen način je vplivala na oblačilno kulturo?</i>	Učenci odgovorijo: vplivala je na spremembo materialov, krojev, barv in izdelave, oblačila so bila tovarniško izdelana, začetek sodobne masovne konfekcije in mode.	Metoda razgovor a.	
<i>Ker pa je naslov današnje učne ure zajemal besedi elitna in množična kultura, me zanima, kakšna je razlika med njima?</i>	Učenci odgovorijo: množična kultura je dostopnejša širšemu občinstvu, bila je finančno dostopna, povržena kulturno-umetniškemu okusu občinstva. Elitna kultura je na drugi strani bolj nedostopna, do nje je navaden delavec le težko prišel.		
<i>Kakšna pa je bila vloga medijev pri širjenju množične kulture?</i>	Učenci odgovorijo: Širili so literarna dela, pisali o razstavah, kritiki so objavljali tudi		

	<i>ocene umetniških del, širili politične ideje.</i>		
<p><i>Ugotavljam, da ste si precej zapomnili iz današnje učne ure. Pokazali ste, da znate (ocenim z zelo dobro, dobro ali slabo) naštetih glavne značilnosti bidermajerskega sloga in ga umestiti v ustrezno časovno obdobje, primerjati in razlikovati med realizmom in secesijo v umetnosti, pojasniti vpliv industrijske revolucije na spremembe v oblačilni kulturi, naštetih kateri umetnostni slogi so vplivali na modo 19. stoletja, pojasniti, kako so novi mediji v 19. stoletju prispevali k oblikovanju javnega mnenja, opredeliti vlogo novih medijev v vsakdanjem življenju v 19. stoletju in utemeljiti glavne razlike med elitno in množično kulturo.</i></p> <p>V primeru da ugotovim, da določene snovi ne znajo ali slabše razumejo, jo ponovno razložim oziroma še enkrat postavim vprašanja na zastavljene izobraževalne cilje.</p>	<p>Učenci poslušajo in spremljajo preverjanje osvojenih učnih ciljev.</p>	<p>Frontalna učna oblika. Metoda razlage.</p>	<p>PPT, drsnica 33.</p>
<p><i>Pred zaključkom pa si še razdelite učne liste z današnjo učno snovjo. Učni list je strukturiran po vsebinskih poudarkih, ki smo jih danes obravnavali. Naj poudarim, da je na njem strnjena učna vsebina, vodilo pri učenju pa ostaja učbenik.</i></p>	<p>Poslušajo in si razdelijo učne liste.</p>	<p>Frontalna učna oblika. Metoda razlage.</p>	<p>Učni list: zapis učne snovi.</p>

III. SEZNAM PRILOG

PRILOGA 1 :	Kako se je poleg elitne uveljavila množična kultura? – PowerPoint predstavitev
PRILOGA 2 :	Učni list z zapisom učne snovi
PRILOGA 3:	Primer rešene avtentične naloge
PRILOGA 4 :	Preverjalni list
PRILOGA 5:	Preverjalni list z rešitvami in s pojasnilom točkovanja

PRILOGA 1: Kako se je poleg elitne uveljavila množična kultura? – PowerPoint predstavitev

DRSNICA 1

DRSNICA 2

DRSNICA 3

DRSNICA 4

Cilji današnje učne ure:

- ❖ naštetih glavne značilnosti bidermajerskega sloga in ga umestiti v ustrezno časovno obdobje.
- ❖ primerjati in razlikovati med realizmom in secesijo v umetnosti.
- ❖ opredeliti vpliv industrijske revolucije na spremembe v oblačilni kulturi.
- ❖ naštetih, kateri umetniški slogi so vplivali na modo 19. stoletja.
- ❖ pojasniti, kako so novi mediji v 19. stoletju prispevali k oblikovanju javnega mnenja.
- ❖ opredeliti vlogo novih medijev v vsakdanjem življenju v 19. stoletju.

DRSNICA 5 Umetnost ali idila

1. Bidermajer – umetnost v Metternichovi policijski državi

- ❖ Obdobje med letoma 1815 in 1848.
- ❖ umirjeno življenje.
- ❖ meščanstvo → nosilci kulture.
- ❖ Pesmi o Gottliebu Biedermaierju.
- ❖ usmeritev k »malim stvarim«.

Šolski učitelj Gottlieb Biedermaier

DRSNICA 6

- ❖ Zatekanje v domače zavetje doma.
- ❖ življenje potekalo v ozkem krogu družine in prijateljev.
- ❖ Kordeš → topla domača peč.
- ❖ meščani z umikom približali plemstvu.
- ❖ doba politične abstinence v javnosti.
- ❖ razmah meščanskega društvenega življenja.

DRSNICA 7

DRSNICA 8

DRSNICA 9

2. Umetnost – realizem in secesija

❖ Realizem:

- druga polovica 19. stoletja.
- snov iz resničnega življenja.
- motivi so bili krajina, žanr, portreti ljudi.

❖ Ivana Kobilica, Jožef Petkovšek, Janez in Jurij Šubic ter Jože Plečnik.

DRSNICA 10

❖ Secesija:

- konec 19. stoletja in začetek 20. stoletja,
- želeli vplivati na človeško življenje,
- prevladovali so valovite linije na fasadah, na vratih in oknih,
- pohištvo oblikovano živo in organsko,
- prostori barvno skladni,
- ideal → celostna umetnina.

Vaza, izdelana leta 1900

Stol, izdelan med leti 1898-1899

Thomas Ledl, pročelje Majolikahaus, Dunaj

DRSNICA 11

Antonio Gaudí: Casa Milà

DRSNICA 12

Ljubljanska Drama

Zmajski most, Ljubljana

Zadruga gospodarska banka, Miklošičeva ulica, Ljubljana

DRSNICA 13

3. Moda v oblačilni kulturi

- ❖ Moda uveljavila v drugi polovici 18. stoletja.
- ❖ nastanek prvih trgovin s konfekcijo → konec 18. in začetek 19. stoletja.
- ❖ vpliv bidermajerja in secesije.

DRSNICA 14

Primerjajte takratno trenutno modo in izpostavite glavne razlike.

XX. Wiener Modes.

world 4

DRSNICA 15

- ❖ Bidermajerska moda je meščansko poenostavljena.
- ❖ moda v času secesije nepraktična in nezdrava.
- ❖ modni okus krojili tedanji modni časopisi → Wiener Zeitschrift für Kunst, Literatur, Theater und Mode.
- ❖ industrijska revolucija vplivala na spremembo materialov, krojev, barv in izdelave.
- ❖ oblačila tovarniško izdelana → začetek sodobne masovne konfekcije in mode.
- ❖ meščansko oblačilno kulturo kmalu začeli posnemati.

DRSNICA 16

»V trgu Ribnica in najbližji okolici je pri mladih fantih razširjeno hotenje po oddaljitvi od kmečke noše, kar je pripeljalo do pisane mešanice in neredko smešne sestave oblačil. /.../ Prav komično je videti, če se kakšen elegant, kakor se pogosto dogaja, pojavlja tudi v oklepu naškrobljenega srajčnega ovratika, ki obdaja glavo kakor obzidje, kar učinkuje zraven kmečkega jopiča prav posebno smešno.«
Poročilo iz leta 1842
Matić, Dragan. v: Cvirn, Janez, ur. Slovenska kronika XIX. stoletja. Ljubljana: Nova revija, 2005, str. 251–252.

1. O katerem sloju prebivalstva govori besedilo?

2. Kdo pa se ni strinjal z njihovim načinom oblačenja? Zakaj je bilo temu tako?

DRSNICA 17

4. Novi mediji omogočijo širjenje množične kulture

- ❖ Novi mediji omogočijo uveljavitev množične kulture: telegraf (brzovjav), fotografija, gramofon, radio in film.
- ❖ uveljavi javno mnenje kot pomemben dejavni podpora.
- ❖ javno mnenje ustvarjali in predstavljali → časopisi in častniki.
- ❖ The Daily Universal Register/The Times, Rheinischer Merkur.

Naslovnica časopisa The Times

DRSNICA 18

- ❖ Množično izdajanje časopisja po letu 1814.
- ❖ bralni kabineti,
- ❖ preko časopisnih novic so ideje širili politiki in mnenjski voditelji različnih usmeritev,
- ❖ množice → pomemben dejavnik političnega in družbenega življenja.

Gospod med branjem časopisa

DRSNICA 19

Film

- ❖ Odkritja na področju elektrotehnike.
- ❖ razvoj fotografije utiral pot filmu.
- ❖ brata Lumière v letih 1894–1895 predstavita prvo filmsko kameró,
- ❖ več kratkometražnih nemih filmov.
- ❖ začetnik slovenskega filma: Karl Grossman.

Prizor iz Odhod od mase v Ljutometu

Karl Grossman

DRSNICA 20

PRIHOD VLAKA NA POSTAJO LA CIOTAT, 1895

**ARRIVAL OF A TRAIN
AT LA CIOTAT**

Lumière No. 853

DRSNICA 21

PEVEC JAZZA, 1927

NALOGA: Predlagaj film za predstavitev na Grossmanovem festivalu

• V predlog vključi:

- ❖ IME IZBRANEGA FILMA Z ZGODOVINSKO TEMATIKO,
- ❖ REŽISERJA FILMA, PO ŽELJI TUDI GLAVNE IGRALCE,
- ❖ LETO IZIDA,
- ❖ ŽANR/VRSTA FILMA,
- ❖ KRATKA VSEBINA,
- ❖ ZAKAJ FILM PRIPOROČAŠ.

Na koncu lahko dodaš tudi kakšno zanimivo misel, popestriš s kakšnim citatom ali risbo.

PRIMER REŠENE AVTENTIČNE NALOGE

IME IZBRANEGA FILMA: GLADIATOR

REŽISER: Ridley Scott

GLAVNI IGRALCI: Russell Crowe, Joaquin Phoenix, Connie Nielsen, Oliver Reed in drugi

LETNICA: 2000

ŽANR FILMA: ZGODOVINSKI FILM

KRATKA VSEBINA: Rimski general Maximus Decimus Meridius je poveljnik legionarjev na obrobju rimskega imperija, blizu Vindobone (današnjega Dunaja). Po veliki zmagi nad barbari si pridobi spoštovanje v očeh umirajočega cesarja Marka Avrelija, ki se odloči, da bo po smrti oblast raje predal njemu kot pa svojemu lastnemu sinu z vprašljivimi moralnimi načeli. Ko Komod izve za očetovo odločitev, ga umori in sam prevzame oblast. Maximus ugotovi, da je bil Mark Avrelij umorjen, vendar ga izda njegov prijatelj, ki ukaže usmrtenje njega, njegove žene in sina. Maximus uspe zbežati, vendar je prepozen - žena in sin sta mrtva. Nekoč vplivni general postane gladiator in se bori samo zato, da bi nekoč maščeval svoje najdražje. In tukaj se njegova zgodba šele začne.

PRIPOROČILO: Film priporočam vsem, saj velja za eno boljših upodobitev antičnega Rima. Sicer lahko v filmu opazimo nekaj zgodovinskih nepravilnosti, ki niso v skladu s tistim časom. Kljub tem nepravilnostim nas film skoraj tri ure drži pokonci in nama ne pusti dihati. Neverjetna glasba, prikaz antičnega Rima, borbe v Koloseju – edinstvena izkušnja, ki popelje gledalca več kot 2000 let v preteklost. Vsekakor film, ki gledalca ne pusti ravnodušnega, zato metam, da bi bil idealen za uvrtitev v program letošnjega Grossmanovega festivala.

»Maščeval se bom na tem zvetu ali na osem ...«

Množična kultura

- ❖ Podvržena tržnim zakonitostim, kulturno-umetniškem okusu občinstva, finančno bolj dostopna,
- ❖ še vedno obstajala elitna kultura,
- ❖ umetniki dela razstavljali na razstavih → o njihovih delih je javnost obveščal tisk.

Navdušeni ljudje pred kinematografom

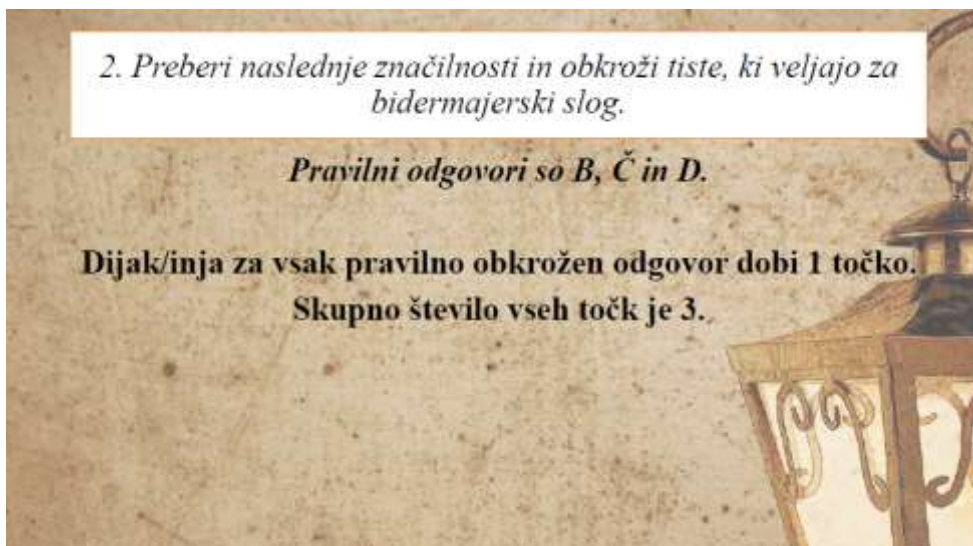
DRSNICA 25

DRSNICA 26

DRSNICA 27

DRSNICA 28

3. Poveži umetniške sloge z njihovimi značilnostmi tako, da vpišeš številko ustreznega sloga na črtico pred opisom.

1 Realizem
2 Sesestja

Dijak/inja za 5 pravih odgovorov dobi 2 točk.
Dijak/inja za 4 pravilne odgovore dobi 1,5 točke.
Dijak/inja za 3 pravilne odgovore dobi 1 točko.
Dijak/inja za 2 pravilna odgovora dobi 0,5 točke.
Dijak/inja za 1 ali 0 pravih odgovorov dobi 0 točk.
Skupno število vseh točk je 3.

 1 Tipični motivi so krajina, žanr, portreti ljudi.
 2 Predstavniki tega obdobja je Maks Fabiani.
 2 Ideal je celostna umetnost.
 1 Predstavniki tega obdobja sta brata Šubic.
 2 Privrženci želeli vplivati na človeško življenje.

DRSNICA 29

4. Ustrezno obkroži, ali so spodnje trditve pravilne ali ne. Nepravilne trditve popravi tako, da jih s pravilnim podatkom zapišeš na črto.

Dijak/inja za 3 pravilno obkrožene odgovore dobi 2 točki.
Dijak/inja za 2 pravilno obkrožena odgovora dobi 1 točko.
Dijak/inja za 1 ali 0 pravih obkroženih odgovorov dobi 0 točk.
Dijak/inja za 2 pravilna popravljena zapisa dobi 2 točki.
Dijak/inja za 1 pravilen popravljen zapis dobi 1 točko.
Dijak/inja za 0 pravilno popravljena zapisov dobi 0 točk.
Skupno število vseh točk je 4.

Med romantizmi slogi 19. stoletja sta iz oblačilno kulturo vplivala žensk bledenja in vsehobizna.

DRŽI NE DRŽI

Med romantizmi slogi 19. stoletja sta iz oblačilno kulturo vplivala žensk bledenja in vsehobizna.

Med v času serije je bila iz današnjega vidika neobčutljiva, saj so ženske nosile korenje, a korenje so raznoče pritrjeno v nek in nenaraven videz.

DRŽI NE DRŽI

Industrijska revolucija je vplivala na spreminjanje materialov, krojev, barv in izdelave oblačil tako, da so jih več izdelovali ročno.

DRŽI NE DRŽI

Industrijska revolucija je vplivala na spreminjanje materialov, krojev, barv in izdelave oblačil tako, da so jih več izdelovali ročno. V tovarnah izdelovali strojnimi masinami izdelovali ročno.

DRSNICA 30

6. Pojasni, na kakšen način je časopis prispeval k oblikovanju javnega mnenja. V odgovor vključi dva argumenta.

- Meščani so prebivali časopise in razpravljali o njihovi vsebini v t. i. bralnih kabinetih, kj so jih ustanavljali v velikih mestih, salonih in v kavarnah. (1 točka)
- Preko časopisnih novic so politične in druge ideje širili politiki in mnenjski voditelji različnih usmeritev. (1 točka)

Dijak/inja za dva pravilna odgovora dobi 2 točki.
Dijak/inja za en pravih odgovor dobi 1 točko.

DRSNICA 31

7. Ovrednoti pomen (vsaj dva pomena) novih medijev v vsakdanjem življenju za prebivalce 19. stoletja.
V odgovor vključi tri spremembe v njihovem vsakdanu zaradi medijev.

- Novi mediji, kot so telegraf, fotografija, gramofon, radio in film so omogočil uveljavitev množične kulture (1 točka).
- Brez njih se množična kultura ne bi morala tako širiti, saj so poskrbeli za to, da je bila dostopna vsem, ne samo tistim najbogatejšim. (1 točki)

Dijak/inja dobi 2 točki, če vključi, da so novi mediji omogočili uveljavitev množične kulture in da so mediji poskrbeli za širšo dostopnost množične kulture.

DRSNICA 32

- Možni odgovori glede sprememb v vsakdanu: V časopisu so lahko prebrali sveže novice, telegraf je bil pomemben za hitro obveščanje in širjenje informacij, fotografijo so uporabljali v novinarstvu in časopisju, preko gramofonov je bilo mogoče glasbo poslušati tudi doma, preko radia so lahko poslušali novice, kinopredstave.

*Dijak/inja dobi 1 točko za tri navedene spremembe.
Dijak/inja dobi 0,5 točk za dve navedeni spremembi.
Dijak/inja dobi 0 točk za eno ali nič navedenih sprememb.
Skupno število vseh točk je 3.*

DRSNICA 33

CILJI UČNE URE

DIJAK/INJA NA KONCU UČNE URE ZNA:

- naštetih glavne značilnosti biedermaierskega sloga in ga umestiti v ustrezno časovno obdobje.
- primerjati in razlikovati med realizmom in secesijo v umetnosti.
- pojasniti vpliv industrijske revolucije na spremembe v oblačilni kulturi.
- naštetih, kateri umetnostni slogi so vplivali na modo 19. stoletja.
- pojasniti, kako so novi mediji v 19. stoletju prispevali k oblikovanju javnega mnenja.
- opredeliti vlogo novih medijev v vsakdanjem življenju v 19. stoletju.
- utemeljiti razlike med elitno in množično kulturo.

PRILOGA 2: Učni list z zapisom učne snovi

UČNI LIST: Kako se je poleg elitne uveljavila množična kultura?

Vodilo pri učenju naj bo: Brodnik Vilma et. al. *Zgodovina 3: dolgo 19. stoletje. Učbenik za zgodovino v 3. letniku gimnazij*. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2020, str. 266–272.

1. Bidermajer – idila v Metternichovi policijski državi

- Obdobje med letoma 1815 in 1848,
- v predmarčni dobi meščanstvo postalo nosilec kulture,
- življenjsko občutje, ki ga lahko označimo kot usmeritev k »malim stvarjem«,
- meščani zatekli v domače zavetje lastnega doma – z umikom v zasebnost meščani približali plemstvu,
- doba politične abstinence v javnosti → ugodne razmere za razmah meščanskega društvenega življenja,
- glavne značilnosti: preprostost, domačnost, udobje, človek v družinskem okolju, udobje, uporabnost pohištva, lepota lesa, oblazinjeno pohištvo okrašeno s cvetličnimi ali črtastimi vzorci,
- portreti znanih osebnosti in meščanskih družin (primer tržaškega slikarja Jožeta Tominca).

2. Umetnost: realizem in secesija

- Druga polovica 19. stoletja: realizem → poustvarjanje resničnosti, snov vzeta iz resničnega življenja in pri tem čim zvestejši naravnemu izgledu. Motivi: krajina, žanr, potreti ljudi v vsakdanjem življenju. Slovenski realisti: Ivana Kobilica, Jožef Petovšek, Janez in Jurij Šubic, Jožef Plečnik.
- Konec 19. in začetek 20. stoletja: secesija → želeli vplivati na človeško življenje, značilne valovite linije na fasadah hiš, na vratih in oknih, enake linije prisotne na s štukaturami okrašenih stropih, prostori barvno skladni. Ideal → celostna umetnina. Slovenski secesisti: Maks Fabiani, Ivan Vurnik, Ciril Metod Koch.

3. Moda v oblačilni kulturi

- Moda v oblačilni kulturi uveljavi že v drugi polovici 18. stoletja,
- konec 18. in v začetku 19. stoletja nastanek prvih trgovin s konfekcijo,
- bidermajerska moda: dame nosile visoko zaprte obleke s pasom v naravnem pasu, zvonasto krilo, klobuke krasili trakovi in cvetice. Moški nosili žametaste hlače, telovnik, oprijet suknjič do kolen in visok klobuk.
- secesijska moda: dame nosile korzete - poudarjale pretirano vitek pas. Moški nosili oprijeta oblačila, hlače so imele ostro zalikane gumbe, srajca pa trd ovratnik; fraki in smokingi.
- industrijska revolucija → vpliv na spremembo materialov, krojev, barv in izdelave.

4. Novi mediji omogočijo širjenje množične kulture

- Pomembno uveljavilo javno mnenje kot pomemben dejavnik podpore → javno mnenje predstavljali zlasti mediji, kot so časopisi in častniki. 1785 The Daily Universal Register/The Times v Veliki Britaniji, v Nemčiji Reinischer Merkur,
- novi mediji: telegraf (brzjav), fotografija, gramofon, radio in film,
- uporabna električna telegrafska naprava leta 1837: William Cook in Charles Wheatstone,
- kodirana abeceda (Morsejeva abeceda) leta 1835: Samuel Morse in Alfred Vail,
- eden prvih razširjenih fotografov – fotoaparati Parvo, iznašel ga je Joseph Nicéphore Niépce leta 1816, prvi razširjen fotoaparat leta 1839: Nicéphore Niépce in Louis-Jacques M. Niepce, prvi razširjen fotoaparat leta 1840: Nicéphore Niépce in Louis-Jacques M. Niepce,
- sočasno Georges Eastman razvije cenejši fotoaparat: Eastman Kodakov fotoaparat – omogoči razvoj amaterskega fotografiranja,
- gramofon leta 1877: Emile Berliner,
- prvi radijski prenos leta 1906,
- brata Lumiere v Parizu leta 1895 predstavita več kratkometražnih filmov: Prihod delavcev iz tovarne Lumiere, Politi zalivalec in Prihod vlaka na postajo La Ciotat,
- začetnik slovenskega nemega filma: Karl Grossman (1905 in 1906 Odhod od maše v Ljutomeru, Sejem v Ljutomeru in Na domačem vrtu),
- pojav množične kulture, še vedno je obstajala tudi elitna.

PRILOGA 3: Primer rešene avtentične naloge

IME IZBRANEGA FILMA: GLADIATOR

REŽISER: Ridley Scott

GLAVNI IGRALCI: Russell Crowe, Joaquin Phoenix, Connie Nielsen, Oliver Reed in drugi.

LETNICA: 2000

ŽANR FILMA: ZGODOVINSKI FILM

KRATKA VSEBINA: Rimski general Maximus

Decimus Meridius je poveljnik legionarjev na

obrobju rimskega imperija, blizu Vindobone

(današnjega Dunaja). Po veliki zmagi nad barbari si pridobi spoštovanje v očeh umirjajočega

cesarja Marka Avrelija, ki se odloči, da bo po smrti oblast raje predal njemu kot pa svojemu

lastnemu sinu z vprašljivimi moralnimi načeli. Ko Komod izve za očetovo odločitev, ga umori in

sam prevzame oblast. Maximus ugotovi, da je bil Mark Avrelij umorjen, vendar ga izda njegov

prijatelj, ki ukaže usmrtitev njega, njegove žene in sina. Maximus uspe zbežati, vendar je prepozen

- žena in sin sta mrtva. Nekoč vplivni general postane gladiator in se bori samo zato, da bi nekoč

maščeval svoje najdražje. In tukaj se njegova zgodba šele začne...

PRIPOROČILO: Film priporočam vsem, saj velja za eno boljših upodobitev antičnega Rima. Sicer lahko v filmu opazimo nekaj zgodovinskih nepravilnosti, ki niso v skladu s tistim časom. Kljub tem nepravilnostim nas film skoraj tri ure drži pokonci in nam ne pusti dihati. Neverjetna glasba, prikaz antičnega Rima, borbe v Koloseju – edinstvena izkušnja, ki popelje gledalca več kot 2000 let v preteklost. Vsekakor film, ki gledalca ne pusti ravnodušnega, zato menim, da bi bil idealen za uvrstitev v program letošnjega Grossmanovega festivala.

»Maščeval se bom na tem svetu ali na onem...«

PRILOGA 4: Preverjalni list

PREVERJALNI LIST: Kako se je poleg elitne uveljavila množična kultura?

Natančno preberi navodila in odgovori na vprašanja. Za reševanje imaš na voljo **5 minut**.

IME IN PRIIMEK:

DATUM:

1. Zapiši letnici, ki označujeta začetek in konec obdobja, ki ga danes imenujemo bidermajer.

/ 1

2. Preberi naslednje značilnosti in obkroži tiste, ki veljajo za bidermajerski slog.

/ 3

- A javno delovanje meščanov
- B usmeritev k »malim stvarem«
- C valovite linije
- Č človek v družinskem okolju
- D udobnost in funkcionalnost
- E geometrijski liki
- F prostori barvno skladni

3. Poveži umetniške sloge z njihovimi značilnostmi tako, da vpišeš številko ustreznega sloga na črtico pred opisom.

/ 2

1 Realizem

2 Sesesija

- ___ Tipični motivi so krajina, žanr, portreti ljudi.
- ___ Predstavnik tega obdobja je Maks Fabiani.
- ___ Ideal je celostna umetnost.
- ___ Predstavnik tega obdobja je Jože Plečnik.
- ___ Privrženci želeli vplivati na človeško življenje.

4. Ustrezno obkroži, ali so spodnje trditve pravilne ali ne. Nepravilne trditve popravi tako, da jih s pravilnim podatkom zapišeš na črto.

/ 4

Med umetnostnimi slogi 19. stoletja sta na oblačilno kulturo vplivala zlasti bidermajer in simbolizem.

DRŽI NE DRŽI

Moda v času secesije je bila iz današnjega vidika nezdrava, saj so ženske nosile korzete, s katerimi so ustvarile pretirano vitez in nenaraven videz.

DRŽI NE DRŽI

Industrijska revolucija je vplivala na spremembo materialov, krojev, barv in izdelave oblačil tako, da so jih več izdelovali ročno.

DRŽI NE DRŽI

6. Pojasni, na kakšen način je časopis prispevali k oblikovanju javnega mnenja. V odgovor vključi dva argumenta.

/ 2

7. Ovrednoti pomen (vsaj dva pomena) novih medijev v vsakdanjem življenju za prebivalce 19. stoletja.

/ 3

V odgovor vključi tri spremembe v vsakdanjem življenju zaradi medijev.

SKUPNO ŠTEVILO TOČK:

/ 15

PRILOGA 5: Preverjalni list z rešitvami in s pojasnilom točkovanja

PREVERJALNI LIST Z REŠITVAMI: Kako se je poleg elitne uveljavila množična kultura?

Natančno preberi navodila in odgovori na vprašanja. Za reševanje imaš na voljo **5 minut**.

IME IN PRIIMEK:

DATUM:

1 / 1

1. Zapiši letnici, ki označujeta začetek in konec obdobja, ki ga danes imenujemo bidermajer.

Od 1815 do 1848/1815–1848/od leta 1815 do leta 1848/začetek (leta) 1815, konec (leta) 1848.

Dijak/inja za pravilno zapisani letnici začetka in konca obdobja prejme 1 točko.

Dijak/inja za eno pravilno in eno napačno zapisano letnico dobi 0 točk.

3 / 3

2. Preberi naslednje značilnosti in obkroži tiste, ki veljajo za bidermajerski slog.

- A javno delovanje meščanov
- B usmeritev k »malim stvarem«
- C valovite linije
- Č človek v družinskem okolju
- D udobnost in funkcionalnost
- E geometrijski liki
- F prostori barvno skladni

Dijak/inja za vsak pravilno obkrožen odgovor dobi 1 točko.

Skupno število vseh točk je 3.

2 / 2

3. Poveži umetniške sloge z njihovimi značilnostmi tako, da vpišeš številko ustreznega sloga na črtico pred opisom.

1 Realizem

1 Tipični motivi so krajina, žanr, portreti ljudi.

2 Sesesija

2 Predstavniki tega obdobja je Maks Fabiani.

2 Ideal je celostna umetnost.

1 Predstavniki tega obdobja sta brata Šubic.

2 Privrženci želeli vplivati na človeško življenje.

Dijak/inja za 5 pravih odgovorov dobi 2 točki.

Dijak/inja za 4 pravilne odgovore dobi 1,5 točke.

Dijak/inja za 3 pravilne odgovore dobi 1 točko.

Dijak/inja za 2 pravilna odgovora dobi 0,5 točke.

Dijak/inja za 1 ali 0 pravih odgovorov dobi 0 točk.

Skupno število vseh točk je 2.

4 / 4

4. Ustrezno obkroži, ali so spodnje trditve pravilne ali ne. Nepravilne trditve popravi tako, da jih s pravih podatkom zapišeš na črto.

Med umetnostnimi slogi 19. stoletja sta na oblačilno kulturo vplivala zlasti bidermajer in simbolizem.

DRŽI

NE DRŽI

__Med umetnostnimi slogi 19. stoletja sta na oblačilno kulturo vplivala zlasti bidermajer in secesija._____

Moda v času secesije je bila iz današnjega vidika nezdrava, saj so ženske nosile korzete, s katerimi so ustvarile pretirano vitek in nenaraven videz.

DRŽI

NE DRŽI

Industrijska revolucija je vplivala na spremembo materialov, krojev, barv in izdelave oblačil tako, da so jih več izdelovali ročno.

DRŽI

NE DRŽI

__Industrijska revolucija je vplivala na spremembo materialov, krojev, barv in izdelave oblačil tako, da so jih več izdelovali tovarniško/ več so jih izdelali v tovarni/izdelovali v tovarnah/izdelovali strojno/jih niso več izdelovali ročno._____

Dijak/inja za 3 pravilno obkrožene odgovore dobi 2 točki.

Dijak/inja za 2 pravilna obkrožena odgovora dobi 1 točko.

Dijak/inja za 1 ali 0 pravih obkroženih odgovorov dobi 0 točk.

Dijak/inja za 2 pravih popravljenih zapisov dobi 2 točki.

Dijak/inja za 1 pravih popravljen zapis dobi 1 točko.

Dijak/inja za 0 pravih popravljenih zapisov dobi 0 točk.

Skupno število vseh točk je 4.

2 / 2

6. Pojasni, na kakšen način je časopis prispevali k oblikovanju javnega mnenja. V odgovor vključi dva argumenta.

- Meščani so prebivali časopise in razpravljali o njihovi vsebini v t. i. bralnih kabinetih, ki so jih ustanavljali v velikih mestih, salonih in v kavarnah. (1 točka)

- Preko časopisnih novic so politične in druge ideje širili politiki in mnenjski voditelji različnih usmeritev. (1 točka)

Dijak/inja za dva pravih odgovora dobi 2 točki.

Dijak/inja za en pravih odgovor dobi 1 točko.

Skupno število vseh točk je 2.

3 / 3

7. Ovrednoti pomen (vsaj dva pomena) novih medijev v vsakdanjem življenju za prebivalce 19. stoletja.

V odgovor vključi tri spremembe v njihovem vsakdanu zaradi medijev.

- Novi mediji, kot so telegraf, fotografija, gramofon, radio in film so omogočili uveljavitev množične kulture. (1 točka)

- Brez njih se množična kultura ne bi morala tako širiti, saj so poskrbeli za to, da je bila dostopna vsem, ne samo tistim najbogatejšim. (1 točki)

Dijak/inja dobi dve točki, če vključi, da so novi mediji omogočili uveljavitev množične kulture in da so mediji poskrbeli za širšo dostopnost množične kulture.

Možni odgovori glede sprememb v vsakdanu: V časopisu so lahko prebrali sveže novice, telegraf je bil pomemben za hitro obveščanje in širjenje informacij, fotografijo so uporabljali v novinarstvu in časopisju, preko gramofonov je bilo mogoče glasbo poslušati tudi doma, preko radia so lahko poslušali novice, kinopredstave, kinematografi, filmi.

Dijak/inja dobi 1 točko za tri navedene spremembe.

Dijak/inja dobi 0,5 točk za dve navedeni spremembi.

Dijak/inja dobi 0 točk za eno ali nič navedenih sprememb.

Skupno število vseh točk je 3.

15 / 15

SKUPNO ŠTEVILO TOČK:

Avtorji prispevkov:

KARIN GRADIŠNIK

SARA KOBAL

LEA MESERKO

ANAMARIJA RUPNIK

URŠKA SVETINA

**Naslov: Prispevki k didaktiki zgodovine,
Letnik XIX, št. 1**

ISSN: 1581-8713

ISSN: 1581-8721 (ELEK. VERZIJA)

Urednica: Danijela Trškan

Oblikovalka: Danijela Trškan

*Copyright © Oddelek za zgodovino Filozofske fakultete UL
(za potrebe predmetov Didaktika zgodovine I, Didaktika
zgodovine II, Pedagoška praksa iz zgodovine, Terensko
delo pri zgodovini v osnovni in srednji šoli)*

Ljubljana

2021